

1. BEVEZETŐ	2
1.1. A pedagógiai program célja, feladata	2
1.2. Jogszabályi háttér	2
1.3. Az intézmény helyzete, háttere	2
1.4. Az intézmény küldetésnyilatkozata	3
2. AZ ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA	4
2.1. Bevezető.....	4
2.1.1. Küldetésünk	4
2.1.2. A keresztény nevelő személyisége	4
2.1.3. Az óvoda helyzetképe.....	5
2.2. Gyermekkép, óvodakép	6
2.3. A katolikus óvodai nevelés feladatai	6
2.3.1. Az óvodai nevelés Általános feladatai.....	6
2.3.2. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés	9
2.3.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	12
2.4. A katolikus óvodai élet megszervezésének elvei	14
2.4.1. Személyi feltételek	14
2.4.2. Tárgyi feltételek	14
2.4.3. Az óvodai élet megszervezése.....	15
2.4.4. Az óvoda kapcsolatai.....	18
2.5. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai	20
2.5.1. Hitre nevelés	20
2.5.2. Erkölcsi nevelés	23
2.5.3. Játék	23
2.5.4. Verselés, mesélés	25
2.5.5. Ének-zene, énekes játékok, gyermektánc.....	27
2.5.6. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	28
2.5.7. Mozgás	30
2.5.8. A külső világ tevékeny megismerése.....	32
2.5.9. Munka jellegű tevékenységek	34
2.5.10. A tevékenységben megvalósuló tanulás	34
2.5.11. Matematikai nevelés.....	41
2.5.12. Közösségi magatartás kialakítása	42
2.6. „Lépésről lépésre” óvodai program adaptációja a helyi programunk.....	43
2.6.1. Individualizálva szocializál és differenciál	43
2.6.2. A tevékenységközpontok rendszere	45
2.6.3. A családok bevonása az óvodai életbe.....	52
2.6.4. A családgondozás és szociális munka	53
2.7. Az óvoda szakmai dokumentumai.....	54
2.7.1. Csoportnapló.....	54
2.7.2. Projekt terv, heti munkaterv:	55
2.7.3. Fejlődési lap:.....	55
2.7.4. Felvételi és mulasztási napló:.....	55
2.7.5. SNI gyermekek egyéni fejlődési naplója	55
2.8. Ünnepeink.....	55
2.9. Környezetvédelem – felelősségünk a teremtett világért	57
2.10. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek.....	58
2.10.1. Gyermekvédelem	58
2.10.2. Gyermekkel kapcsolatos feladatok	59
2.10.3. Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése	60
2.11. Mérés, értékelés, nyomon követés.....	65
2.12. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	65
2.13. Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás	67

„Hirdessétek és prédikáljátok mindig: a Segítő Szűzanya különleges, sőt rendkívüli kegyelmeket és csodákat szerez azoknak, akik az ifjúság keresztény nevelésén fáradoznak tetteikkel, tanácsaikkal, jó példájukkal, vagy csak imájukkal.”
(Bosco Szent János)

1. BEVEZETŐ

1.1. A pedagógiai program célja, feladata

A nevelő és oktató munka az iskolában pedagógiai program szerint folyik. A pedagógiai programot a nevelőtestület fogadja el és a fenntartó hagyja jóvá. A pedagógiai programot nyilvánosságra kell hozni.

1.2. Jogszabályi háttér

A pedagógiai program tartalmát a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. Törvény, valamint a 20/2012. (VIII. 31.) a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló EMMI rendelet, az 51/2012. EMMI rendelet határozza meg.

1.3. Az intézmény helyzete, háttere

A Mindszenty József Katolikus Általános Iskola alapításának körülményei, és rövid története:

Iskolánkat az esztergomi Szent Anna Plébánia alapította Rudnay Sándor Katolikus Iskola néven 1991. június 25-én, mint az akkori Esztergomi Főegyházmegye első katolikus iskoláját, az első szabad országgyűlési választások utáni időszakban. Az alapító szándéka az volt, hogy elsősorban az Esztergom város déli részén, a Szent Anna Plébánia területén, valamint lehetőség szerint a városban és környékén élő, gyermekeiknek katolikus szellemben történő oktatást és nevelést igénylő szülők számára az iskola lehetőséget nyújtson az erre vonatkozó jogaik érvényesítésére.

Iskolánk az első évében, az 1991/92-es tanévben az alsó tagozat 4 évfolyamával indult, majd minden évben egy újabb évfolyammal bővült. 1992. március 28-án iskolánk fölvette Mindszenty József bíboros nevét.

Az Bajóti Hétszínvirág Óvoda alapításának körülményei, és rövid története:

Bajót 1500 lelket számláló község Komárom-Esztergom megyében, a Gerecse hegységtől északra, az Öregkő hegy tövében. A község első óvodája 1942-ben alakult, "iskolanapközi" néven és csak nyáron működött.

Napközi Otthonos Óvodája 1955-től volt a községnek és egy osztatlan csoporttal működött. Hosszú évekig nem tudtak minden gyermeket felvenni, ezért a régi jegyzői lakást, mely az évek során sokféle funkciót töltött be, óvodává alakították, és 1974-ben vehettek birtokba az óvodások. A két csoport már az indulásnál 129 %-os kihasználtsággal működött.

1983-ban átadásra került egy új csoportszoba, öltöző és mosdó, így az évek óta gondot jelentő férőhelyhiány megoldódott.

A Bajóti Napközi Otthonos Óvoda 2007. augusztus. 31-én jogutódlással megszűnt.

Jogutód intézmény neve: Bóbita Óvoda. Az intézményi székhely címe: 2536 Nyergesújfalu, Május 1. tér.11. Tagintézmény címe: 2533 Bajót, Kossuth L. u. 69. A gyermekek létszámától függően változott a csoportok száma is.

	Mindszenty József Katolikus Általános Iskola és Óvoda 2500 Esztergom, KISS János vezérezredes út 1.	Elfogadva: 2019.0.
	Óvoda: Nevelési program	Hatályba lép: 2019.09.01

A Bóbita Óvoda, mint társulás 2014. július 1-vel megszűnt, ezáltal önálló intézményként működik tovább. A szétválás után kialakíthattuk saját arculatunkat, és folytathattuk tovább az általunk jól bevált, speciálisnak mondható pedagógiai programunkat. Nevünk Bajóti Hétszínvirág Óvoda lett.

A 2017-18-as tanév során a Bajóti Önkormányzat felajánlotta a katolikus egyháznak az óvoda fenntartását, és 2018. szeptember 01-től az EKIF a mi iskolánkhoz csatolta.

A két intézmény a **Mindszenty József Katolikus Általános Iskola és Óvoda** néven működik tovább.

1.4. Az intézmény küldetésnyilatkozata

Intézményünk hivatása és küldetése a gyermekek nevelése és oktatása a katolikus egyház által közvetített kinyilatkoztatás fényében és annak értékrendjével összhangban. Stílusunkban és módszereinkben az egyház gazdag pedagógiai hagyományai közül az itáliai nevelő Bosco Szent János nevéhez fűződő, és az általa alapított Szalézi Rend által a korszerű pedagógia, pszichológia és egyéb nevelési tudományok eredményei által továbbfejlesztett úgynevezett megelőző módszer alkalmazása. A módszer az ésszerűségen, vallásosságon és a szereteten alapul, a gyermekjogokat tiszteletben tartó és a tanulói kötelezéseket is figyelembe vevő elvekre épít. Az örök értékekre alapozva példamutató emberi, keresztény magatartásunkkal neveljük növendékeinket a megelőző módszer segítségével. Bosco Szent János karizmáját, stílusát igyekszünk megvalósítani a nevelés területén.

Pedagógiai hitvallás

Intézményünk teljes mértékben azonosulni kíván a katolikus értékekkel, azon belül a katolikus neveléssel foglalkozó egyházi dokumentumokban megfogalmazott célkitűzésekkel. A helyi plébániaközösség szerves részeként, azzal szorosan és folyamatosan együttműködve az evangelizáció, sőt saját adottságaink alapján misszió színtereként fogjuk fel saját tevékenységünket.

Sajátosságaink

Intézményünk vezetője tagja a mindenkorai plébániai képviselőtestületnek, melynek a plébánia által alapított kulturális egyesület vezetője is tagja. Ezáltal biztosított, hogy az intézmény, plébánia, és a kulturális egyesület minden (intézményi, kulturális vagy kifejezetten vallási) rendezvényt közösen, egymás segítségével szervez.

2. AZ ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

2.1. Bevezető

Az emberi személyiség kialakulása a gyermekkortól kezdve a kamaszkoron át az ifjúkorig hosszú folyamat. Minden korszaknak megvan a maga jellemzője mind érdeklődésében, mind emberi példákban, mind olyan értékekben, amelyekre érzékenyek.

Az óvodai nevelés gyerekközpontú. Ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik.

A katolikus óvodában a játék, a munka, a tanulás, valamint a közösségformálás sajátos világszemlélettel történik. A gyermek Isten ránk bízott ajándéka. Szüleinek olyan kincse, amelynek értékét gyakran kevésbé ismerik.

Sok gyermek a katolikus óvodában szerzi első vallásos ismereteit. Életkori sajátosságaiból fakadóan fontos, hogy kezdetben az őt körülvevő felnőttek élete példájából tapasztalja meg Isten szeretetét.

Megfelelő alkalmat kell teremteni az első közös vallásos tapasztalatok megszerzéséhez, melyeket életkoruknak megfelelően értelmeznünk is kell. A kisgyermek minden hittel kapcsolatos kezdeményezését figyelemmel kell kísérnünk, elő kell segítenünk hitének fejlődését. Olyan Istenkép kialakításán kell munkálkodnunk, melyben a kisgyermek rácsodálkozhat az Atya, teremtő - gondviselő szeretetére, a Fiú tanítói - testvéri - megváltó szeretetére és Szentlélek életadó - tevékenyévő szeretetére. Így ismerheti meg a gyermek a Szentháromság életét és Isten gyermekeként részese lehet annak.

2.1.1. Küldetésünk

A katolikus közoktatás tudatosan arra kötelezi el magát, hogy az egész ember kifejlesztésén munkálkodjék, hiszen Krisztusban, a tökéletes emberben, minden emberi érték teljesen kibontakozik, és egymásba fonódik. Ez adja a katolikus óvodák legsajátosabb katolikus jellegét, és ebben gyökerezik az a kötelessége, hogy tisztelje az emberi értékeket.

Az egyházi óvoda a krisztusi tanítás fényében felismerve az ember alapvető küldetését, az egészséges személyiség és a hit alapjait egyszerre kívánja megvetni.

A családokkal való kapcsolattartás folyamán a katolikus óvoda remélhetőleg egyre több embert segíthet az igaz értékek megtalálására. Éppen ezért a katolikus intézmény nyitott mindazon családok számára, akik elfogadják az óvoda katolikus szellemiségét.

Óvodaképünk összegző kifejezésére az alábbi idézetet választottuk, mivel egész óvodai programunkat, szemléletünket hűen tükrözi:

*„Kisgyermekem csak nézzél szerteszét
Éretted van itt minden, ami szép.”*

Várnai Zseni

2.1.2. A keresztény nevelő személyisége

„Minden igyekezetetekkel törekedjete arra, hogy hitetekben mutassatok igaz emberséget, az igaz emberségben ismeretet, az ismeretben önuralmat, az önuralomban állhatatosságot, az állhatatosságban kegyességet, a kegyességben testvéri szeretetet, a testvéri szeretetben pedig minden ember iránti szeretetet.”

Péter II. levele

A keresztény pedagógus legyen:

- hívő ember – a példa erejével tanító
- tanítva tanuló – tanulva tanító
- ismerje a bibliát

	Mindszenty József Katolikus Általános Iskola és Óvoda 2500 Esztergom, Kiss János vezérezredez út 1.	Elfogadva: 2019.0.
	Óvoda: Nevelési program	Hatályba lép: 2019.09.01

A keresztény óvónő a gyermeket mindig fókuszba állítja, tekintélyeltől, sztereotípiáktól függetlenül, olyan atmoszférát teremt maga körül, hogy a gyermek félelem nélkül hagyatkozik rá. Bizik benne.

Mire van szüksége a gyermeknek?

- rejtettségre, fészkek melegre, biztonságérzetre
- fenntartás nélküli szeretetre
- példaadó magatartásra szülei, nevelői, környezete részéről
- nevelői tekintélyre
- kérdéseire megfelelő válaszokra
- vele és érte töltött időre, ami nem csak mellette telik el
- csöndre, hogy belül is növekedhessék
- elismerésre és nyesegetésre
- megértésre
- önálló hitre.

Ezt kell biztosítanunk, ez a keresztény óvónő feladata.

2.1.3. Az óvoda helyzetképe

Jelen állapot bemutatása:

Jelenleg az intézmény 3 csoportos, 64 gyermek nevelését biztosítjuk. A folyamatos felújításoknak, korszerűsítéseknek köszönhetően az intézmény majdnem teljes mértékben kielégíti a vele szemben támasztott követelményeket. (A családi szoba, tornaterem, elkülönítő, fejlesztő szoba nem biztosított, csak hozzáépítéssel valósulhatna meg, melyre a községnek nincsen anyagi kapacitása). Tárgyi felszereltségünk biztosítja az ide járó gyermekek megfelelő fejlődését. Derűs, barátságos légkör uralkodik az óvodán belül, az itt dolgozók megtesznek mindent a környezet esztétikussá, otthonossá tétele érdekében. Szükségesnek tartjuk a jó munkahelyi légkört, az együttműködés megteremtését, ahol a pedagógiai, szakmai szabadság és önállóság biztosított. Ezért folyamatos az információ átadása, a szabad véleménynyilvánítás, az ötletek megvitatása, a jobbítási, megújulási szándék. Programunk legújabb módosítását éppen e tulajdonságok, valamint a törvényi előírások, módosítások, és a megfelelőség miatt tartottuk fontosnak. A sokféle újdonság, melyeket fokozatosan bevezettünk, kibővítette, színesebbé tette óvodai életünket, és a gyermekeknek, szüleiknek és partnereinknek is elnyerte tetszését.

A gyermekek eltérő háttérrel érkeznek az óvodába, a szülők többsége munkanélküli, és csak bizonyos hányada rendelkezik állandó munkahellyel. Községünkben a roma közösség képviseli a kisebbséget, az óvodában a gyermeklétszám 63 %-át teszik ki. Ezeknek a gyermekeknek zöme hátrányos, ill. halmozottan hátrányos helyzetű, perifériális szubkultúrából kerül be az óvodába. Mindezek a tényezők szükségessé teszik a hátrányok kompenzálását, az egyénre szabott differenciálást és az esélyegyenlőség megteremtését. Ennek ismeretében dolgoztuk ki helyi programunkat.

Hangsúlyozott szerepet kap programunkban az egészséges életmód szemléletének megalapozása, a környezet szeretetére, ismeretére és védelmére nevelés, a hagyományápolás, valamint a családok bevonása a nevelési folyamatba.

Alapító Okiratunkban megfogalmazottak szerint felvállaljuk a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelését, a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján, Bajót község közigazgatási területén.

Feladatunknak tekintjük:

- enyhe fokban értelmi sérült, beszéd fogyatékos, enyhe hallássérült gyermekek integrált nevelését
- a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzdő gyermekek integrált nevelését
- a pedagógiai szakszolgálat által készített szakvéleménnyel rendelkező beilleszkedési, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek nevelését

	Mindszenty József Katolikus Általános Iskola és Óvoda 2500 Esztergom, Kiss János vezérezredez út 1.	Elfogadva: 2019.0.
	Óvoda: Nevelési program	Hatályba lép: 2019.09.01

- szakértői véleménnyel ellátott beintegrálható autista gyermek nevelését.

Hiszünk abban, hogy az egészséges gyermekközösség fejlesztően hat a különleges bánásmódot igénylő gyermekekre. A többi gyermek is toleránsabbá válik azáltal, hogy együtt nevelkedik velük.

2.2. Gyermekkép, óvodakép

*„A keresztény ember számára a **gyermek Isten ajándéka**, az élet folytonosságának láncszeme. Az Isten adta természet és erkölcs törvényei szerint kell belőle embert fejleszteni.*

***Érték**, mert fejlődő életbimbó, érték, mert Istentől származik, érték, mert **halhatatlan lélek lakik benne.**”*

Dr. Marczell Mihály

Minden gyermek mással nem helyettesíthető szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

A kisgyermek elsősorban biztonságra és szeretetre vágyik. Ha ezt megteremtjük számára, akkor igényeit, szükségleteit különféle tevékenységi, tapasztalati formákban, kíváncsiságától, ösztöneitől vezérelve kiegyensúlyozottan, saját maga diktálta tempóban kielégíti. Ehhez a szükséglethez adunk teret, keretet, eszközt, közösséget, biztonságot és szeretetet, vagyis megteremtjük az optimális feltételeket, lehetőségeket az egészséges és mindenoldalú személyiségfejlődéshez.

Óvodai nevelésünk a gyermekek személyiségének teljes kibontakoztatására, az emberi és a gyermekeket megillető jogok, alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítésére irányul.

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem adunk helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

A gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Óvodánk a közoktatási rendszer részeként szakmailag önálló nevelési intézmény, óvó-védő, szociális, nevelő- személyiségfejlesztő feladattal segíti a családi nevelést.

Az eredményes óvoda-iskola átmenet megteremtéséhez gondoskodunk arról, hogy a gyermekekben megteremtődjenek a következő életszakaszba (a kisiskoláskorba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Nevelési céljaink között kiemelt hangsúlyt kap a gyermek egyéni szükségletei, készségeinek és képességeinek kibontakoztatása. Pedagógiai intézkedéseink a gyermek személyiségéhez igazodnak.

Az óvodai nevelésünk célja, az emberi értékek közvetítése a gyermekek felé.

A katolikus óvoda a családi szellemre épít, módszere a prevenció, melynek belső tartalma az elfogadás, a tisztelet, szeretet, megbecsülés és a bizalom.

Törekszünk arra, hogy a szülő minden tekintetben partnerünk legyen, nyomon követhesse gyermeke fejlődését, kérdéseire választ, problémáira segítséget kapjon.

A katolikus óvoda épít népének keresztény értékeire, hagyományaira, s átörökíti azokat a gyermek tárgyi, értelmi, szellemi és lelki világába.

Elfogadjuk az általános életkori jellemzőktől eltérő, ill. fejlődésbeli különbségeket, amelyet alapnak tekintünk a fejlesztésben.

2.3. A katolikus óvodai nevelés feladatai

2.3.1. Az óvodai nevelés Általános feladatai

Feladatunk a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének elősegítése, a különleges gondozást igénylő gyermekek odafigyelő, gondos ellátása.

Pedagógiai feladataink a gyermekek személyiségéhez igazodnak.

A katolikus óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

	Mindszenty József Katolikus Általános Iskola és Óvoda 2500 Esztergom, Kiss János vezérezredez út 1.	Elfogadva: 2019.0.
	Óvoda: Nevelési program	Hatályba lép: 2019.09.01

- A hitre nevelés erősítése
- Egészséges életmód alakítása
- Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés
- Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

Integrált nevelés keretében felvállaljuk a többi gyermekkel együtt nevelhető **sajátos nevelési igényű gyermekek** óvodai nevelését, valamint a beilleszkedési-, tanulási-, magartási nehézségekkel küzdő és a hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztését és az esélyegyenlőség megteremtését.

A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó, és a hazájukat elhagyni kényszerülő családok (migráns) gyermekeinek esetében az önazonosság megőrzésének biztosítása és ápolása, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségének biztosítása.

2.3.1.1. A hitre nevelés erősítése

A katolikus óvodában a kisgyermekek hitre nevelésének elsődleges célja a családi keresztény nevelés támogatása, folytatása, a katolikus értékek erősítése és kiegészítése, valamint közvetítése a gyermek által a családba.

Az óvodában a vallásos élményekkel a gyerekek vallásos érzelmeit ébresztgetjük, erősítjük. A gyerekek örömmel imádkozzanak minden nap, szívesen látogassanak el a templomba. A közös élmények, cselekvések kapcsán a csoport tagjai erősödjenek összetartozásukban.

Céljaink

- a katolikus embereszmény megalapozása,
- Isten szeretetének megvilágítása a gyermekben,
- ismerjék meg a gyermekek a vallásos környezetet, legyen módjuk tapasztalatszerzésre, élménygyűjtésre, ezek közös feldolgozására,
- alakuljanak ki bennük az alapvető vallási fogalmak tartalmai,
- ismerjék és szeressék meg Jézust, életének főbb eseményeit, példabeszédeit, tanításait és általa a mennyei atyát és a szentlelket,
- a katolikus hitélet megtapasztalása az óvodai élet során,
- segítsük őket hozzá, hogy megismerkedhessenek a templomi közösséggel, tanulják meg a helyes keresztvetést, és kötött szövegű gyermekimákat,
- a krisztustól tanult erények: felebaráti szeretet, megbocsátás, segítőkészség, bűnbánat, önzetlenség, figyelmesség fejlesztése, jószág, szófogadás gyakorlása,
- a teremtett világra való rácsodálkozás képességének kialakítása, fejlesztése (öröm, hála, megbecsülés, védelem, óvás, felelősség, stb.).

2.3.1.2. Egészséges életmód alakítása

Az egészséges óvodai környezet kialakítása

Az óvoda épületének használata során elsődleges szempont az egészséges és biztonságos környezet. A konyhában, a tállás során a higiénia betartása, balesetek elkerülése.

Az óvoda helyiségeinek berendezésénél figyelembe vesszük a gyermekek testi adottságait (testmagasság, testsúly, teherbírás, stb.), a biztonsági szempontokat (gyermekmagasságban elhelyezett tárgyak) és esztétikus megoldásokra törekszünk.

Óvodánkban barátságos, természetes alapanyagú bútorokkal és berendezési tárgyakkal felszerelt csoportszobák veszik körül a gyermekeket. Jó minőségű, tartós játékokkal játszhatnak, azok ellenőrzésével és tisztántartásával előzzük meg a balesetveszélyt és a betegségeket. A játékeszközöket a gyermekek számára elérhető magasságban helyezzük el, így azok napi elrendezése rendszeretetre és az

esztétikum iránti fogékonyságra nevelnek. Csoportszobáink és öltözőink világosak, berendezésükkel kényelmes helyet biztosítunk mindenki számára. Csoportjainkban megfelelő szellőztetésre van lehetőség.

Gondozás

A gyermekek gondozása alkalmával hozzájárulunk egészségük megőrzéséhez, jó közérzetük kialakításához. Fontosnak tartjuk, hogy óvodánk szokásrendje, nevelői hatásai elősegítsék, hogy gyermekeink egyéni fejlettségüknek megfelelően legyenek képesek környezetükhöz legoptimálisabb alkalmazkodásra.

Olyan óvodai légkört és keretet teremtünk, mely a gyermekek számára bensőséges, a családi légkörhöz hasonlít. Nincsenek felesleges szabályok, kötöttségek, igyekszünk a mindennapi életet minél családiasabbá, természetesebbé varázsolni.

A gondozás elsősorban az óvodapedagógus feladata. Folyamatos és gondos odafigyeléssel biztosítjuk a gyermekek szükségleteit, kielégítjük komfortigényét, jó közérzetét, melyet megteremtjük a feltételeket – időkeretek, tárgyi feltételek, kellemes nyugodt légkör, esztétikus és biztonságos környezet.

A gondozási feladatok teljesítése a legintimebb helyzetekben zajlik, bensőséges gyermek-felnőtt viszonyban lehetséges.

Felnőttként **mintát** adunk és tanítjuk, gyakoroltatjuk az egészség megőrzéséhez szükséges szokásokat, melyek, ha eredményes a nevelőmunkánk, az óvodáskor végére belső szükségletté válnak.

Minden tevékenységet, segítségnyújtást **tudatos, szóbeli megerősítéssel** kísérünk.

Táplálkozási és étkezési szokások kialakítás

Az étkezéseket kötött és kötetlen keretek között szervezzük.

Megismerjük az egyes gyermekek étkezési szokásait, kedvelt és nem kedvelt ételeit és ezt figyelembe vesszük. A gyermekek kérhetnek többet, kevesebbet, kóstolót... Törekszünk arra, hogy mindent megkóstoljanak, de nem erőltetjük azt.

Minden esetben, ha a gyermek folyadékot igényel, biztosítjuk azt. Gondoskodunk arról, hogy kancsóban víz egész nap álljon a szomszédos gyermekek rendelkezésére.

Minden nap módot teremtünk arra, hogy a gyerekek ehessenek gyümölcsöt.

A terítőink esztétikusak, a terítékeknél ügyelünk a szép eszközök használatára. Ünnepeken a terítéket ünnepélyessé varázsoljuk: gyertya, szép, alkalomhoz illő szalvéta, ünnepi abrosz, virág, stb.

A szülőket a faliújságra kitett heti étrendről folyamatosan tájékoztatjuk.

Testápolás

Biztosítjuk a megfelelő szervezett és egyéni szükséglet által irányított feltételeket a tisztálkodáshoz: szappan, törülköző, fogkefe, az eszközök tisztántartása és cseréje.

Ügyelünk arra, hogy a hajuk ápolts legyen. A csoportszobákban fésűtartó és tükör található. A felnőttek segítenek a hosszú hajú kislányoknak szép „frizurát” készíteni pihenés után.

Minden helységben papírzsebkendő tartó van, hogy a gyermekek bármikor használni tudják.

Öltözködés

Segítjük a gyerekeket öltözködési szokásainak kialakításában, fejlesztjük ízlésüket, önállóságukat.

Különösen ügyelünk a helyes sorrend betartására. A szülők figyelmét felhívjuk arra, hogy a gyermekek kényelmes, könnyen le és felvehető ruhában érzi jól magát. Mivel naponta többször öltözünk, fontos a kényelmes, könnyen kezelhető ruha. Figyeljenek a cipőkre, megfelelő méretűek legyenek.

Szükség szerint az egészségügyi szempontokat figyelembe véve átöltöztetjük, ill. lehetőséget adunk a ruhadarabok le és felvételére (váltócipő használat, pihenésnél a szoros ruhadarabok levétele, mozgásos tevékenységnél tornaruhába öltözés, hőmérsékletváltozáshoz rugalmas alkalmazkodás).

	Mindszenty József Katolikus Általános Iskola és Óvoda 2500 Esztergom, KISS JÁNOS vezérezredes út 1.	Elfogadva: 2019.0.
	Óvoda: Nevelési program	Hatályba lép: 2019.09.01

Levegőzés

Folyamatos légcserét biztosítunk a helyiségekben. Különösen a tornaszobában, valamint étkezések után, pihenés közben.

Mindennap friss levegőre megyünk, és törekszünk arra, hogy minél több időt töltsünk a szabadban.

Pihenés

Minden gyermeknek szüksége van minimum napi egy óra nyugalmas, csendes, pihentető időszakra. A kisebbek 2, a nagyobbak 1, másfél órát pihennek.

Alvásnál szükség szerint levehetik a szorosabb ruhadarabjaikat.

Minden csoportban a pihenés kezdetekor mesélünk. A gyermekek vihetnek magukkal a pihenéshez egy kedvenc, puha tárgyat.

A természetes szükségleteket pihenés idején is elvégezhetik, kispapucs segíti a könnyebb, gyorsabb kijutást a mosdóba.

5-6 éves kortól egy óra ágynyugalom után a nem alvó gyermekeknek csendes játéklehetőséget biztosítunk: könyvnezegetés, kirakó, rajzolás.

Testi nevelés

A testi nevelés célja: az egészséges életmód, életvitel kialakítása, a testi fejlődés elősegítése.

A testi fejlesztés feladata: a gyermekek gondozása, testi szükségleteinek kielégítése. A gyermekek egészségvédelme, és az egészséges fejlődéshez szükséges optimális környezet és feltételek kialakítása.

Környezettudatos magatartás megalapozása

A környezettudatos magatartás lényegében a környezet ismeretén, megbecsülésén, a természet szeretetén alapul. Célunk olyan szemléletű és gondolkodásmódú, a környezetvédelemben aktív, cselekvő gyermek nevelése, akik képesek lesznek a környezetük és a természet megóvására.

Sikeresnek könyveljük el munkánkat, ha óvodáskor végére a gyermekek:

- 90% önállóan tisztálkodik, szokásoknak megfelelően mos kezét, 80% fogat,
- 90% a megbeszélt szokásoknak megfelelően használja a WC – t
- 90% önállóan öltözködik, 90 % begombolkozik, cipzárt húz, 80% cipőt fűz, köt, megfelelő tempóban
- 70% megfelelően használja az íróeszközöket, 70% ollót, 80% evőeszközöket
- 70% kitartóan részt vesz a mozgásos játékokban (nem fárad el könnyen)
- 80% tud kontrolláltan futni
- 80% tud mászókán mászni
- 70% labdát, babzsákot két kézzel eldob, elkap
- 80% képes akadály alatt, felett, mellett elhaladni.

2.3.2. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés

Érzelmi, erkölcsi nevelés

Az érzelmi, erkölcsi nevelés célja:

- a gyermekek biztonságérzetének, önbizalmának erősítésével a társas kapcsolatok elősegítése,
- pozitív személyiségjegyek megalapozása,
- a gyermekek személyi és tárgyi környezetéhez való érzelmi kötődésének kialakítása,
- érzelmi zavarok tompítása, oldása.
- Az érzelmi biztonság és a pozitív érzelmek fejlesztése, ha szükséges speciális felkészültséggel

	Mindszenty József Katolikus Általános Iskola és Óvoda 2500 Esztergom, Kiss János vezérezredez út 1.	Elfogadva: 2019.0.
	Óvoda: Nevelési program	Hatályba lép: 2019.09.01

rendelkező szakember bevonásával – a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve.

Az érzelmi, erkölcsi nevelés feladatai:

- a gyermeket körülvevő kiegyensúlyozott, szeretetteljes, biztonságot adó, nyugodt, derűs, elfogadó légkör megteremtése, fenntartása,
- a gyermek örömhöz juttatása, mely a személyiség gazdagodását, érését, és kiteljesedését szolgálja,
- bizalomra, őszinteségre, szeretetre épülő pozitív attitűd jellemezze a pedagógus-gyermek, gyermek-dajka és gyermek-gyermek közötti kapcsolatot,
- az érzelmi nevelés segíti a gyermeket a másság elfogadására,
- segítse a gyermek szociális érzékenységének, szolidaritásának fejlődését, én tudatának alakulását, engedjen teret önkifejező, önérvényesítő törekvéseinek.
- Érzelmi biztonságot és állandó értékrendet nyújtó, szeretetteljes, családias légkör megteremtése a befogadástól az óvodáskor végéig.

Az érzelmi, erkölcsi nevelés tartalma:

- Az erkölcsi és szociális érzelmeket közös célok, tevékenységek, élmények útján alakítjuk. Ennek során a gyermekek megtanulják önmaguk és a különbözőségek elfogadását, tiszteletét és megbecsülését. Az óvodai élet segíti a gyermek erkölcsi tulajdonságainak és akaratának fejlődését, a szokás- és normarendszerének megalapozását.
- A gyermek elsajátítja az önfegyelmet, fegyelmet, udvariasságot, formálja igazságérzetét. Az esztétikai élményeken keresztül formálói vagyunk a gyermekek esztétikai értékítéletének, szép iránti igényének, a természetes anyagokhoz való kötődésének.
- Az intellektuális érzelmek (funkcióöröm, sikerélmény, önbizalom, a dicséret és a kudarc hatása) kialakításával segítjük az érdeklődés felkeltését, a tanulási vágy kialakulását.
- Hagyományaink ápolása, a szülőföldünkhöz való kötődés megalapozása fontos része az érzelmi nevelésünknek.
- Az egyházi és világi ünnepek megélése és átélése is érzelmi életünket gazdagítja.

Az óvodapedagógus szerepe a folyamatban:

- Az óvodába kerülő gyermek számára nehéz a családtól való elválás. A mi szerepünk szerető, gondoskodó, segítőtárs lenni a gyermek számára napi gondozási és egyéb tevékenységek során. Ehhez el kell nyernünk a gyermek bizalmát és szeretetét. Biztonságos légkört teremtünk, ahol óvodásaink mindig számíthatnak megértésünkre, segítségünkre, vigasztalásunkra, és ha kell, védelmet találnak.
- A szokások kialakításában következetesek vagyunk, hiszen azok betartása az állandóságot, a biztonság érzetét kelti a gyermekben.
- Érzelmi megnyilvánulásainkban őszinteségre törekszünk, ezzel is példaértékű viselkedésmintát adva a gyermekeknek.
- A gyermekeket egymás elfogadására, az egyéni sajátosságok tiszteletben tartására neveljük.

Sikeresnek könyveljük el munkánkat, ha óvodáskor végére a gyermekek:

- 70%-nál domináns a szerepjáték
- 95% különböző háttérű gyerekekkel is játszik
- 60% érdeklődést tanúsít a különbözőség iránt
- 70% a csoport szabályainak megfelelően oldja meg a konfliktusokat, megfelelő szavakat használja a konfliktus rendezése során
- 70%-nál ha szüksége van valamire társától, megvárja, míg az illető befejezi, amivel éppen foglalkozik
- mielőtt elvenne valamit a másiktól, elkéri 100%

	Mindszenty József Katolikus Általános Iskola és Óvoda 2500 Esztergom, Kiss János vezérezredez út 1.	Elfogadva: 2019.0.
	Óvoda: Nevelési program	Hatályba lép: 2019.09.01

- 70%-nál megjelennek játékokban az óvoda által preferált viselkedési szabályok
- 80% jókedvű, tud örülni a kis sikernek is.

A közösségi nevelés

A közösségi nevelés célja és feladata:

- erkölcsi, akarati tulajdonságok megalapozása (önzetlenség, tapintat, figyelmesség, tolerancia, megbocsátás stb.),
- a gyermekek egymáshoz és a közösségi szokásokhoz, szabályokhoz való alkalmazkodásának segítése,
- a családban és az óvoda felnőtt közösségében keresztény, megbocsátó, elfogadó életminta vonzóvá tétele.

A társas kapcsolatok alakulásának szinterei, tartalma:

- Az óvodánkba érkező gyermekek beszoktatása nagy türelmet, szerető odafigyelést és empátiát kíván minden óvodai dolgozótól.
- Lehetőséget adunk arra, hogy a gyermekek szüleikkel együtt ismerkedjenek az óvó néikkel, társaikkal és új környezetükkel. A beilleszkedést segíti az otthonról hozott kedves tárgy és az óvónők személyes törődése (ölbeli mondókák, énekelgetések, mesélés, bábozás, stb.).
- Ebben az időszakban a dajkák is több időt töltenek a csoportokban.
- A beszoktatás időszakában személyes beszélgetéseken keresztül és az adatlapok kitöltésével minél többet igyekszünk megismerni a család életmódjáról, szokásairól, életkörülményeiről, a gyermek és szülei kapcsolatáról, s magáról a gyermekről.
- Az év közben érkező gyermekek fogadásakor már a csoport tagjai is segítenek új társuk beilleszkedésében.

Az óvodapedagógus szerepe a folyamatban:

- A gyermekek társas kapcsolatai a közös tevékenységeken, közös élményeken keresztül formálódnak a mindennapi együttlét során. Az egymás mellett játszástól az együttjátzásig jutnak el az óvodapedagógus tapintatos, egyéni bánásmódot alkalmazó irányításával.
- Az igazságos konfliktusmegoldás eleinte az óvodapedagógus feladata, de később a gyermekek önállóan is képesek lesznek békésen elrendezni problémás helyzetüket, felhasználva a környezetükben látott megoldási módokat. Ezért is meghatározó, milyen személyes példát mutat az utánzással tanuló 3-7 éves korosztálynak.
- Tudatosan alkalmazzuk a konfliktus megelőzés módszereit, pl.: közös szabályalakítás, értékelési szempontok tudatosítása, a pozitív példák megerősítése, következetesség.
- Konfliktushelyzetekben a gyermekeket a konfliktusok kompromisszumos megoldására ösztönözzük.
- A napi tevékenységekben lehetőséget biztosítunk a beszélgetésekre, példát mutatunk az egymásra figyelésre, egymás meghallgatására.
- Feladatunk, hogy a gyermekek biztonságérzetét mindig fenntartsuk. Állandó jelenlétünk és testi közelségünk, szóbeli ráhatásunk és megértő, elfogadó szeretetünk óvodásaink számára az érzelmi biztonságot jelentik. Tudatos nevelőmunkánkban a pozitív ráhatás és a dicséret módszerét alkalmazzuk leginkább, sohasem szégyenítjük meg a gyermekeket.
- A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi hiányossággal küzdő gyermekeket egyéni fejlesztéssel igyekszünk segíteni, ill. a szülőkkel fokozottabb együttműködésre van szükség. (Pl. fejlesztő foglalkozásokra vinni, orvosi segítséget kérni). A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos gyermek segítése a gyermekvédelmi felelősökkel karöltve lehetséges.
- Az óvodapedagógus személye minta a nevelésben, akinek a személyisége meghatározó a gyermek számára. Értékfelfogása erősen hat a gyermekekre, ezért nem mindegy, hogy milyen értékeket közvetítünk, s azokat milyen tudatosan képviseljük.

	Mindszenty József Katolikus Általános Iskola és Óvoda 2500 Esztergom, Kiss János vezérezredez út 1.	Elfogadva: 2019.0.
	Óvoda: Nevelési program	Hatályba lép: 2019.09.01

Feladatunk:

- A gyermek-gyermek, a felnőtt-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása.
- Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése társas kapcsolatok létrehozása érdekében.

2.3.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés

Az óvoda szerepe az anyanyelvi nevelésben kiemelt, hiszen a 3-6 éves korban fejlődik legintenzívebben a gyerek beszéde, ezért fontos számunkra, hogy az anyanyelvi nevelés az óvodai nevelőtevékenység szerves része legyen.

Az anyanyelv használata szerves része az óvodai élet minden mozzanatának, a nevelés egész folyamatának, ezért az anyanyelvi nevelés nem kezelhető elszigetelten.

Az anyanyelvi fejlesztés keretében, az egyes gyermekek fejlődéséhez támaszt nyújtunk valamennyi óvodai tevékenység keretein belül, meglévő ismereteire építve, az óvodáskor jellemzőinek, a gyermekek egyéni fejlődési ütemének és sajátosságainak figyelembe vételével.

Az anyanyelvi nevelés-fejlesztés magában foglalja az anyanyelvi és irodalmi nevelést egyaránt.

Az anyanyelvi fejlesztés célja:

- a nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetése,
- az adott életkorra jellemző nyelvi fejlettség kialakítása, (beszédészlelés, beszédmegértés fejlesztése változatos módszerekkel, anyanyelvi játékokkal, különböző tevékenységformákkal)
- spontán beszédhelyzetekkel beszédaktivitás fokozása, nyelvi és kommunikációs képességek kibontakoztatása
- az irodalmi érdeklődés felkeltése.

Az anyanyelvi fejlesztés feladata:

- az anyanyelv megismertetése, gyakorlása, alkalmazása,
- irodalmi élmények nyújtása,
- gondolatok, érzelmek szóbeli kifejezőkészségének fejlesztése,
- a kommunikációs készség, az önkifejezés eszközeinek fejlesztése,
- beszédkedv fokozása, beszédgátlás oldása, nyelvi igényesség kialakítása,
- szókincsfejlesztés, helyes kiejtés, beszédritmus alakítása,
- beszédérthetőség folyamatos javítása.
- beszédviselkedés (figyelem, figyelem) alakítása

A beszédet nem örököljük, hanem környezetünktől tanuljuk. Éppen ezért szükséges az óvodában dolgozó felnőttek részéről a helyes mintaadás, beszélő környezet biztosítása, mert ezzel biztosítható a kommunikációs kedv ösztönzése. Nemcsak a helyes kiejtésre, mondatfűzésre ügyelünk, hanem a tempóra, hangszínre, hangerőre, hanglejtésre, metakommunikációra. Beszédünk szemléletes, egyszerű, de változatos kifejezéseket használó, a gyermek számára érthető, tagolt, érzelmeket kifejező, gazdag szókincsű. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermeki kérdéseket inspiráljuk, feltett kérdéseket megválaszoljuk. Kérdéseinkkel is fejlesztjük a gyerekek gondolkodását, ösztönözzük őket beszédre. Változatos élményekkel (mese, vers, bábjáték, séta, a gyerekek együttműködését igénylő játékok, ...) és az óvónő beszédpéldájával fejleszthető a kifejező hanghordozás, a változatos szókincs, az érzelmeket megjelenítő viselkedés.

Az óvodapedagógus szerepe a folyamatban:

- Tudatos játékválasztás az életkori sajátosságok figyelembevételével.
- Hangdifferenciálás szó elején, szó végén, és szóközben felismerjen hangokat.

Óvoda: Nevelési program

- Eszközök előkészítése, kívülről tudja az óvónő a mondókákat, fokozatosság, kötetlenség, motiválás, érdeklődés felkeltése,
- Folyamatos buzdítás, dicséret a játékokban.
- Játékosság, többször ismételhőség.
- Játékosan gyakorolhatóak a beszédautomatizmusok.

Az óvodapedagógus feladata, hogy az óvodai élet minden területén felismerje, megteremtse, felhasználja a beszédhelyzeteket (gyermek-gyermek, gyermek-felnőtt) az anyanyelvi fejlesztésre (beszédészlelés - hallás, megértés; beszédprodukción - maga a beszéd), irodalmi alkotások megismertetésére. Anyanyelvi nevelésünk feltétele az óvodai nyugodt, derűs légkör, inger-gazdag környezet, mely módot ad a szóbeli megnyilatkozásra.

A gyerekek kiegyensúlyozott fejlődése érdekében fontos, hogy az óvónő ismerje fel a beszédhibákat: a hiányzó vagy a rosszul képzett hangokat, a beszéd folyamatosságának hibáit, a hangszín rendellenességeit, az anyanyelv sajátosságaitól eltérő ritmust, hangsúlyozást.

Az anyanyelvi nevelés feladatait minden tevékenységi forma keretében megvalósítjuk. Az anyanyelv fejlesztése, és a kommunikáció különböző formáinak alakítása a nevelőtevékenység egészében jelen van.

Az óvodai anyanyelvi-kommunikációs nevelés fő területei:

- Beszéd alaki fejlesztése, beszédszervek folyamatos edzése (légzéstechnikát segítő játékok, ajak- és nyelvtorna)
- Beszéd tartalmi fejlesztése
- Beszédészlelés fejlesztése (hangok és zörejek megfigyelése, megkülönböztetése)
- Beszédértés fejlesztése (szókincsbővítés)
- Nonverbális kommunikáció fejlesztése
- Kommunikáció fejlesztése (köszönés, bemutatkozás, megszólítás, szándéknyilvánítás, elbeszélés élmény, ill. kép alapján, mesebefejezés, személyi adatok)
- Illem (az óvodás gyermek érintkezési kultúrája, megjelenése, beszédfigyelme)

Sikeresek könyveljük el munkánkat, ha óvodáskor végére, ha a gyermekek:

- 90% megérti a gesztusnyelvet, követni tudja a kéréseket, utasításokat
- 80% helyesen ejti a hangokat, 70% bővített mondatokba beszél
- 80% figyelmesen hallgatja a mesét, 70% tud ismert szöveget, történetet visszamondani, mesélni
- 70% szereti a könyvet, 25% maga is szívesen készít.

Az értelmi nevelés

Óvodánkban az értelmi nevelés színtere elsősorban a játék, a játékos tanulás. Ezen belül a pedagógusok a fejlesztő munkájukat tudatos tervszerűséggel végzik, irányítják.

Az értelmi nevelés célja:

A gyermekek szerezenek jártasságot, készségeket és képességeket arra, hogy az élet minden területén tudjanak megoldani problémahelyzeteket, logikusan, kreatívan gondolkodjanak és az ismert dolgokból újat alkossanak.

Az értelmi nevelés feladata:

- Észlelés és finommozgásos funkciók magas szintű működésének elősegítése, melyhez szervesen integrálódik a nyelvi szimbolikus megismerési szint.
- A gyermek spontán és tervezett keretek között szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése.
- Utánzásra épülő tanulással, a különféle tevékenységekbe történő pszichikus funkciók intenzív fejlesztése.

	Mindszenty József Katolikus Általános Iskola és Óvoda 2500 Esztergom, Kiss János vezérezredez út 1.	Elfogadva: 2019.0.
	Óvoda: Nevelési program	Hatályba lép: 2019.09.01

- Értelmi képességek, a gondolkodás, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, kreativitás fejlesztése.

Az óvodapedagógus szerepe a folyamatban:

A gyermekek fejlesztése érdekében szükséges az egyéni fejlesztés. A gyermekek önmagukhoz, adottságaikhoz, képességeikhez mérten fejlődnek.

Fontos a fejlődés folyamatos nyomon követése, az érzelmi ráhangolódás a tevékenységekre, pozitív erkölcsi, akarati tulajdonságok fejlesztése.

2.4. A katolikus óvodai élet megszervezésének elvei

2.4.1. Személyi feltételek

Jelenleg az óvodában 8 fő közalkalmazott dolgozik, a nevelőmunkát 4 fő óvodapedagógus látja el. A nevelő- oktató munkát 2 fő dajka segíti, és az óvodapedagógusok munkáját egy fő pedagógiai asszisztens is támogatja.

A konyhán 1 fő kiségitő személyzet látja el a tálaló konyhai feladatokat.

Utazó gyógypedagógus végzi a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését.

Utazó logopédus végzi a beszédhibák korrekcióját.

A nevelőtestület tagjai főiskolai végzettséggel rendelkeznek. Folyamatos a továbbképzések rendszere.

Az óvodánk felnőtt közössége példamutató viselkedése, gyermekközpontú szemlélete, gondolkodásmódja feltétele hatékony nevelő munkánknak.

Óvodánk légköre barátságos, családias.

Óvodánk katolikus szellemisége egységes nevelői attitűdöt és szemléletrendszert kíván. Valamennyi gyermek és szülő iránt barátságos, nyílt, őszinte és érdeklődő magatartást tanúsítunk.

2.4.2. Tárgyi feltételek

Az intézmény eredetileg nem óvodának épült és szükségmegoldásokkal, a már leírt többszöri átépítés során nyerte el jelenlegi működési állapotát. A korszerű működési feltételekhez hiányzik a tornaterem, az elkülönítő, és a fejlesztő szoba, ami jó körülményeket teremtene a munkát segítő kollégák számára. Nincsen az óvodának nevelőszobája, felnőtt öltözője. A hiányzó helyiségek csak épületbővítéssel alakíthatók ki, amelyhez az anyagi lehetőségeket csak pályázat útján tudjuk előteremteni. Az épület régi, de folyamatos felújításoknak köszönhetően a belső helyiségek megszépültek, megújultak, megfelelnek a működéshez szükséges követelményeknek. A program megvalósításához szükséges tárgyi feltételeket a meglévő eszközök felhasználásával, a bútorzat átalakításával, lecserelésével, új eszközök beszerzésével biztosítottuk mindhárom csoportban. A berendezési tárgyak praktikusak, esztétikusak, az óvodáskorúaknak megfelelőek. A bútorok könnyen mozgathatóak, formai kivitelezésükkel, elhelyezésükkel igyekeztünk a balesetveszélyt elkerülni. Célul tűztük ki, hogy mindnyájunkat esztétikus, igényes, biztonságos környezet vegye körül.

A középső és nagycsoport galériával ellátott, melyek még változatosabb színteret biztosítanak a szerepjátékokra. Az ismeretek feldolgozásához, a fejlesztő játékok alkalmazásához, televízió, video, DVD-, CD- lejátszók, tablet és vetítőgépek állnak rendelkezésre. Kettő csoportban számítógépet is használhatnak a középsős és nagycsoportos korúak személyiségük fejlesztését célzó játékos feladatokkal, ezzel is élményszerűbbé téve a projektek feldolgozását, a játékos tanulást. A mozgáshoz szükséges eszközöket igyekeztünk megvásárolni, s azokat a csoportszoba átrendezésével a szervezett mozgásokhoz alkalmazni. A meglévő eszközök nagy részét pályázati úton szereztük be. Tornaszerek, labdák, karikák, padok, kül- és beltéri mozgásfejlesztő eszközök, AYRES terápiás eszközök teszik lehetővé a gyermekek differenciált mozgásfejlesztését. Mindegyik csoportszoba jól felszerelt, a teljes belső felújításnak köszönhetően modern, esztétikus. Óvodánk rendelkezik a program megvalósításához szükséges dologi feltételekkel.

Minden csoportban kialakítottuk a program egyik specifikumának feltételét, a tevékenységközpont rendszert. A 7 tevékenységközpont jó lehetőséget kínál a felfedezésre és játékra. A tárgyi felszereléseket, melyeket a gyermekek használnak tároló polcokon hozzáférhető módon, ügyelve a biztonságra helyeztünk el. Rendelkezünk még a két nagyobb teremben homok-víz asztallal és speciális építőjáték készlettel a csoportokban.

Az 1438 m² területű udvaron is meg vannak a megfelelő feltételek a vidám játékhoz, ahol a füves terület háromszorosa a szilárd burkolatúnak. Udvarunkon egymástól jól elkülöníthető játszóhelyek állnak rendelkezésre, ahol mindenki megtalálhatja a számára legmegfelelőbb tevékenységet. Az udvari játékszerek biztonságosak, lehetőséget nyújtanak a mozgásos tevékenységekhez. Az udvar felszereltsége: 4 mászóka, 2 görgős híd, 2 csúszda, 1 libikóka, 2 rugós hinta, 3 lengő hinta, 1 pollyball, 1 kosárlabda palánk, 2 focikapu, 2 babaház és 1 nagyméretű trambulín. A homokozáshoz árnyékolós homokozóval rendelkezünk. A nyári házban fedett terület biztosított, rossz idő esetén is igénybe tudjuk venni. Az óvoda kiskertje lehetőséget kínál a növények ápolására, megfigyelésére, ültetésre, öntözésre.

2.4.3. Az óvodai élet megszervezése

Csoportszervezés elvei:

Óvodánkban kettő részben osztott, és egy kicsiből álló csoport működik jelenleg, de igyekszünk azonos életkorú gyermekcsoportokat kialakítani. A csoportok életkori összetételének kialakítása függ az óvodába beíratott gyermekek életkorától, létszámától. A csoportok szervezésénél arra törekszünk, hogy megközelítően arányos legyen sajátos nevelési igényű gyermekek száma, a nemek aránya. Figyelembe vesszük a szülők igényeit, az integrációt elősegítő csoportalakítás lehetőségeit, a gyermek fejlettségi (testi, lelki, szociális) mutatóit, az óvoda hagyományait, adottságait.

Az óvodapedagógus szerepe minden korcsoportban más hangsúlyt kap. A kiscsoportban a testi szükségletek kielégítése, az érzelmi kötődés kialakítása a legfontosabb. Meg kell tanítani az együttélés elemi szabályait, az „én” és „mi” érzését. A középső és nagycsoportban az érzelmi biztonság mellett egyre nagyobb hangsúlyt kap a képességek fejlesztése.

Az óvoda nyitvatartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja.

Helyes életritmus kialakítása:

Napirend

Tartalmazza a napi tevékenységek tartalmát, jellegét a csoportszobában és a szabadban eltöltött időt. Az időkeretek az életkortól és egyéb tényezőtől függően rugalmasan változnak. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arány kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségletéhez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. Stabil pontok az étkezés időpontjai, ezek azonos időpontokban visszatérő tevékenységek, kötődnek az ételszállítás idejéhez.

A pihenés időtartamát életkori- és alvási szükségleteknek megfelelően változtatjuk.

- 07⁰⁰ - 08⁰⁰ szabad játék összevont csoportban
- 08⁰⁰ - 09⁰⁰ játék a saját csoportban, folyamatos tízórai
- 09⁰⁰ - 12⁰⁰ játék: az óvodapedagógus által szervezett, irányított játéktevékenység, 30-40 perc játék a szabadban, munkák az udvaron
- 12⁰⁰ - 13⁰⁰ ebéd
- 13⁰⁰ - 15⁰⁰ pihenés, folyamatos ébredés
- 15⁰⁰ - 16³⁰ uzsonna, játék

Az óvodai életben spontán és szervezett ismeretszerzés valósul meg. A gyermekek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével,

szervezésével. A gyermek együttműködő tevékenységét, feladattudatát fejlesztő növekvő időtartamú (5-35 perc) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósítjuk meg. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és az egyéni szükségletekhez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekek számára.

A játék elsődlegességének szem előtt tartása mellett törekszünk a tevékenységek közötti harmonikus arányokra. Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző dajkákkal.

Heti rend

A napokra tervezett játékidőn túl tartalmazza az óvodapedagógus által felajánlott tevékenységeket. A visszatérő stabil rendszerességet, szokásokat alapozó tevékenységeken túl, lehetőség van az óvodapedagógus döntése alapján a rugalmasságra is. Függ az évszakok befolyásoló szerepétől, a gyermekek fejlődési ütemétől, a családok sajátosságaitól, a személyi feltételektől, az óvodás fizikai és érzelmi állapotától. A szabad játék mellett a tevékenységek sokszínű, sokféle variációja valósul meg. A heti rend összeállításánál figyelünk arra, hogy jusson elegendő idő a gyermeki tevékenységek, kezdeményezések, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására, közös megvitatására. Heti egy alkalommal minden korosztály számára kötelező a testnevelési foglalkozás, más napokon mozgásfejlesztő játékokat szervez az óvodapedagógus. A kis és középső csoportban a felajánlott tevékenységek választhatók, míg a nagycsoportban minden nap biztosított a kötelezően választható differenciált tevékenység. Általában a hét egy napján közös élményszerzést terveznek az óvodapedagógusok, szülők bevonásával. A heti rend összeállításakor az óvodapedagógus szabadsága meghatározó.

Munkaformák, melyek egy időben és többféle formában is alkalmazhatóak

- egyéni, vagy páros
- mikro csoportos (egyéni fejlettségének megfelelően más feladat), kooperatív tanulási munkaforma, páros foglalkoztatás, team munka
- kiscsoportos (ugyan az a feladat egy csoporton belül)
- alkalmanként frontális, együttes nagycsoportokban folyó tevékenykedés.

Kötelező nagycsoportos formában szervezett mozgásfejlesztés, kötött foglalkozás

Testnevelés minden korosztály részére kötelező. Hasonlóan szervezhető az alkalmanként nagyoknak kötelező ének – zene, énekes játék, gyermektánc tevékenység. Egyszerre az egész csoport számára szerveződik, mely nem időhöz, nem életkorhoz, hanem a gyermekek fejlesztésének aktuális feladataihoz kapcsolódik. Alkalmazása a testnevelés foglalkozáson rendszeres, más foglalkozási ágakban alkalmankénti. Formái: egyéni, páros, mikro csoportos (egyéni fejlettségnek megfelelően más feladat), kiscsoportos (ugyanaz a feladat egy csoporton belül), alkalmanként frontális.

Kötelezően választható tevékenységek

Az óvodapedagógus több tevékenységközpontban ajánl fel élményszerzési lehetőségeket, amelyekből választhatnak. A döntés kötelező, a választás szabad. A választást követően a gyermekek a tevékenységet szabadon alakítják, majd egy megkezdett tevékenység befejezését követően érdeklődésüknek megfelelően váltanak. Felajánlott, választható műveltségtartalmat integráló tevékenységek feltételeit minden nap biztosítjuk a szabad játék keretein belül. A nagyok számára naponta kötelezően választható lehetőséget biztosítunk. Ugyanakkor - az óvodapedagógus döntésétől függően - egész évben a tevékenységek jellegétől függően (például: művészeti tevékenység) a nagyok számára a választható, felajánlott tevékenység is lehet domináns lehetőség.

A választható és/vagy kötelezően választható tevékenységek keretében egy-egy napon - a személyi feltételektől függően - két-háromféle tevékenység is (integrált feldolgozással) kezdeményezhető. A tevékenységek közül az óvodapedagógus a gyermekek választásai és a résztvevők fejlettsége alapján, valamint a tevékenység jellegétől függően dönti el, hol van a közvetlen részvételére, mintájára és segítő közreműködésére szükség. A gyermekek a kezdeményezett helyzeteket szabadon tovább fejleszthetik, és összekapcsolhatják más tevékenységben folyó játékkal.

	Mindszenty József Katolikus Általános Iskola és Óvoda 2500 Esztergom, Kiss János vezérezredez út 1.	Elfogadva: 2019.0.
	Óvoda: Nevelési program	Hatályba lép: 2019.09.01

(időtartamuk a tevékenységek eredményes befejezéséig terjed, maximum 20 – 35 perc)

Választható tevékenységek

A szabad játék keretein belül, annak zavarását elkerülve, spontán helyzetekből, gyermeki kezdeményezésekből, vagy felajánlással, indirekt módon történik a tevékenységek célirányos továbbfejlesztése (például: egy ének-zenei tevékenység kezdeményezése, egy kialakult helyzet továbbfejlesztése). Az óvodapedagógus ezt a tevékenységformát dominánsan alkalmazza. A kisebbek számára minden felajánlott tevékenység választható. Alkalmanként az óvodapedagógus megfelelő előkészületekkel, például egy kötelező mozgásfejlesztést követően, amikor az egész csoport együtt van, felajánlhatja a közös beszélgetés, a közös mesehallgatás lehetőségét (pl. a beszélgető körben).

A kisebbek ezekből a tevékenységekből bármikor szabadon átmehetnek más tevékenységbe, szabad játékot kezdeményezhetnek. Fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése. A tevékenységek időtartamát nem lehet meghatározni, mert ők választanak maguknak érdekes lehetőségeket, ezeket váltják, vagy alakítják szabad játékká. E tevékenységüket végezhetik egyénileg, párokban vagy mikro-csoportban saját döntésük szerint.

Az életkori jellemzők, az egyéni fejlettség, a tevékenységek jellege befolyásolják a formákat.

Alkalmazott módszerek: bemutatás, bemutattatás, beszélgetés, magyarázat, gyakorlás, ellenőrzés, értékelés, dicséret, segítségadás, hibajavítás, szemléltetés, kooperatív együttműködés módszerei, figyelmen kívül hagyás stb.

Az óvodapedagógus az adott feladat megvalósításához a legoptimálisabb szervezeti keretet, munkaformát és módszert alkalmazza.

(egy időben többféle tevékenységből)

A felajánlott tevékenységek általános jellemzői:

A gyermekek szempontjából:

- a választás, a döntés lehetőségét megadva, feladattartásra nevel
- a tevékenységbe ágyazott műveltségtartalmat integráltan, vagy úgynevezett projektek keretében lehet sok szempontúan megközelíteni
- a cselekvés, a sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás szintjén megismerkednek a problémákkal, és a személyes kontaktus, beszélgetések során tapasztalataikat elemi, fogalmi szinten is kifejezhetik
- a felnőtt, illetve kortársaik mintájának utánzásával, valamint felfedezéssel, kísérletezéssel, próbálkozásokkal, a szándékos figyelem és bevetés aktivizálásával játékosan tanulnak

Az óvodapedagógus szempontjából:

- a tervszerű, átgondolt, de az óvodások által formálódó, változó, kreativitásukkal, önállóságukkal gazdagodó tevékenységekben érvényesül a nevelés kultúrákötvetítő szerepe, építve előzetes tapasztalataikra, ismereteikre
- a tevékenységközpontokban kezdeményezett, felajánlott lehetőségek fejlesztő hatása komplex (pl. az ábrázoló tevékenység matematikai, környezetismereti felfedezésekre is alkalmas ad)
- a tevékenységközpontok között a kötelezően választható helyzetekben is szabad átjárás van, ha elképzeléseik, ötleteik, szükségleteik ezt kívánják meg
- az óvodapedagógus személyes mintaadó szerepe kiegészíti önálló tevékenységeiket, közreműködése minden helyzetben fejlettségüktől és igényüktől függ
- a felajánlott, választható tevékenységek kezdeményezésére alkalmas helyzetek a szabad játék intenzitásától függenek (már többen nem játszanak elmélyülten, vagy elakadt a játékfolyamat)
- a tanulás irányítása során személyre szabott pozitív értékeléssel személyiségük harmonikus fejlődését

A kötelezően választható, felajánlott tevékenységek szervezésének feltételei:

	Mindszenty József Katolikus Általános Iskola és Óvoda 2500 Esztergom, Kiss János vezérezredes út 1.	Elfogadva: 2019.0.
	Óvoda: Nevelési program	Hatályba lép: 2019.09.01

- ne zavarja az elmélyült szabad játékot
- általában egy szervezettebb helyzetet követ ez a forma (a beszélgető kör befejezését, egy mese meghallgatását)
- a csoport játékkultúrája, önállóságuk foka, az együttműködés szokásainak, magatartásformáinak fejlettsége, a megfelelő csoportlégkör feltétele a nyugodt tevékenységeknek
- a felajánlott tevékenységek differenciálása

2.4.4. Az óvoda kapcsolatai

2.4.4.1. Az óvoda kapcsolatrendszere

Az óvoda nevelését segítő belső hálózati kapcsolatok

A nevelőtestület, mint belső hálózat

A program elkészítésében, beindításában az óvoda nevelőtestülete összehangoltan, legjobb szakmai tudása szerint együttműködik. A nevelőmunkát segítő szakemberek, a dajkák szakképzettek, partnerként csatlakoznak az óvodapedagógusok mellé a feladatok végrehajtásában. Nagyon fontosnak tartjuk az egy gyermekcsoportban dolgozók együttműködését, melynek összehangolása a csoportos óvónő feladata. A többi csoportban dolgozók team-munkáját is szorgalmazzuk, számítunk egy-egy kolleganő ambícióira, erősségeire, hogy egymást kiegészítve – mindenki a saját területén – a legfontosabbat, a gyermek érdekeit szolgálhassa.

A kapcsolattartás formái:

- értekezletek
- megbeszélések
- team beszélgetések
- tájékoztatás
- közös programok
- visszacsatolás.

Az óvoda nevelését elősegítő külső hálózati kapcsolatok

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feladata a családdal való együttműködés. Az óvodapedagógus tiszteletben tartja a családok sajátosságait, szokásait.

A kapcsolattartás célja a folyamatos, kétoldalú információcsere, tájékoztatás, tájékozódás, a partnerkapcsolatok erősítése.

Az óvodapedagógusok, szülők, gyermekek együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei:

- kiemelt fontosságú a szülőkkel való szoros kapcsolattartás, evangelizálás,
- a családlátogatás, a gyermek otthoni környezetének megismerése,
- a fogadóóra, a megbeszélések a gyermek fejlődésének a szülővel való együttes nyomon követését szolgálja,
- internetes kapcsolattartás, elektronikus levelezés lehetőségei,
- honlap, faliújság,
- szülői értekezletek szervezése,
- szülői közösség működésének segítése,
- játszónapok, foglalkoztató tevékenységek, nyílt napok lehetőségének megteremtése,
- közös kulturális programok szervezése,
- kirándulás katolikus hitünkhöz kapcsolódó helyekre,
- közös szentmisén való részvétel,

	Mindszenty József Katolikus Általános Iskola és Óvoda 2500 Esztergom, Kiss János vezérezredez út 1.	Elfogadva: 2019.0.
	Óvoda: Nevelési program	Hatályba lép: 2019.09.01

- ünnepeinken való részvételek,
- az óvodát népszerűsítő egyedi programok megvalósítása.

A bajóti iskola igazgatójával és a nevelőkkel együttműködünk:

- nyitottá tesszük az óvodát az alsó tagozatos nevelők előtt, lehetőséget biztosítunk, hogy megfigyelhessék az óvodában folyó nevelő munkát (óvodalátogatás, szülői értekezlet a leendő elsősök szüleinek)
- látogatást szervezünk az iskola első osztályába
- közös programok szervezésével és egymás rendezvényein való részvétellel erősítjük a kapcsolatot a nevelőkkel: lehetőség van egymás és a gyermek megismerésére (ünnepélyek, előadások)
- érdeklődünk a volt óvodásaink iskolai előmeneteléről, elkísérjük az elsősöket a tanévnyitóra. Több éves gyakorlatunk, hogy az első napon jelenlétünkkel bátorítjuk a gyermekeket, segítjük beilleszkedésüket
- szorosan együttműködünk a gyermekvédelmi feladatok elvégzésében, működtetjük a jelzőrendszert (testvérekről probléma esetén információk átadása)
- tájékoztatás nyújtása a gyermekek egyéni fejlődési üteméről, utazó gyógypedagógus bevonásával az SNI-s gyermekekről
- az iskola által tapasztalt alkalmazkodási nehézségekről tapasztalatcsere

Jó a kapcsolatunk az utazó gyógypedagógussal:

- megbeszéljük a problémás gyermekek beiskolázásával kapcsolatos feladatokat, fejlesztésük lehetőségeit
- a speciális nevelési igényű gyermekek fejlesztési tervének megfelelően együttműködünk annak megvalósításában
- megismerkedünk fejlesztési tervével, tanácsokat kérünk az egyes gyermekkel való foglalkozás továbbfejlesztésére.

Kapcsolatot tartunk a pedagógiai szakszolgálat szakembereivel:

- együttműködünk a súlyos magatartászavaros, beilleszkedési zavarral küszködő gyermekek fejlesztésében
- segítséget kérünk a beiskolázással kapcsolatban
- problémás gyermekek vizsgálatát kezdeményezzük
- logopédus javaslatának alapján fejlesztjük a gyermek beszédét

A Fenntartóval, az esztergomi Mindszenty József Katolikus Általános Iskola és a helyi önkormányzat dolgozóival napi kapcsolatban vagyunk:

- operatív ügyekben, működési, és gazdálkodási ügyekben
- fejlesztési lehetőségekről rendszeresen konzultálunk
- az adódó pályázatokról folyamatosan tájékoztatjuk egymást
- meghívjuk a dolgozókat a rendezvényeinkre
- kérvényeket nyújtunk be az esetleges hibák elhárítása, megszüntetése érdekében
- a vezető részt vesz minden olyan képviselőtestületi ülésen, melyen az óvodát érintő témák hangzanak el, esetleg javaslatot is tesz 1-1 ügyben
- a vezető tájékoztatást nyújt az óvodát érintő kérdésekben
- az óvoda a dokumentumaiba betekintést enged
- adatszolgáltatási kötelezettségének eleget tesz.

A Roma Nemzetiségi Önkormányzattal

	Mindszenty József Katolikus Általános Iskola és Óvoda 2500 Esztergom, Kiss János vezérezredes út 1.	Elfogadva: 2019.0.
	Óvoda: Nevelési program	Hatályba lép: 2019.09.01

Évente együttműködési megállapodást kötünk, dokumentumainkat megismerhetik. Segítséget kérhetnek a családok problémáit érintő kérdésekben. Kis adománnyal évente támogatják óvodánkat (fenyőfa, gyermeknapi édesség).

A Családsegítő, és Gyermekjóléti Szolgálattal

Együttműködünk a hátrányos helyzetű gyermekek segítésében a veszélyeztetettség megszüntetésében, megelőzésében. Tájékozódunk a családok körülményeiről, a gyermekek helyzetéről, és az esetleges változásokról esetjelentést készítünk. Szakmaközi megbeszéléseken, esetkonferenciákon veszünk részt, folyamatosan működtetjük a jelzőrendszert. Szóban, és írásban jelezzük, ha a gyermekkel probléma van, segítséget kérünk 1-1 eset megoldásában.

Együttműködünk az egészségügyi intézményekkel

(orvos, védőnő ÁNTSZ) tájékoztatást nyújtunk és kérünk. Óvodánkat havi rendszerességgel, illetve hívásra felkeresi a védőnő, és egészségügyi szűrést végez. Amikor szükséges, felkérjük tájékoztatás nyújtására, előadás megtartására. Gyermekeink évente egyszer fogászati szűrővizsgálaton vesznek részt. Jelzőrendszert működtetünk.

A helyi művelődési ház igazgatójával

Jó kapcsolatot ápolunk, meghívást kapunk kiállításokra, gyermekrendezvényekre. Biztosítja számunkra a helyiségeket rendezvényeink lebonyolításához. A tájház megtekintéséhez hozzájárul, a könyvtárat biztosítja számunkra.

A Nyergesújfalui zeneiskola tanárai

Már hagyománnyá vált tavaszi koncerteket adnak gyermekeinknek, megismertetve őket az élő zenével, a különböző zeneművekkel és hangszerekkel.

Jó kapcsolatot ápolunk a környékbeli óvodákkal

és azok vezetőivel, gyakran konzultálunk, kikérjük egymás segítségét, tanácsát, részt veszünk továbbképzéseiken.

Továbbá kapcsolatot ápolunk:

- a plébánossal
- a társintézményekkel (kerületi, egyházmegyei, katolikus óvodákkal),
- a Katolikus Pedagógiai Intézettel (1071 Bp., Városligeti fasor 42.),
- a Karitászcsoportokkal,
- a közművelődési intézményekkel

A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában az óvoda a kezdeményező.

2.5. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

2.5.1. Hitre nevelés

A kisgyermek lelki életét érzelmeik irányítják, így ebben az életkorban a legfogékonyabbak az Isten szeretetére, a hitre. A hit átszövi egész óvodai életünket. Erkölcsi nevelésünk alapját a keresztényi erények adják.

Óvodánkban a hitre nevelés elsődleges célja a keresztény családi nevelés támogatása, illetve a gyermekek elindítása a keresztény életre.

A hitre nevelés tevékenységi formái:

Csendes percek

A mindennapos kötött formában történő lelki beszélgetésekről, amelyek időtartama napi kb.10-15 perc és a csoportok egyéni napirendjéhez igazodnak, éves terv készül. Havi- illetve heti lebontásban különböző vallásos témákat dolgozunk fel figyelembe véve az éppen aktuális egyházi ünnepeket, megemlékezéseket, a szentek, jeles egyházi személyek napját, stb. Mindezek alapján a heti témákat tovább részletezzük a hét minden napjára. A hét első négy napján többnyire új ismeretekkel gazdagítjuk a gyermekeket, az ötödik napon pedig legtöbbször összefoglaljuk a héten elhangzottakat, vagy új imát, éneket tanulunk.

Imádságok

A csendes perceket általában énekkel és reggeli imával kezdjük. Étkezések előtt és után, valamint a délutáni csendes pihenő előtt is rövid imát mondunk.

Az imádkozás Istennel való beszélgetést jelent. Ezért kéréseinket, köszönetünket, hálánkat nem csak kérő-, köszönő-, hálaadó- és dicsőítő imák formájában visszük az Úr elé, hanem megpróbáljuk saját szavainkkal is elmondani, kifejezni.

Templomlátogatások

Év közben több olyan alkalom van, amikor a gyermekekkel együtt templomba látogatunk. Ennek kapcsán a gyermekek gyakorolhatják azokat a viselkedési formákat, megismerhetik a templom azon külső és belső jegyeit, amelyekről a csendes percek során beszélgettünk.

Más vallású templomokat is megnézünk, megfigyelünk, összehasonlítunk.

A templomlátogatás alkalmai:

Séta, megfigyelés céljából többször sétálunk el az óvodánkhoz közeli templomokhoz.

Ünnepek, jeles napok alkalmával:

- Magyarok Nagyasszonya ünnepén (okt. 08.)
- Szent Erzsébet ünnepén (nov. 19.)
- Karácsony táján a betlehem megtekintésekor
- Szent Margit ünnepén (jan. 18.)
- Szent Balázs püspök ünnepén (febr. 03.)
- Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepén (márc. 25.)

Szentmisek:

Közös szentmise évente kétszer van óvodánkban, melyre meghívjuk a szülőket, hozzátartozókat is: Karácsonyi szentmise, és a nevelési évet záró Te Deum.

Főbb témáink az éves tervünk szerint:

Ismerkedés- egymással, egymás jelével, a csoporttal, óvodával, stb.

Imádság- jelentése, módja, fajtái, helye, eszközei, imatanulás;

Templom- külső és belső jegyei, viselkedési szabályok a templomban;

Teremtés- fogalom tisztázása, ég, föld, égitestek, növények, állatok, ember teremtése;

Biblia - ismerkedés, beszélgetés a Bibliáról, fontossága, részei, Gyermekbiblia;

Szentek- a Szent szó jelentése, kik a szentek, életük bemutatása;

Az óvoda védőszentje- Don Bosco

Advent- az advent szó, az adventi koszorú, a gyertyák színének jelentése, jócselekedetek megfogalmazása;

Karácsony- Jézus születésének örömhíre, látogatók a kis Jézusnál;

Család- tagjai, a család szerepe, fontossága;

A víz- belső és külső tisztaság, a keresztség;

A gyermek Jézus- Jézus családja, gyermekkora;

A tűz- a világosság és a sötétség, a gyertya lángja, mint jelkép;

Jézus csodatettei- bibliai történetek elmondása, megbeszélése;

Nagyböjt- a böjt fogalmának megbeszélése, jelentősége;

Óvoda: Nevelési program

Otthonunk, hazánk- hazaszeretetre nevelés;

Húsvét- Virágvasárnaptól a feltámadás örömnepéig tartó evangéliumi részek megbeszélése;

Jézus példabeszédei- az éves tervben kijelölt bibliai részek megbeszélése, magyarázata;

Mária, égi édesanyánk- beszélgetés Máriáról, az édesanyákról és az irántuk érzett tiszteletéről, szeretetről;

Egyházunk- a fogalom tisztázása, beszélgetés a közösségről;

Pünkösöd- beszélgetés a szentlélek eljövételéről, az ide tartozó evangéliumi részek megbeszélése;

Erkölcsei beszélgetések- az egész éves tervet átszövik, valójában a csendes percek alapját képezik, hiszen minden témát erkölcsi vonatkozásban közelítünk meg és tárunk a gyermekek elé:

- A vendégvárás, a titok, a meglepetés, az ajándékozás
- Jócselekedetek megfogalmazása, a rossz tulajdonságok leküzdése
- Mi magyarok vagyunk- hazaszeretetre nevelés

Az egyházi év ünnepei óvodánkban:

Karácsonyi ünnepkör:

- Szent Miklós püspök ünnepe
- Advent- I.-II.-III. IV. hétfői közös gyertyagyújtások
- Karácsonyi szentmise
- Vízkereszt- Házszenelés
- Don Bosco - az óvoda védőszentjének ünnepe

Húsvéti ünnepkör:

- Hamvazószerda- a nagyböjt kezdete
- Virágvasárnap
- Nagyhét: Nagycsütörtök, Nagypéntek, Feltámadás
- Mennybemenetel
- Pünkösöd

Évközi idő- megemlékezések az aktuális szentekről, jeles napokról, egyéb ünnepekről: pl. Magyarok Nagyasszonya (10. 08.), Szent Erzsébet (11.19.), stb.

Ünnepeink, megemlékezéseink többsége az egyházi év ünnepeihez kapcsolódnak.

Tudatosan törekszünk arra, hogy a családi-, társadalmi-, az egyházi év ünnepeit valódi tartalommal töltsük meg.

A készülődéssel a gyermekek értelmét és lelkét is ráhangoljuk az ünnepre. Nyitott ünnepeinkkel a gyermekeket a családjaikkal együtt vonjuk be és tanítjuk meg őket a közös ünneplésre.

A jeles napok kiemelésével a néphagyományokon alapuló népszokások értékeit örizzük meg és mentjük át a jövő számára. Jelentős hangsúlyt fektetünk a nemzeti értékeinkhez, a szülőföldünkhöz való pozitív viszony kialakítására.

A szentek életének megismerésével, példájukkal erősítjük az Istennel való kapcsolatot.

A magyar szentekre való megemlékezésekkel pedig magyarságtudatukat is mélyítjük (Szent Imre, Szent István, Szent Erzsébet, Szent Margit, Szent Márton, Szent László).

- *A Mária-ünnepeken* közösen látogatunk el a templomba.
- *Mikuláskor* Szent Miklós püspök tetteit, cselekedeteit emeljük ki és tesszük vonzóvá a gyermekek számára.
- *Advent-* a várakozás időszaka. A koszorúkészítés, a hétfői közös gyertyagyújtások, közös imák, valamint az ide kapcsolódó evangéliumi részek megjelenítése lelkileg és érzelmileg ráhangolják a gyermekeket és szüleiket is Karácsony méltó megünneplésére. A negyedik gyertya meggyújtását közös szentmise követi.
- Az ajándékkészítéssel és a jócselekedetek gyűjtésével megerősítjük, hogy a Karácsony nem az ajándékalmok és díszek ünnepe.

Óvoda: Nevelési program

- Húsvét előkészületében, a böjti időszakban jócselekedetekkel és lemondásokkal kapcsolódunk a megváltás ünnepéhez. A szenvedéstörténetet egyszerűen ismertetjük a gyermekekkel. Nagy hangsúlyt kap a feltámadás története, kiemelve a feltámadott Jézussal való találkozás örömét.
- A néphagyományokról sem feledkezünk el: a tojás díszítésével (mely a megújuló élet jelképe) ezt idézzük fel.
- *Mindszenty* napkor, amit minden évben megünnepelünk, a gyermekek közösen vesznek részt a szülőkkel. A kiscsoportosok megkapják az óvoda lógójával ellátott pólókat. Délután játszóház, kézműves foglalkozások, zsákbamacska, palacsinta-vásár várja a szülőket és a gyermekeket egyaránt.
- Pünkösdkor a Szentlélek eljövételének örömét elevenítjük fel, és az Egyház alapítására emlékezünk.
- Jézus mennybemenetelekor eltűnt a tanítványok szeme elől, de jelenlétét mindennap érezhetjük, ha szeretettel fordulunk egymás felé, örömet okozunk társainknak.
- A tanévet egy Te Deum szentmisével zárjuk a templomban.

A hitre nevelésben használt forrásanyagok:

- Szent Biblia
- Gyermekbiblia
- Fiatalok Bibliája
- Szerepi Imréné: Lelki beszélgetések óvodások számára
- Katolikus szemléletmód, a vallásos és erkölcsi nevelés megvalósulása a tanulási, ismeretszerzési folyamatokban-- segédanyag 2006.
- Szecsődi Leó: Mesék tíz óraker
- Czárán Eszter: Világnak virága- Ősz, Tél, Tavasz, Nyár
- Jézus hív és vár-- ima- és énekgyűjtemény óvodásoknak

2.5.2. Erkölcsi nevelés

Mivel óvodáskorban elsősorban az erkölcsi nevelésre fektetünk nagyobb hangsúlyt, ezért a vallásos ismeretekből (pl. bibliai részek, szentek élete, imák, énekek, stb.) csak azokat tárjuk a gyermekek elé, amelyeket mi fontosnak tartunk.

A gyermeki magatartás alakításában minta értékű az óvodában dolgozók viselkedése.

Az erkölcsi beszélgetések témakörei:

A család és az óvodai közösség- az összetartozás, az együttlét fontossága

Erkölcsi tulajdonságok: az igazmondás, a szófogadás, a szeretet, a gondviselés, a segítség, a barátság, az örömszerzés, a vigasztalás, a szomorúság, a bocsánatkérés, a figyelmesség, a jószívűség.

A hála, a köszönet, az együttérzés, a részvétel, a megbecsülés, a felelősségvállalás,

Az erkölcsi nevelés területei, feladatai:

- az igazság szeretetére-, felelősségtudatra-, becsületességre-, megbocsátásra- és kiengesztelődésre nevelés;
- önfegyelemre-, önuralomra-, türelemre-, alkalmazkodásra nevelés;
- közösségi életre-, munkára-, felebaráti szolgálatra-, segítőkészségre-, a felnőttek tiszteletére nevelés.

2.5.3. Játék

A játék a kisgyermek számára létforma, örömforrás, szükségletek, vágyak, igények, élmények aktív megélése, feszültségoldás, az egészséges fejlődés alapja, a személyiségfejlesztés legfontosabb módszere, feltétele és eszköze is egyben.

Minden gyermek számára biztosítja, hogy az érzelmi alapú élmények folyamatos töltekezésével a gyermek egyéni vágyai és ötletei a kötetlen, széles skálán mozgó játéklehetőségekben kibontakozhassanak.

A kisgyermek az óvodai élet során érzelmeitől és igényeitől indítva játszik szabadon és kötetlenül. Minden teret, eszközt és lehetőséget ki, és felhasznál spontán módon arra, hogy játsszon, tapasztaljon, kíváncsiságát, vágyait, igényeit kielégítse. A gyermekek élményeikből, élethelyzeteikből merítenek témát, ötletet, vagy vágyaik, képzeletük, kíváncsiságuk és igényeik alapján választanak játékot, tevékenységet. Ezt a szabadságot segítjük azzal az óvodai élet keretei között, hogy megfelelő teret, helyet, időt, eszközt, és érzelmileg meleg, elfogadó, biztonságos légkört biztosítunk, azaz megteremtjük a jó játék feltételeit.

Megtanulja az együttélés szabályait szokásait, megtapasztalja a kommunikációs helyzeteket, magatartásformákat, megismeri a ráirányuló elvárásokat, valamint önérvényesítése lehetőségeit és határait. Ezek a tapasztalatok segítik abban, hogy eligazodjanak a felnőttek és társaik között, és a normák, szabályok és szokások beépüljenek a személyiségükbe.

A jó játék megteremtésének alapelvei, jellemzői

- Tiszteletben tartjuk a gyermek játékának a **szabadságát**, önkéntességét, valamint azt, hogy a valóságból vett tapasztalatait a gyermek képzelete segítségével átdolgozhatja, kiegészítheti, más tulajdonságokat ruházhat rá. A gyermek a játékához átalakíthatja a teret, megváltoztathatja a környezete egyes elemeit annak érdekében, hogy a „mintha” tudata még átélhetőbb legyen.
- Tiszteletben tartjuk, hogy a gyermekek játékát **komoly kettős tudat** jellemzi, mert pontosan tisztában van azzal, hogy játszik és a valóságtól ez különbözik.
- Az óvodai élet során a gyermekek számára rengeteg **lehetőséget és megfelelő feltételeket** biztosítunk, hogy szabadon, önként választhasson.

A jó játék feltételei:

- **Légkör:** A gyermekek felszabadult tevékenységéhez megteremtjük a nyugodt, derűs, biztonságos légkört.
- **Hely:** Bensőséges terek, kuckók kialakításával lehetőséget adunk félrehúzódásra, egyedüllétre, mesekönyv nézegetésre. A gyermekek játékterét úgy alakítjuk, hogy mozgásvágyukat kielégíthessék. Engedjük, hogy szabadon dönthessék el, hogy mit, mivel és hol szeretnének játszani. A szabadban is biztosítjuk számukra a teret, hogy játékuk zavartalan lehessen.
- **Idő:** Biztosítjuk az időt és a teret, hogy a megkezdett játékot egész nap, sőt másnap is folytathassák. Napirendünket, az életkort figyelembe véve úgy alakítjuk, hogy minél több idő jusson szabad, kötetlen játékokra – csoportszobában, szabadban. A játékeszközök elrakását rugalmasan kezeljük, csak annyira kívánjuk meg, hogy más tervezett, szervezett tevékenységhez megfelelő hely maradjon.
- **Eszköz:** Az eszközök jól látható, gyermekek által könnyen elérhető helyen vannak. Minden játékeszköznek állandó helye van, ugyanakkor a játékok elvihetőek, átcsoportosíthatók, ha a gyerekek játéka úgy kívánja – bizonyos keretek között. Rendelkezésre áll sokféle képességfejlesztő, társas és egyéni ügyesség fejlesztő játék. Játékidő alatt a vizuális alkotótevékenységhez szükséges eszközök megtalálhatók. Az építőjátékhoz különböző méretű kockák, sínek és kiegészítők állnak rendelkezésre. A sokszínű szerepjátékokhoz használhatják a mindennapi élet tárgyait (orvosi táskák, flakonok, használt telefonkészülék...), egyedi kellékeket (cumisüveg, edények...) kendőket, sálakat, táskákat, fátlyákat, szoknyákat...).

Mozgásos játékokhoz is biztosítunk eszközöket – csúszásra, mászásra alkalmas szerek, alagút, karikák, labdák...

Fontos a nagyméretű tükör, mely segít az önismeretben, a testséma kialakulásában, saját testük térbeli elhelyezkedésének megismerésében, a térben és síkban ábrázolt világban való helyes tájékozódásban.

A szabadban lévő eszközöket, a mászókákat megfelelő felügyelet mellett mindenki használhatja. Az állandó eszközök mellett, biztosítunk labdákat, karikákat, köteleket, homokozó eszközöket, és jó idő esetén mód van rajzolásra is.

A játék, mint a tanulás legfontosabb tere . A játék a gyermek alaptevékenysége.

A játék közben alakul a helyes szokás-szabályrendszere, átéli a viselkedési, alkalmazkodási, együttműködési szükségleteket, tapasztal, megfigyel, kísérletezik, önfeledten tevékenykedik és rajta keresztül tanul. Minél többet játszik, annál többet tapasztal, több mindent tud sajátjaként kezelni. Ezernyi variációval, ismétléssel tudja magához hasonlítani a megélt tapasztalatait, élményeit. Megértése lassan gyarapszik, tudatossá válik. Az óvoda szellemisége a játékot, mint a tanulás legfontosabb terét fogja fel, 3-7 éves korig

Az óvodai élet tevékenységformái a játékból indulnak és oda térnek vissza, és végig játékosak maradnak!

Az óvodapedagógus anyanyelvi nevelési feladatai a szabad játékban

A játékban kialakult társas kapcsolatok természetes körülmények között fejlesztik a beszédet, szerepvállalást. Lehetőséget teremtenek a párbeszéd kialakulására, alkalmazzák a kérdést, felszólítást, kijelentést. Az óvónő, ha maga is bekapcsolódik a gyerekek játékába, az eljátszott szereppel, a szerepbe illő megnyilvánulásaival, a megfelelő nyelvi formák, szókapcsolatok, szinonimák alkalmazásával, metakommunikatív módon mintát kínál a gyerekeknek; ezzel színesebbé válik a gyerek tevékenysége, kiteljesedik a szerep.

Gondolkodtató, cselekedtető játékban fejlődik a gyerekek gondolkodása, kifejezőképességük. Olyan szituációkat teremtünk, melyben a gyermek megfigyel, felfedez, új ismereteket szerez, gondolkodik, mindenről beszélhet, kérdéseire választ kap.

Az anyanyelvi nevelésben is jól használható eszköz, a bábjáték. A báb segítségével a gátlásos gyerek is megszólal. A bábjátékkal fejlődik érzelmi kifejezőkészsége, gyakorolja az elbeszélő és a párbeszédű beszédformákat, felismeri, hogy miképpen lehet „bánni” a hangjával, a hangerővel, a hangmagassággal, hangszínnel. Ha a gyermek saját maga által kitalált szöveggel bábozik, fejlődik képzelete, kifejezőképessége, fantáziája.

Az óvodapedagógus nevelői szerepe a játék irányításában

A gyermek játékanak megfigyelésével megismertetjük annak személyiségét, képességeit, készségeit, gondolkodását, ismereteit, fejlettségi szintjét. Egy adott játékszinten megrekedt gyermeket ötletadással, együttjátszással fejlesztünk tovább.

A gyermekeket a kudarcok elviselésére neveljük, példát mutatva arra, hogy egymás sikerének is lehet örülni. Az óvodapedagógus irányító szerepe nélkülözhetetlen tettelegesség, baleset, veszélyhelyzet esetén, illetve ha valakire elfogadhatatlan szerepet akarnak ráerőltetni. Mindent megteszünk annak érdekében, hogy óvodásaink a játék során törekedjenek az igazságosságra, kialakuljon szabálytudatuk, önérvényesítési törekvésük és a közösségi érdek egyensúlyban legyen, becsüljék meg egymás munkáját, kölcsönösen segítsenek egymásnak és így jussanak sikerélményhez.

Mindezen tulajdonságok fogékonnyá teszik őket a keresztény értékekre.

2.5.4. Verselés, mesélés

Mi a mese és a vers szerepe az óvodai életben?

A mese és a vers nem az egyik „foglalkozási ág”. Több annál. Mindig mondjuk, amikor igény, kedv, hely és idő van a számára. A gyerekek kérésére is bármikor, ha a körülményeket meg tudjuk hozzá teremteni. Altatás előtt minden nap van mese vagy vers. Képnézegetés, rajzolás, beszélgetés közben inkább verset, mondókát mondunk, bábszínházban dramatizált meséket.

A mesehallgatás, versmondás, a verses szöveggel kísért játék, a bábszínház az anyanyelvi nevelés semmi mással nem pótolható lehetősége. Különös beszédhelyzet, amely erős, tartós önkéntelen figyelmet vált ki.

Óvoda: Nevelési program

Anyanyelvi nevelő hatása abban rejlik, hogy ráfigyelteti a gyermeket az emberi beszéd érdekességeire. A jó mese és gyermekvers szövege hangzásban, ritmusban, hangulatban, képi erőben messze felülmúlja a hétköznapi beszédünket. Nincs még egy szövegfajta, amelyre a gyermek ennyire elmélyülten, önként odafigyel.

Ennek tartalmi okai:

- A mesei motívumok és gyermeki tulajdonság megfelelései.
- A mondókák és a játékok mozgással kísért gyönyörűsége.

A mese az egész napi óvodai zajban a csend szigete.

Pihentet, szórakoztat, táplálja a képzeletet, segít az élmények feldolgozásában és teljes világgépet, világmagyarázatot ad.

A vers a beszéd zenei elemeire épül.

A játék, szöveg és dallam, mozgás – beszédritmus és hangulat egységet alkot. Az igazán életkorukhoz illő verseket, népi gyermekmondókákat, verses játékszövegeket nagyon gyorsan megtanulják.

Mindkettő alkalmat ad arra, hogy olyan beszédkapcsolat jöhessen létre, amelyből hiányzik a közvetlen, oktató szándék. Sokkal inkább a képzeletet és az érzelmet mozgatja, az együttlét fenntartására és a valóságos mozgásos játékra serkent. Egyértelműen olyan beszéd, amely örömet vált ki. A mondott, meghallgatott szóval, valamint a szavakon túli érzelmi és mozgásos megnyilvánulásokkal hat.

A mese csodás elemekkel ékesített történet, de ennek forrása az érzelmtől átfűtött képzelet és a félelmet, akadályt nem ismerő akarat. Rámutat arra, hogy ember és ember, ember és természet szorosan összetartozik.

A mese az emberről szól, aki figyel önmagára és a teremtett világra. Sokféle elemet tartalmaz: az ősi mítosz, a középkori hiedelmek, egy-egy nép, nyelvközösség társadalmi tapasztalata, az alakító és átalakító mesemondók egyéni életismerete mind nyomot hagyott rajta.

Szerkezete tömör, cselekménye egyfolytában haladó, nyelve elképzeltető. Állandóság és változékonyság jellemzi. Alapmotívumai és szerkesztési fogásai állandóak. Epizódjai, díszítőelemei lehetőséget adnak az improvizációra, a rögtönzésre.

A jó és jól elmondott mese én – erősítő hatású. Különösen akkor, ha többször, ismétlésként is elhangzik. Ilyenkor nagyon jó, biztonságfokozó élmény az ismert epizódok egymásra épülése. A mesehallgató gyermek előre elképzeli, „tudja”, hogy mi fog következni, s a várt esemény, az oda illő kifejezéssel, ugyanúgy, mint első alkalommal valóban elhangzik. Az „ismerős” szorongáscsökkentő élmény. Mindezt képi teljességben tudja felidézni, ami a gyermek számára az egyedüli felfogható értelmezése az emberrel megtörténhető eseményeknek. Létfonosságú élményről van szó, mert a világ megismerése felé az én fejlődésének élménye az elrugaszkodási alap.

A gyermek szívesen lép át a rendkívüliségbe, kettős tudattal éli meg a mesét /egyszerre hallgatója és résztvevője a történetnek/. Olyan kapcsolatokat, helyzeteket mutat fel a gyermek számára, amelyek megértésére más eszközökkel ebben az életkorban még nincs mód.

A mese oldja a szorongást, amelyet vagy a még ismeretlen világ, vagy a feldolgozatlan indulatok váltanak ki. Belső képteremtésre tanít, mely nélkül lehetetlen az olvasóvá válás, amely távlati feladat.

A népi mondókák, gyerekjáték szövegek éppen olyan jó versek, mint a legnagyobb költőink remeklései.

A játékkal kapcsolatos mondókaversek lehetővé teszik, hogy mozogjanak, énekeljenek, ritmikus szövegeket ismétlegessenek. A ritmus és a dallam összhangra neveli a mozgást, a beszédet és a gondolkodást.

Mozgás – érzelem – értelem. Ez az a nyomvonal, amely mellett a kultúra kiépül. Ez a fejlődés természetes rendje. Gyerekek való versek is a ritmus, hangzás, hangulat és a képek erejével hatnak. A mozgás és a dallam áttételesen érvényesül: ritmusfeszültség és beszéddallam gyanánt.

A hatást a gyerek viselkedéséből, játékából, beszéd és mozdulattöredékekből, az ismétlés vágyából mérhetjük le. Nem feltétlenül az utánamondás a jele annak, hogy a lírai érzelem jelen van. A jó jel inkább az, ha a vers, mondóka természetes része az együttlétnek, a játéknak, a közös létnek.

Amikor verset hallgatunk, mondunk, a ritmus és a hangzás feleleveníti a hangulattal kísért mozgásbenyomást. A gyors ritmusú verset vidámnak érezzük, a lassú, szaggatott, vagy belső csendekkel tagolt verset inkább szomorúnak. A ritmus, a hangzás, a hangulat összekapcsolódik, és az elemi mozgásélményt helyettesíti. A versélmény gyökere a mozgás.

Általában az énekelt szövegből bontakozik ki a mondókajáték, abból a vers, rövid verses mese, és ebből a próza. A mese kezdetben mondóka, halmozó és láncmese, állat hangutánzó szöveg, felelgetős mese csalímese, varázsmese, tündérmese.

Az óvodapedagógus szerepe a folyamatban

A gyermekek szorongását, belső feszültségét oldhatjuk a bensőséges személyes kapcsolattal.

A mesemondás varázsos, meghitt légkört teremt. A mese- és vershallgatás hangulatkeltő elemekkel történik.

A megfelelő időpont kiválasztása befolyásolja a családi, nyugodt légkör kialakítását.

Kezdeményezéseink kötetlenek, de törekszünk minden gyermek bevonására. (motiváció, színes előadásmód, stb.)

2.5.5. Ének-zene, énekes játékok, gyermektánc

Célunk: A gyermekekkel megszerettetni a zenét, a dalokat, az éneklést, a mondókázást. Fejlesztani esztétikai érzéküket, zenei hallásukat, mozgáskultúrájukat és ritmusérzéküket. Kialakítani zenei ízlésüket, zenei anyanyelvük megalapozását. Meg éreztetni a közös éneklés, a közös játék örömét.

Fontosnak tartjuk a műveltség megalapozását, amit az irodalom mellett a hagyományok, a népszokások, a dalok-mondókák gondosan megválogatott felhasználásával érünk el.

Alapelveink: A közös éneklés, a mondókázás, a körjáték a művészeti és az esztétikai nevelés szempontjából prioritást élvez.

Törekvünk, hogy az óvodai zenei élmény alapozza meg a zenei anyanyelv kialakulását, a gyermekek ének-zenei kultúráját, a néphagyományörzés és az ének-zenei nevelés színvonalának megőrzését.

A gyermekek éneklési kedvének felkeltése, zenei fogékonyságának megalapozása. A közös éneklés, játék, tánc segítségével együttes élmények teremtése. Zenei készségfejlesztés.

A zenei anyagok igényes válogatása, elsősorban a magyar népdalkincsek, népi mondókák közül. A kiválasztott művek feleljenek meg az adott csoport életkorának, otthonról hozott értékeinek, tapasztalatának, tudásának.

Az ének, zene esztétikai nevelésünk egyik alapköve, mivel fontos szerepet tölt be az életünkben, az érzelmek kifejezésére, a szép befogadására, létrehozására ösztönöz. Óvodánk az ének-zenei nevelésben komoly, és lelkiismeretes alapozó munkát végez. Ezért a mindennapok során a zenei élményt többféle tevékenységhez is kapcsoljuk. A mesét, verset követheti a zene, az ének, a dal, de mozgáshoz, szerepjátékhoz is természetesen illeszkedik.

A zenei témák kapcsolódnak a környezeti témákhoz is, azokat kiegészítik, érzellemmel töltik meg és színesítik. A magyar népdalok, mondókák szinte valamennyi ünnepünkön felhasználhatók. A népi mondókák, énekes játékok, a zenei anyanyelvünk művészi értékei, hozzájárulnak az éneklés és a zene megszerettetéséhez, de a gyermekek szociális fejlődését, szellemi gyarapodását is elősegítik.

A néphagyományra építkezve alakítjuk a gyermekek zenei neveltségét, ízlését, juttatjuk őket sajátos élményhez. A zenei képesség és készségfejlesztés játékos módon megy végbe. Az énekes ritmikus játékok azért fontosak, mert megalapozzák a későbbi harmonikus mozgást.

A hangszerekkel való ismerkedés különleges izgalmat és élményt jelent az óvodásoknak. Az óvodáskor vége felé gyermekeink ritmus hangszereket önállóan is használnak (pld. dob, háromszög, cintányér, stb.).

	Mindszenty József Katolikus Általános Iskola és Óvoda 2500 Esztergom, Kiss János vezérezredez út 1.	Elfogadva: 2019.0.
	Óvoda: Nevelési program	Hatályba lép: 2019.09.01

Játék idő alatt önállóan vagy óvónői segítséggel maguk is készíthetnek hangszert. Hangszer lehet a fakocka, a sajtos doboz, a tenyerünk, a vízzel töltött palack, a duda, a nádsíp, a furulya, a selyempapír, a fésű, a doromb, stb.

A hangszerhasználat a zenei készségfejlesztés, képességfejlesztés, ritmusérzék fejlesztés eszköze.

A zenei nevelés szervezeti formája elsősorban kötetlen - mikro-csoportos szervezésű - de a köralakításhoz, a nyugalmas együtténekléshez szükséges, a meghitt zenéléshez az óvónő kötött formát is választhat.

Az ének-zene, énekes játék hatása a gyermek nyelvi-kommunikációs fejlődésére

A zenei nevelés jó alkalmat kínál az ének, zene, szöveg, mozgás komplex esztétikai, érzelmi hatásának érvényesítésére. Megzenésített gyermekversek, népi játékdalok fejlesztik a gyermek beszédét. Mondókák, versek elősegítik a helyes ritmusban való beszéd kialakulását. Ritmusjátékok jól alkalmazhatók beszédhibák javítására. Bővül a szókincs, pl.: fogalompárok gyakorlásakor is (lassú-gyors, halk-hangos, magas-mély)

Az óvodapedagógus szerepe a folyamatban

A zenei anyag kiválasztásánál figyelembe vesszük a gyermek életkorát és képességszintjét. Napközben minden lehetőséget kihasználunk az énekelgetésre, mondókázásra. A gyermekek önkifejezését, spontán énekelgetését támogatjuk, ösztönözzük.

A beszoktatás időszakát megkönnyíti az énekelgetés közbeni személyes kapcsolat. Az éneklés öröme egész nevelőmunkánkat kíséri végig: énekel vigasztalhatunk, elterelhetjük a gyermek figyelmét, motiválhatunk, szórakoztathatunk. A tiszta éneklést és az igényes dalkiválasztást követelményként állíthatjuk magunk elé. A zenei élmény átéléséhez megteremtjük a nyugodt légkört. A gyermekek tevékenységen való részvétele önkéntes, a vidám, játékos légkör, a közös játéklehetőséggel motiváljuk őket.

A gyengébb zenei képességű gyermekeket egyénileg, tapintatosan fejlesztjük, elkerülve a megszégyenülés lehetőségét

Sikeresnek könyveljük el munkánkat, ha óvodáskor végére a gyermekek:

- 70% szívesen kapcsolódik be kreatív tevékenységekbe
- 70% tud figyelemmel kísérni 5 percig előadott zeneművet, éneket
- 70% tud egyenletes lüktetést érzékeltetni, szívesen végez ritmikus mozgásokat
- a kisebbség dalaiból ismernek néhányat
- a helyi kultúra értékeiből felismernek néhányat, pl. ismerik a népviseletet, ismernek 2-3 dalt
- 50% tud örülni más gyermekek alkotásainak is
- 80% észreveszi a könyvben a szépet.

2.5.6. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Célunk:

A gyermekek élmény és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezésére nevelése. Gazdagítani tér, forma-, szín képzeteiket, igényességük alakításával, elmélyítésével megalapozni esztétikai érzékenységüket, ízlésüket. A vizuális nevelésben a nyelvi-képi ábrázolással felismertetjük a gyermekekkel, hogy élményeiket szóban és rajzban egyaránt kifejezhetik. A környező társadalom-természet összefüggéseinek megismerése gazdag irodalmi anyaggal járul hozzá a gyermekek anyanyelvi fejlesztéséhez. Arra törekszünk, hogy módszereink, eszközeink érdekesek, változatosak legyenek és ébresszenek igényt, vágyat a társalgásra, a közlésre.

Alapelvünk:

A vizuális nevelés önmagában is összetett, sokszínű nevelési terület. Magában foglalja a rajzolást, festést, mintázást, az építést, képalakítást, a konstruálást, a kézimunkát, a műalkotásokkal való ismerkedést mely fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. Lehetőséget teremtünk művészi rajzok, festmények, szobrok, épületek, népi alkotások nézegetésére. A vizuális nevelés a gyermekeket egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelően kép - plasztikai kifejezőképesség birtokába juttatja, kialakítja bennük az elemi képolfvasási, komponálási, térbeli tájékozódó és rendező képességet.

A gyermekek zavartalan, változatos tevékenységéhez a feltételek (hely, idő, eszköz, élmény) biztosítása. A gyermekek alkotótevékenységének, tartalmának, minőségének fejlesztése. Egyéni képességeik fejlesztése a fokozatosság elvének betartásával, az életkori és egyéni sajátosságok figyelembe vételével.

A helyes eszközhasználat megtanítása, a felhasználásra kerülő anyagok tulajdonságainak megismertetése. Többféle technikai megoldás, változatosság biztosítása. A rajzolás, mintázás, kézimunka esztétikai nevelésünk szerves része. A környezetben való tájékozódásban a vizuális látás meghatározó alapot nyújt az értelmi fejlesztéshez.

A gyermekek "látásának" fejlesztésével pontosabbá tesszük észlelésüket, érzékelésüket, gondolkodásukat, formaérzéküket és esztétikai igényességüket. Mivel a kisgyermeknek még nincs kialakult ízlése, ezért nagy a felelősségünk abban, hogy a környezetükből származó különböző behatásokat vagy felerősítjük, vagy megerősítjük, esetleg semlegesítjük.

Az ábrázolás az önmegvalósítás, az önkifejezés eszköze, ezért nem mondhatunk ítéletet a gyermekek műveiről. A gyermekek ízlésének, alkotókétségének, fantáziájának, kreativitásának kibontakoztatása, esztétikai nevelésüket szolgálja. A rajzolás, festés, mintázás, kézimunkázás, képalakítás, konstruálás, mind olyan eszköz, mellyel a gyermek alkotókedvét, a környezet rá gyakorolt hatását fejezi ki. Témaadás nélkül a gyermekek tevékenység-adta örömmel festenek, ragasztanak, mintáznak stb., így fejlődik képalakító készségük, színérzékük, esztétikai érzékenységük.

Az "anyag" alakíthatósága során fejlődik a finommotorika és a szem-kéz koordináció. A gyermekek egész napi játékuk során látják, tapasztalják az általuk használt eszközök, anyagok sokféle tulajdonságát, variálhatóságát, formálhatóságát. Az alkotótevékenység mindennapos biztosítása kiemelt feladatunk. A csoportszobában, a megfelelő méretű és minőségű eszközök a gyermekek által jól hozzáférhető helyen vannak elhelyezve. A rajzoláshoz, festéshez, mintázáshoz, fonáshoz, hajtogatáshoz, ragasztáshoz, varráshoz stb. szükséges eszközök kezelését gyermekként, egyénileg tanítjuk. A gyermeki alkotásokhoz szükséges eszközök és anyagok körét fokozatosan és folyamatosan bővítjük, hogy önmaga választhassa ki milyen technikát, eszközt szeretne használni. Eszköz a kő, a kavics, a toll, a különféle termékek, a gyöngy, a textil, a papír, a cellofán, a dobozok és fadarabok, stb. Kincses ládánkba egész évben folyik a gyűjtés, a válogatás, hogy miből, mit, hogyan lehet készíteni.

Fontos az alkotás helyének megválasztása, a helyes szokás és szabály-rendszer kialakítása. A gyermekeknek legyen módjuk alkotásaikat biztonságosan megőrizni, munkájuk legyen megszokott helyen. A szőnyegen, asztalon készített alkotásokat nem szedjük szét mindaddig, amíg épségben van, esetleg használható (takarítás esetén sem). Minden alkotásból kiállítást rendezünk, ezzel is ösztönözve a rajzoláshoz nehezen fogó gyermeket. Sokféle eszközt és technikát kínálunk az ábrázolástól idegenkedő gyermekeknek és ösztönözzük őket a közös képalkotásra.

Az anyanyelvi nevelés feladatai a rajz, mintázás, kézimunka tevékenységben

A vizuális nevelésben a nyelvi és a képi, formai ábrázolás gyakori együttes alkalmazásával az óvónó felismertetheti a gyerekekkel, hogy valamely élményt, eseményt, érzést többféle úton is ki lehet fejezni.

A beszéddel kísért ábrázoló tevékenység jó gyakorlási forma a beszédhibás – főleg a dadogó – gyerekek számára, mert e párhuzamos tevékenység közben a nyugodt, meg nem akadó szép beszéd élményét élhetik át.

Nyelvi ismeret szükséges már ahhoz is, hogy a gyermek megértse a feladatot, tudja, hogy milyen eszközök, anyagok állnak rendelkezésére. Tudatosítjuk a gyermekekben az anyagok, eszközök, munkafogások elnevezését, ezeket megtanulják, beépül szókincsükbe. A lerajzolt mesetémák fejlesztik a képzeletet, emlékezetet, fokozzák az alkotási vágyat. Gyurmázás – barkácsolás során a térbeli arányok és

	Mindszenty József Katolikus Általános Iskola és Óvoda 2500 Esztergom, Kiss János vezérezredes út 1.	Elfogadva: 2019.0.
	Óvoda: Nevelési program	Hatályba lép: 2019.09.01

irányok, viszonyok megnevezésére kerül sor. Fordított a folyamat, amikor azt kérjük a gyermektől, hogy meséljen az elkészült képről. Mindkét irányból a vizuális és verbális kifejezés összhangját mélyítjük el.

Az óvodapedagógus szerepe a folyamatban

- biztosítjuk a tevékenységekhez szükséges eszközöket,
- figyelemmel kísérjük, és állandó jelenlétünkkel ellenőrizzük a tevékenységeket, megtanítjuk a balesetveszélyes eszközök használatát,
- teret biztosítunk a gyerekek fantáziájának szabad működésére, önkifejezésére,
- differenciáltan értékelünk – dicséret, ötletadás,
- a gyermekek bevonásával döntünk az elkészült alkotások felhasználásáról.

2.5.7. Mozgás

Célunk:

A rendszeres mozgás megszerettetése, a mozgásigény kielégítése. A mozgás-tapasztalatok bővítése, a testi képességek és a harmonikus mozgás (helyes testtartás, szép mozgás) fejlesztése.

Alapelvünk:

A mozgáskedv fenntartása, kielégítése, a mozgás megszerettetése, a gyermek mozgásának, testi képességének, erőnlétének fejlesztése. Véleményünk szerint a mozgásfejlesztés a tudás alapja- hisszük, hogy a mozgásban szerzett tapasztalatok a gyermek, érzékelő apparátusára hatnak, értelmi fejlődését szolgálják.

A gyermekek életkorához, képességeihez, adottságaihoz mért mozgásformák és mozgástevékenység biztosítása. Mindennapos, játékos mozgás szervezése a csoportszobában vagy az udvaron. A mozgáskultúra fejlesztése. Minden mozgásos tevékenységhez biztosítani a balesetmentes helyet, a megfelelő időt, valamint a könnyen kezelhető, esztétikus, baleset-mentes eszközt.

A mozgás sokoldalú tevékenység, a gyermekek számára életszükséglet. Fejlődésükben nagy jelentőséggel bír, mert az általános testi fejlődés mellett az értelmi és szociális képességekre is hatással van. A kisgyermekek mozgásos tevékenységét, játékát, a mozgástér kialakítását, az eszközök kiválasztását, mindig a gyermekek életkorához és fejlettségéhez igazítjuk. A mozgásra folyamatosan biztosítjuk a lehetőséget. Fontos, hogy óvodai környezetünk készítse, motiválja a gyermekeket a mozgásra, hogy saját aktivitásukon keresztül jussanak újabb és újabb tapasztalatokhoz, melyek fejlesztik érzékszerveiket, szolgálják személyiségük fejlődését.

Anyanyelvi kultúránk fejlesztésének legnagyobb területe a mozgás. Mozgás során fejlődik beszéd, gyarapodik szókincs, mivel a mozgás oldja a gátlásokat. A mozgás során a gyermekek az átélt örömeik, sikerek hatására közlékenyebbek, oldottabbak lesznek, ami segíti fejlődésüket.

A mozgásfejlesztés a nyelvi fejlődésre is hatással van. Az átélt mozgás és annak megfogalmazása erős késztetést jelent a gyermekek élményeik elmondására.

Az udvar a legjobb terület a szabad mozgásra. A terep adta lehetőségek (lépcsők, mászóakák, fű, homok, keskeny és tág terek stb.) mindig lehetőséget adnak a sokoldalú mozgásra, bátorság és ügyesség kipróbálására. A mozgásigény különbözősége folytán a nyugodt és csendes gyermekeknek és a mozgékony gyermeknek egyaránt lehetősége van bizonyos szabályok betartása mellett megtalálni a neki való tevékenységet.

A mozgásfejlesztés keretei

A mozgás a gyermekek számára kötelező tevékenység. Ennek keretében történik a tudatos, tervszerű, életkornak megfelelő fejlesztés, azonban a kötelezőség nem jelent kényszert a gyermekek számára. A kötelezőség irányított tevékenységet jelent, ami mellett figyelembe vesszük azt is, hogy a gyermekeknek eltérőek az egyéni tempóik és más-más a mozgásigényük.

Alapelvünk:

Óvoda: Nevelési program

- a fokozatosság és tudatosság elvének figyelembe vételével a nagymozgások, térirányok fejlesztése;
- szem-kéz-láb koordináció fejlesztése;
- finommotorika fejlesztése;
- versenyjátékok során a figyelem, koncentráció; közösségi érzés; türelem; önfegyelm; nyerni és veszíteni tudás fejlesztése.

Az irányított mozgás során fokozatosan teremtjük meg a biztonságos együttmozgás szabályait. A fogó és futó játékok, egyszerű szabályjátékok megtanítják a gyermekeket a játék követésére, a szabályok elfogadására és az együttmozgás örömére. A nagymozgások mellett az egyensúly érzék fejlesztésére is nagy hangsúlyt fektetünk. Sok olyan játékot játszanak óvodásaink, melyben szükség van a szem, kéz, láb összehangolt működésére (labdajátékok, szeryakorlatok, stb.).

Az irányváltásokkal, tempóváltásokkal, az akadályok kikerülésével bővülnek a mozgás-formák. Az ugrások, dobások, különböző testhelyzetek változtatásával gazdagított mozgások, fejlesztik a gyermekeket. Szervezhető, csoportszobában, udvaron, tornaszobában.

Mindennapos szervezett és szabad mozgás

Az időjárástól függően csoportszobában, tornaszobában, vagy udvaron végezzük. A játékot és a játékoságot alkalmazzuk alapvető módszerként.

A játékidőben történő szabad mozgáslehetőségek

A szabad játék során megfelelő helyet, időt biztosítunk a gyermekek mozgásigényének kielégítésére. A rendszeres futás, télen a havas játékok, a szabad udvari játékok, a versenyek, segítik a gyermekeket edzettségük fokozásában. Csoportszobáinkban terei biztosítunk az összerakható, különböző módon variálható eszközök használatához. Az udvaron a fából készült eszközök biztosítják a mozgás lehetőségét, ahol rendelkezésre áll még labda, kötél, kerékpár, roller stb. a játékhöz.

Az anyanyelvi nevelés feladatai a mozgás tevékenységekben

A gyerekek gyakorlatot szereznek abban, hogy szóbeli leírás alapján hajtsanak végre bizonyos mozdulatokat, mozgássorokat, vagyis szóbeli utasítás nyomán cselekedjenek, hangolják össze mozgásukat. Mindez a beszéd cselekvést szabályozó szerepét biztosítja. Mozgásfejlesztő munkánk részét képezi a beszédszervek ügyesítése is. A szakkifejezések használatakor az elvont gondolkodásuk fejlődik.

Az óvodapedagógus szerepe a folyamatban

A mozgásfejlesztés alapja a gyermekek mozgásának, testi képességeinek, mozgásigényének megismerése.

Az önkéntes, szabadon választható játék feltételeinek biztosításánál a következőkre ügyelünk: biztonságos helyszínek, eszközök, megfelelő nagyságú tér biztosítása, egymás testi épségének óvása.

A szervezett mozgás elemei tudatosan építjük egymásra, a fokozatosság, az életkori sajátosságok és az egyéni bánásmód elvének figyelembe vételével.

A szervezett testnevelés feltételeinek és folyamatának biztosítása során a legfontosabb feladataink:

- részletekre kiterjedő alapos szervezés,
- portalanítás, szellőztetés,
- érthető, szakszerű utasítások,
- minimális várakozási idő,
- a pozitív ráhatás elvének érvényesítése,
- a gyermekek eltérő mozgásfejlettségi szintjének figyelembe vétele,
- az óvodapedagógus példamutatása, az esztétikus és harmonikus mozgás kialakítása érdekében,
- a játékoságot hangsúlyozása, a szorongások, gátlások oldását segítségadással, biztatással,

	Mindszenty József Katolikus Általános Iskola és Óvoda 2500 Esztergom, Kiss János vezérezredez út 1.	Elfogadva: 2019.0.
	Óvoda: Nevelési program	Hatályba lép: 2019.09.01

dicsérettel,

- a gyermekek helyes testtartásának kialakítása érdekében mezítlábas torna, gerinc- és lábboltozat javító torna gyakori alkalmazása.

2.5.8. A külső világ tevékeny megismerése

Célunk: A körülöttünk lévő tágabb és szűkebb környezet, a természet és a társadalom a gyermekek számára különböző mértékben és módon - de komplex megragadása - pozitív érzelmi megnyilvánulása és feldolgozása. A játékban, játéktevékenység során az élmények, és tapasztalatok segítségével gyermekeink személyiségébe épüljön be a természet szeretete, megismerése, megőrzése, az emberi értékek, alkotások megbecsülése. Olyan gyermekek nevelése, akik szeretik a természetet, az őket körülvevő élőlényeket, ismerik környezetüket. Legyenek fogékonyak a körülöttük lévő élő és élettelen környezet szépsége iránt, találják meg a jót, a szépet, védjék, óvják környezetüket.

Alapelvünk: A gyermekeket körülvevő természeti és társadalmi környezetből az ismeretek átadása akkor a leghatékonyabb, ha a gyermekek életkori sajátosságainak, értelmi - érzelmi szintjének megfelelő módon, túlzásoktól mentesen történik.

Olyan szokások, szokásrendszerek kialakítása, amely meghatározó lesz a gyermekek természethez, emberi környezethez, állatvilághoz fűződő harmonikus kapcsolatának alakulásában. Sokoldalú tapasztalás elősegítése.

A helyi adottságok és a környezet adta lehetőségek ismeretének kihasználása:

Építeni az otthonról hozott tudásra, tapasztalatra, ismeretre, élményre. Megismertetni a szülőföldet, kultúráját, szokásait, hagyományait, nyelvét, jelképeit. A gyermekek ismerjék meg magát az embert, önmagukat, testüket.

A környező világot a saját környezetében ismerjék meg, szerezzenek tapasztalatot mennyiségi és formai összefüggésekről, végezzenek megfigyeléseket, tegyenek "kísérletet" udvarban, kertben, kirándulások alkalmával. Törekszünk arra, hogy óvónőink tudása megalapozott, naprakész, tudományos, tájékoztató, ismeretátadása korrekt, valóságghú legyen.

A környezeti nevelés során figyelembe vesszük a gyermekek tapasztalatait, fejlettségét, az adott lehetőségeket, a gyermeki aktivitást, az aktualitásokat, a természet, társadalom változásait. Az óvodában mindenkor jelen van a környezeti nevelés, a sokféle tevékenységben megvalósuló ismeretszerzés.

Óvodai nevelésünk során igyekszünk sokoldalú tapasztalatokhoz juttatni őket, érdeklődésüket a megfigyelés felé tereljük, hogy segítsünk eligazodni környezetükben, meg tanuljanak viselkedni benne. Gyűjtünk, keresünk, figyelünk, mindig teszünk valamit. A témák természetes tagolódását, az évszakok adják. Például az időjárás váltakozása, mind a természeti, mind a társadalmi környezetben jellegzetes, jól megfigyelhető változásokat, eseményeket okoz.

Az évszaki változásokat, az udvaron is megfigyeljük pld. kibúvó bogarakat, virágokat.

Már itt is felhívjuk figyelmüket, hogy tanúsítsanak tiszteletet minden élő iránt.

A gyermekek tapasztalat és ismeretszerző sétái az óvoda közvetlen környezetében, utcáiban is történhetnek. A nagy forgalom, amely része életünknek, fontos feladatunkká teszi, a gyermekek korai közlekedésre nevelését, az alapvető szabályok és fogalmak megismerését: közlekedési lámpa jelzései, zebra, úttest, járda fogalmának minél hamarabbi megtanítása, a balesetek megelőzését szolgálhatja.

A kirándulások kiemelt jelentőségűek az élmények megszerzésében. A gyermekek fejlesztése kis érdeklődő csoportokban történik a játék, az udvari tevékenységek, a séták, kirándulások alkalmával. Az ismeretek rendezése, az élmények feldolgozása, gyűjtemények rakosgatása, albumok készítése, nézegetése a nap bármely tevékeny időszakában lehetséges.

A kis, illetve mikro-csoportos tapasztalatszerzés, sok lehetőséget biztosít a gyermeki megismerésre, egyénre szabott fejlesztésre, személyes kapcsolatok elmélyítésére, beszélgetésre. Így biztosítható, hogy minden gyermekre oda tud óvónők figyelni, érdeklődését számba veszi, kérdésére tud válaszolni.

A gyermekek szókincse, nyelvi kifejezőképessége a valós, természetes élethelyzet lévén fejlődik igazán. Alkalmat kapnak arra, hogy tapasztalataikat összefüggően elmondhassák, s az óvónő és gyermek, gyermek- gyermek között kifejlődjön egy barátságos, beszélgetős légkör.

Formai, mennyiségi, téri viszonyok megtapasztalása:

Célunk: A környező valóság formáival és mennyiségi viszonyaival kapcsolatos tapasztalatok szerzése. Logikus gondolkodás fejlesztése.

Alapelvünk: Sokféle lehetőség biztosítása a tapasztalatszerzésre, a felfedezés örömeinek érzékeltetésére, növelni az élmények által a gyermekek tájékozottsági szintjét. Lehetőséget teremteni az élménnyé vált tapasztalatok beépítésére a mindennapi életben. Matematikai tapasztalatok spontán átélése és a tervezett matematikai fejlesztés egymástól elválaszthatatlanok legyenek.

A gyermekek tapasztalataikra, élményeikre támaszkodva, új ismereteket szerezzenek a játékban és a többi tevékenységben. Annak biztosítása, hogy a gyermekek a matematikai tapasztalatokat természetes környezetben szerezhessék meg. Pozitív viszony kialakítása a problémahelyzetek megoldásához, a problémamegoldó képesség fejlesztése. A gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése, megalapozása.

Az óvodában a játék során megannyi tapasztalatszerzési alkalom adódik arra, hogy a gyermekek felfedezzenek, kipróbáljanak, logikus összefüggésekre jöjjenek rá. A játékban kialakult gondolkodtató helyzetek, fejlesztik önálló véleményalkotó, értékítélő képességeiket, megtanulnak konfliktusokat feloldani és versengeni. A gyermekek a környezeti megismerés során sokféle formával, mérettel, számossággal, sorozattal, szimmetriával stb. találkoznak, amelyek mind a matematika elemei. A tevékenységek és a játék során számtalan olyan szituációt is teremtünk a gyermekek számára, amelyben lehetőséget kapnak a matematikai ismeretek „megtanulására”, a környező világ sajátos oldalának, nyelvének megismerésére.

A gyermekek a napi tapasztalatok alapján, ezek elemeivel gyakran találkoznak. Ezért fontosnak tartjuk, hogy az elemek egymásra épülése, összefüggései, logikai sorrendje, és ezek komplex hatása, a gyermekek gondolkodási műveleteiben is megjelenjen, megalapozva az iskolai tanulást.

Fontos a felkészítés érdekében:

- a preventív feladatok ellátása;
- a korrigálás;
- az egyéni fejlesztés;
- az anyanyelvi fejlesztés.

Az anyanyelvi nevelés feladatai a külső világ tevékeny megismerésében

A külső világ megismerése tevékenységek révén a beszéd és a gondolkodás szoros összefüggésben fejlődik. Az élmények, tapasztalatok felidézését, a közvetlen, sokoldalú tapasztalatszerzést (észlelés, érzékelés, mozgás) követő megállapítások a gondolkodást, a beszédaktivitást serkentik. Beszéd és gondolkodás párhuzamos fejlesztését végezzük probléma-szituációk teremtésével.

Matematikai természetű tapasztalatszerzés során gyakorolják a gyerekek a névutók használatát, megtanulják a téri irányok elnevezését. Szókincsbővítés a természeti és társadalmi környezettel való ismerkedés során történik (mesterségek, időjárás, gyűjtőfogalmak).

Az óvodapedagógus szerepe a folyamatban

A 3-7 éves korosztályra a nagyfokú kíváncsiság, a környezeti hatásokra és ingerekre való nyitottság jellemző. Fontosnak tartjuk, hogy óvodásaink sokoldalú érdeklődését fenntartsuk és bővítsük, fogékony és gazdag ismeretanyaggal rendelkező gyermekeket nevelve. Mindezt az érzelmi nevelés segítségével valósítjuk meg.

Az óvodáskorú gyermek sokat kérdez, kutatja a világ dolgainak okait, összefüggéseit. Válaszaink alkalmazkodnak a gyermekek életkori sajátosságaihoz, értelmi fejlettségéhez, de mindig az igazságot tartalmazzák.

	Mindszenty József Katolikus Általános Iskola és Óvoda 2500 Esztergom, Kiss János vezérezredez út 1.	Elfogadva: 2019.0.
	Óvoda: Nevelési program	Hatályba lép: 2019.09.01

Példát állítunk a gyermekek elé a környezetünkhöz fűződő szoros kötődés, a hazaszeretet, az élet tisztelete és a természetvédelem terén.

2.5.9. Munka jellegű tevékenységek

Minden munkajellegű tevékenység egyben környezetalakítás is, mely erősíti a társas kapcsolatokat, hozzájárul az egymásért, a csoportért végzett munkához, örömtelivé válik, és értelmet kap, mert a gyermek átéli munkája szükségességét. Ezekkel a tevékenységekkel lehetővé válik a kitartó felelősségérzet, kötelességtudat kialakítása, az esztétikai örömszerzés és örömlélmény felfedezése is. E tevékenység nevelőereje nagy hatású, mert elősegíti a gyermekben a munka játéktól eltérő jegyeit, s mert izlésformáló is: fejleszti a gyermek esztétikai érzékét, alkotóképességét.

Alkalomszerű, kisebb megbízások, előre nem meghatározhatók. A nap mint nap váratlanul jelentkező gondok megoldásában van szerepe, melyek előre nem tervezhetők. Váratlansága, előre ki nem számolhatósága miatt szervezése nagy körültekintést kíván: magyarázat, fokozatosság, kiválasztott gyermek személye.

Közösségért végzett munkák, melyet egyértelműen másokért, végeznek a gyerekek.

A naposi munka szerteágazó, sokoldalú feladat. A fokozatos bevezetés alapvető követelmény. Eleinte önkéntes alapon, majd választott személyekhez kötött. Eleinte kevesebb feladat ellátása szükséges, melyek később bonyolultabbá válnak. Feltétlenül biztosítjuk azonban a munka mellett, hogy a naposok is nyugodtan, elegendő időt hagyva étkezhessenek.

Az anyanyelvi nevelés feladatai a munka jellegű tevékenységekben

Az óvodában a munka egyik legfontosabb eleme az összehangolt, közös cselekvés, együttműködés. Ez szükségessé teszi a gyerekek folyamatos, szóbeli kapcsolatát a társakkal és az óvónóval.

A szabályok, az eszközhasználat és az eljárás módjának közlése, az utasítás megértése segíti a beszédfejlődést. Szókincsük bővül (eszközök, szerszámok, edények, műveletek elnevezésének tanulása, gyakorlása)

Az óvodapedagógus szerepe a folyamatban

Óvodáskorban fokozatosan szoktatjuk a gyermekeket munkavégzésre, sok dicsérrel és biztatással motiváljuk őket.

Feladatunk, hogy biztosítsuk a munkához szükséges feltételeket: biztonságos eszközöket, nyugodt munkaléggörte, megfelelő időtartamot. Bemutatjuk és gyakoroltatjuk az egyes munkák mozzanatait, azok sorrendiségét.

Az egyéni bánásmód elve alapján olyan feladatokkal bízunk meg a gyermekeket, melyek elvégzésére önállóan, vagy kisebb segítséggel képesek. A megbízás teljesítését mindig dicsérrel jutalmazzuk.

Amire a gyermek képes, azt a tevékenységet nem végezzük el helyette, legfeljebb egy-egy mozzanatnál segítünk. Ezzel növeljük önbizalmukat, formáljuk önállóságukat. A szülőket is erre ösztönözzük, mert nevelőmunkánk csak azonos elvárások esetén lehet sikeres.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos, pedagógiai szervezést, a gyermekekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

2.5.10. A tevékenységben megvalósuló tanulás

Az óvodapedagógus által felajánlott tevékenységek rendszere

Az óvodában a tanulás folyamatos, a tevékenységekben valósul meg, a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Az óvodai tanulás elsődleges célja, az óvodás képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése. Minden helyzetben utánoz, tapasztal, tevékenykedik a gyermek. A tanulás az életet végigkísérő alapfolyamat, amely az óvodás korban a játékban a leghatékonyabb. A tanulás az életkori jellemzőktől befolyásolva, az óvodapedagógus által felajánlott „kezdemenyezett foglalkozásokon” is megvalósulhat. A tervezés szakaszában az óvodapedagógusok maguk választanak a

Óvoda: Nevelési program

módszerek és eszközök közül, figyelve a gyermekek eltérő ismereteire, életkori sajátosságaira és érdeklődési körére. A nevelés, a játék, a tevékenység megfelelő összhangjára törekszenek, kiemelt figyelmet és fejlesztést biztosítanak a tehetséges, illetve a lemaradó gyermekeknek.

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja, játékos, cselekvéses tanulás formájában. Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

A Lépésről - Lépésre óvodai programban a játéktevékenységek és a felajánlott tevékenységek ugyanabban a tevékenységközpont-rendszerben folynak. Kivételt képez a rendszeres, fokozatosan kötelezővé váló, nagycsoportos formában szervezett mozgásfejlesztés (testnevelés). A felajánlott tevékenységek gyakran gazdagítják a szabad játékot. Rendszeres, módszeres műveltségtartalmat közvetítő szerepet töltenek be, és közvetlen tapasztalást tesznek lehetővé a tevékenységekbe ágyazva. Ötlettel szolgálnak, inspirálnak, közös élményforrást jelentenek a további, gyermekek által kezdeményezett tevékenységekhez. A tartalom hordozói azok a tevékenységek, amelyeket ők, vagy az óvodapedagógusok kezdeményeznek. Ezeknek a színterei a kötelező mozgásfejlesztés kivételével az óvodai csoportszoba tevékenységközpontjai és a külső világ. Alkalmanként egy-egy érdekesebb projekt feldolgozásába a szülők is bekapcsolódhatnak.

Integrált műveltségtartalom a felajánlott tevékenységekben:

Az integrált ismeretfeldolgozás minden témát áthat valamennyi tevékenységközpontban, hagyományai az óvodai nevelésben, elsősorban a művészeti tevékenységekben alakulnak ki (mese- dramatizálás- énekes betétek- színpadi kellékek készítése). Ez a szemlélet közel áll az óvodáskorúak világlátásához. Az integrálás mozaikszerű, foglalkozási ágakra parcellázott ismeretek helyett, a tevékenységekben komplexen jelenlévő problémák különböző aspektusból való közelítését és megoldását jelenti. A projekt-rendszer adja az integráció lehetőségeit.

Az integrálás – nevezhető projektrendszernek is – azért hatékony az óvodai nevelésben, mert a tevékenység, a tapasztalás szintjén tárja föl a problémák összefüggéseit. A komplex témaköröket a gyermekek eltérő megfigyeléseiből, felismeréseiből következően több oldalról közelíthetik meg a feldolgozás hosszú folyamatában, alakítva, gazdagítva őket. A tevékenységeket érdeklődésük, tapasztalataik, egyéni fejlettségük, szükségleteik befolyásolják. A projektek hatással lehetnek a szabad játék témáira is.

A projektmódszer a gyermekek érdeklődésére, a pedagógus és a gyermek közös tevékenységére épül. A megismerési folyamatok komplexen, a projektek tevékenységeinek sorozatában valósulnak meg.

„... egy sajátos tanulási egység, amelynek középpontjában egy probléma áll. A feladat nem egyszerűen a probléma megoldása, vagy megválaszolása, hanem a lehető legtöbb vonatkozásnak és összefüggésnek a feltárása, amely a való világban az adott problémához organikusan kapcsolódik”

„... a pedagógiai projekt komplex, alkotó jellegű megismerési-cselekvési egység”

Hortobágyi Katalin

Jellemzői:

- nagyfokú szabadság, melyet a gyermekek számára biztosít a célok kiválasztásától, a tervezéstől, szervezéstől a feladat végrehajtásának módozatain keresztül egészen az elkészült produktum értékeléséig az aktív részvétel és érdeklődés biztosításával
- a konkrét, a mindennapi életből vett problémákat egyénileg, vagy közösen oldják meg, a téma sokoldalú, életszerű megközelítésével, miközben saját elképzeléseik is megvalósulnak
- tevékenységüket nem kényszerként élik meg, hanem kihívásként
- az óvodapedagógus-gyermek és a gyermek-gyermek közötti természetes együttműködésre épül mind a téma kiválasztásában, mind a hozzá szükséges tudás, tapasztalatok megszerzésében, a kellékek és eszközök beszerzésében, a produktum elkészítésében és bemutatásának megszervezésében

- központi témája tevékenységekben, vagy a tevékenységek sorozatában valósul meg
- a téma jellegétől függően időtartama lehet rövidebb, vagy hosszabb, feldolgozása komplex
- a tevékenységekbe integrált műveltségtartalmak sokoldalú tapasztalatok által épülnek be a gyermeki tudatba
- kollektívizál és individualizál, közös sikerek átélésére ad lehetőséget.

A projekt megvalósulásában a szülői támogatás és közreműködői készség is nagy hangsúlyt kap.

Az óvodapedagógus a felajánlott tevékenységben a differenciálás elvét érvényesíti. A gyermekeknek további választási lehetőségei vannak (eszközt, technikát, feladatot, együttműködési formát, vagy önálló tevékenységeket választhat). A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató megtapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása
- a spontán játékos tapasztalatszerzés
- a játékos, cselekvéses tanulás
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- a gyakorlati problémamegoldás.

Az értelmi nevelés a kultúra átadás hatásrendszerében az óvodai nevelési módszerek segítségével változatos tevékenységek végzésében valósul meg. A gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, a spontán szerzett tapasztalatra építve biztosítja ismereteinek rendszerezését, célirányos bővítését. Mindezen ismeretek egyrészt a különböző tevékenységekben és a különböző természeti és társadalmi környezetből vett élethelyzetekben való gyakorlással, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitás fejlesztésével valósulnak meg.

Céljaink:

- a tanulási, megismerési folyamatok fejlesztése problémamegoldó tevékenység és élményt adó környezet biztosításával
- természetes kíváncsiság fenntartása, felfedezési vágy felkeltése kísérletezéssel, cselekedtetéssel
- a megismerés képességének fejlesztése, megfigyelés, kísérletezés, elemzés által, a gondolkodás fejlesztése
- lexikális tudás helyett a képességek, készségek fejlesztése, pozitív attitűd kialakítása
- a tanuláshoz szükséges képességek fejlesztése, tapasztalati, önálló és szociális tanulási módok által.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása
- a gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése
- az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás – alkotóképesség – fejlesztése a gyermek számára a képességeik kibontakoztatásához szükséges változatos tevékenységek, gyakorlási lehetőségeinek biztosítása. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása
- olyan tanulási helyzetek teremtése, melyekben cselekvés közben eljutnak a problémák megoldásáig, melyekben kezdeményeznek, kérdéseket tehetnek fel
- minden gyermek képességét önmagához – saját lehetőségeihez – viszonyítva fejlesztjük (fejlesztési terület meghatározása, fejlesztés, fejlődési mutatók megállapítása)
- a különbözőségek elfogadásának támogatása, az integrációs és multikulturális nevelés megvalósítása

Óvoda: Nevelési program

- a gyermekek kompetenciái, kompetencia- elemei fejlődésének folyamatos nyomon követése, differenciált támogatása
- a kreativitás előtérbe helyezése, a kompetencia-érzés kialakítása, fenntartása
- a gyermekek bevonása a csoport életének, szabály –és szokásrendszerének kialakításába, döntések meghozatalába, problémák megvitatása
- a családi hatások figyelembevételével, a szülőknek az óvodai életbe történő rendszeres bevonása, a szülők és az óvodapedagógusok között a kétirányú kommunikáció biztosítása.

Óvodánkban a **tanulás** alapvetően életszerű és érzelmi megközelítésű. Szabad alkotásokkal, logikai konstrukciókkal, sok mozgáslehetőséggel valósul meg.

Kedvező helyzeteket és kereteket teremtünk arra, hogy érdeklődésüket felkeltsük és fenntartsuk eszközökkel, könyvekkel, kirándulásokkal, megfigyelésekkel, érzelmi motivációkkal.

Helyt adunk kibontakozni a különleges kívánságoknak, pl. különleges ős és egyéb állatok, növények, bolygók és az űr érdekességeinek magyarázatával, képnézegetéssel, történetekkel.

A spontán szabad játékban (melynek terét, idejét, helyét, eszközeit, a motiváló alkalmakat a pedagógus tervezi és szervezi) a gyermek önállóan szerez tapasztalatokat, ezeket beépíti ismeretrendszerébe, birtokba veszi, s ez ösztönzi őt a továbblépésre. A játékban a gyermek nagyrészt utánozza a környezetét, s így elsajátítja az elvárt viselkedésmintákat, s kulturális értékeket.

Különböző problémahelyzet biztosításával elősegítjük a problémamegoldó, önálló gondolkodás fejlődését.

A tanítási-tanulási folyamatot, a gyermek tudatos fejlesztését **tervezzük**, de a gyerek spontán érdeklődésére, kívánságára, igényeire, tudásvágyára alapozunk. Így fokozzuk aktivitásukat, törekvésüket a feladatok pontos elvégzésére és megoldások keresésére, elősegítve a ráismerés, felfedezés örömet.

A játékban történő tanulás az óvodapedagógus által tervezett, egyénre szabott (differenciálás elve) tanulási folyamat, mely a gyermek részéről kötetlen, önkéntes választási lehetőséget jelent. Eldöntheti, hogy részt vesz-e a játékokban.

Ez a foglalkoztatási forma rugalmasságot és tudatosságot kíván az óvónőktől. A tanulás kötetlen formában történik, kivétel ez alól a testnevelés, valamint azok a programok, amelyeken az egész csoport részt vesz: kirándulás, színház.

Célunk, hogy az óvodai tanulás öröm legyen a gyermek számára, hogy az iskolába lépéshez szükséges minden pszichikus és kognitív képességet megszerezze, annak érdekében, hogy az iskolai életmódhoz sikeresen alkalmazkodni tudjon.

Az óvodai tanulás jellemzői, szervezési elvei

A játék a legfontosabb személyiségfejlesztő eszköz az óvodás gyermek életében, mert benne minden tanulási tartalom: az ismeret, a jártasság, a készség megjelenik. A tanulás legfőbb eszköze, módszere és feltétele a játékban megtalálható. A gyermek folyamatosan, játéka és tevékenykedése, tapasztalatai segítségével tanul. Teszi ezt születésétől kezdve, öröklött tulajdonságai, nevelése és a környezeti tényezők hatásaival – passzív befogadóként és aktív cselekvőként.

A szervezett tanulási folyamatot tudatosan tervezzük – mind anyagában, tartalmában, munkaformáiban, módszereiben és eszközeiben. Tulajdonképpen játékos helyzeteket, folyamatokat tervezünk és teremtünk, biztosítjuk az eszközöket, és bizonyos problémakörökbe, témakörökbe ágyazva szervezzük a gyerekek tanulási folyamatát – ráirányítjuk figyelmüket a világra, a természetre, eseményekre, történésekre, mindezt játékosan, tapasztalatszerző, cselekvésre ösztönző módszerekkel, melyek segítségével a gyermekek jártasságokra, készségekre és képességekre tesznek szert.

A gyermekek eltérő motivációs háttérrel, fejlettséggel, értékekkel, igényekkel érkeznek az óvodába. Az óvodáskorban van elsősorban mód arra, hogy a nagy eltéréseket, differenciákat az iskoláskor kezdetére csökkentjük, akár preventív, vagy korrekciós módszerekkel. A hatékony képességfejlesztés

alapja a gyakorlás, tapasztalás, fokozatosság – megadva a lehetőséget a prevencióra, korrekcióra és a kiemelt képességű gyermekekkel történő foglalkozásra.

A gyermekek attól a **személytől tanulnak** a legszívesebben, akikhez érzelmileg közel állnak, akit szeretnek, elfogadnak, akikkel szüleik is tisztelettel viseltetnek. A kisgyermek megfelelni akarása, sikerélmény, dicséret utáni vágya elsősorban a szeretett felnőttekhez kötődik – szülők, nagyszülők, nevelők. Ebből a spontán, ösztönös tanulásból alakul, ill. alakítható ki megfelelő módszerekkel, eszközökkel, neveléssel, lehetőségek biztosításával, a tudatos tanulni akarás, a teljesítményvágy, a belsővé vált motiváció.

Óvodánkban a tanulási- tanítási folyamat **alapvetően életszerű, érzelmi megközelítésű**, egyéni spontán és irányított tapasztalatszerzésen, élménygyűjtésen, tevékenységeken alapul.

Az óvodai tanítási és tanulási folyamat eltér minden későbbi tudatos tanulási típustól.

Az óvodai tanulás, képességfejlesztés szervezési elvei

- Spontán játékban – kihasználva a helyzet adta lehetőségeket.
- Kötetlen, de tervezett.
- Tervezett, szervezett kötött keretekben történő játékos tanulás – egész csoportot foglalkoztatva, vagy mikro csoportos formában, ill. egyéni tevékenységben.

Spontán és kötetlen, de tervezett tanulási folyamat

A spontán és szervezett tanulás az óvodáskorban nem választható el élesen egymástól. Ha szervezeten is játszanak, pl. szabályjátékokat, képességfejlesztőket, vagy báboznak, tapasztalatokat szereznek, és a gyermekeket nem a tudatos tudásszomj vagy külső kényszer irányítja, hanem a kíváncsiságuk, a felnőttekhez való kötődésük, az eszközökben rejlő lehetőségek, a közös játék öröme, a tapasztalás, a beszélgetés és az örömteli gondolkodás lehetősége. A gyermekek tehát a játékban, játékosan tanulnak.

Feladataink, módszereink

- Az ismeretszerzéshez kedvező feltételeket, kereteket teremtünk elsősorban a játékban, játék helyzetekben, térben, időben és eszközökben.
- A gyermeki tevékenykedtetést, a cselekvésbe ágyazott tanulási folyamatot kell szem előtt tartani.
- Lehetőség szerint kötetlen, egyéni fejlődésre, fejlesztésre koncentráló tanulási tevékenységeket szervezünk, egyéni vagy kiscsoportos formában. A kötetlenség a gyermek számára önkéntességet, választási lehetőséget jelent a többféle felkínált lehetőségéből.
- A gyermekek különböző fejlettségűek, igényűek, más-más genetikai, környezeti és szociális háttérrel rendelkeznek – ezek a különbségek megmutatkoznak a folyamat tartalmában, módszerében.
- Akár több héten keresztül egy témakört járunk körbe, és egy héten keresztül annak is egy-egy kiemelt szeletével foglalkozunk, melyekből a gyermekek szinte ösztönösen kiválaszthatják a számukra érdekes tartalmat, munkaformát, tevékenységet.
- Felkészülünk a témakörökhöz kapcsolódó játékokból, ötleteket gyűjtünk, tevékenységi köröket alkotunk, és közös játékokra invitáljuk a gyerekeket. Ezek a játékok tervezettek, egy konkrét téma köré csoportosulnak, de a gyermekek részéről a részvétel önkéntes. A szervezett tevékenységi kör igen sokszínű, inspiráló, és a gyerekek érdeklődését, játszani vágyását célozza meg. Ezek a szervezett játékok általában kisebb csoportokban zajlanak, de lehetséges, hogy kibővül akár az egész csoportra. A gyermekek ezekbe a helyzetekbe bekapcsolódhatnak és kiválhatnak a játékból vagy tevékenységből. **Nem kötelező** számukra a részvétel. Az óvodapedagógus tudatos szervező, motiváló, tevékenységet felkínáló, lehetőséget nyújtó képességén múlik, hogy a gyermekek az adott témakörben milyen módon találkoznak a témával, és hogyan szerezhetnek ismereteket, jártasságokat, készségeket.
- Lehetőség nyílik a differenciáltabb és sokoldalúbb megközelítési módokra, melyet tudatosan alkalmazunk a pedagógiai gyakorlatunkban. Tevékenykedéssel, cselekedtetéssel, önkéntes választás és sokféle cselekvési, ismeretszerzési lehetőség nyújtásával, a gyermekek természetes érdeklődését, kíváncsiságát, ösztönös cselekvésvágyukat célozzuk meg.

Óvoda: Nevelési program

- Érdeklődés felkeltésének és fenntartásának érdekében olyan eszközöket, lehetőségeket biztosítunk, melyek motiválják a figyelmet, cselekvést, erőfeszítésre ösztönöznek. A gyermekek szükség szerint mindig segítséget kapnak, - meghagyjuk számukra a tévedés, önkorigálás jogát, ösztönözzük a jó megoldások megtalálására.
- Hagyjuk kibontakozni különleges látásmódjukat, kíváncsiságukat. Beszélgetünk minden olyan témáról, és megkeresünk minden cselekvési, megtapasztalási módot, melyek a gyermekeket foglalkoztatják.
- Használjuk a modern információfeldolgozási eszközöket, példát mutatunk az infokommunikációs eszközök óvodában indokolt alkalmazására.

Szervezett, kötött keretek között folyó tanulási folyamat

Az óvodai spontán tanulás mellett, szervezett kötött, de játékos tanulás is folyik az óvodában.

Az óvodai tanulás szervezett formája módszereiben, szervezési elveiben is követi a gyermekek életkori sajátosságait és azt az elvet, hogy a gyermeki tanulás ösztönös érdeklődésen alapszik és lassan fokozatosan válik belső indíttatásává.

Feladataink, módszereink

- A tanulási folyamatot úgy szervezzük meg, hogy az a gyerek számára játékos legyen, ebben az esetben a játékot, mint tanulás módszerét és eszközét alkalmazzuk. Mindig a tartalmi elemekhez kapcsoljuk a módszereinket, munkaformáinkat, a játékhelyzeteket, és választjuk meg az eszközöket. Ezek a módszerek és eszközök igen tág határok között mozognak, mozoghatnak. A módszereket a gyermekek fejlettségének megfelelően, rugalmasan alkalmazzuk. (tevékenykedtetés, bemutatás, gyakorlás, beszélgetés, ellenőrzés, értékelés, dicséret stb.)
- Az alkalmazott pedagógiai módszerek a kompetenciafejlesztést támogatják.
- A módszereket az életkori sajátosságok figyelembevételével választjuk meg.
- A különleges bánásmódot igénylő gyermekeknek a megfelelő módszereket alkalmazzuk.
- El kell érniünk, hogy az óvodai tanulás örömforrás legyen. Lehetőség szerint minden kényszertől tartózkodunk, hogy a kíváncsiság, tenni akarás legyen a gyermek tevékenységeinek, motivációs bázisa. Ehhez olyan légkört teremtünk és olyan alapokon nyugvó tanulási folyamatba ágyazzuk a kötött foglalkozásokat, hogy ezeken a gyermek örömmel vegyen részt és a sikerélmények ösztönözzék további cselekvésre, tudás és ismeretek megszerzésére.
- Kötött tevékenységek szervezésénél is ügyelünk arra, hogy amennyiben a téma lehetővé teszi, a gyerekek többféle lehetőségből választhassanak, hiszen óvodában vagyunk. Elkerüljük pl. rajz feladatokat kötelező jelleggel, mert célunk a tevékenységek megszerettetése, az örömmel végzett munka sikere. Feladatként témakört jelölünk meg, de a gyermek a technikát maga választja, vagy technikát adunk feladatként, de mivel tanulási folyamatban gondolkodunk, a témát, a nehézségi fokot ő választja meg. Célunk, hogy a gyermek a tevékenységet elvégezze, ha technikában, vagy időben esetleg nem is az egész csoporttal egy időben.
- A tervezett témakörök feldolgozása naponta folyamatosan történik. **A feldolgozás mennyiségét, módszereit a pedagógusok választják meg és építik egymásra.** A pedagógus ebben a munkájában tudatosan tervez, szervez, figyelembe veszi a gyermekek fizikai és érzelmi állapotát, ehhez igazítja a tevékenységek időtartamát, módszereit. Szükség esetén rugalmasan változtat tervein.
- A pedagógiai munkát az óvoda Nevelési Programjának megfelelően tanítási egységekre bontva tervezzük meg. (Éves terv, tematikus terv). Céljaink összhangban állnak az Óvodai nevelés országos alapprogramjával és az óvoda Pedagógiai Programjával.
- **A folyamat anyagát komplexen tervezzük.** Minden fejlesztés területe szoros kapcsolatban van egymással, egymásra épülnek. **Egy-egy hétre lebontva keretanyagot tervezünk,** a hét napjain az óvodapedagógus kezdeményezése vagy a gyermek spontán érdeklődése alapján szervezzük a tevékenységeket. Az adott napon a témakörök feldolgozásánál mindig más tartalom kap nagyobb hangsúlyt. Pl. környezet megismerése, vagy a vizuális nevelés, vagy ének-zene. A kiemelt témához kapcsoljuk az ahhoz leginkább, logikusan köthető egyéb fejlesztési területet: pl.

	Mindszenty József Katolikus Általános Iskola és Óvoda 2500 Esztergom, Kiss János vezérezredez út 1.	Elfogadva: 2019.0.
	Óvoda: Nevelési program	Hatályba lép: 2019.09.01

környezetvédelmet, egyéb szabály és didaktikai játékot.

- Az elmélyült tevékenységekhez nyugodt légkört és környezetet teremtünk, a párhuzamosan végezhető tevékenységekhez biztosítjuk a megfelelő eszközöket és a szabad választás lehetőségét.
- Óvodánkban a mozgás kötött szervezési formában történik. Meghatározott napját a heti rend rögzíti.
- Kötött szervezési keretek között történik a napi hitébresztés. Időpontját a napirend tartalmazza.

Az óvodapedagógus pedagógiai szabadsága, hogy a kötelező foglalkozásokat, milyen tartalommal, formában, eszközzel, módszerrel szervezi. Mindig az adott téma határozza meg az eszközt, a formaválasztást és a kötelezővé tétel módszerét is.

A tanulás anyagának értelmezése és megválasztásának szempontjai

Az óvodai tanulásunk tartalmát meghatározza és jellemzi:

- aktualitás,
- gyermekek környezete,
- gyermekek fejlettsége,
- témakörök egészéből kiindulva halad a részletek felé,
- világ felfedezésének és megismerésének folyamatát komplexen értelmezzük – soha nem kiragadva dolgozzuk fel a témaköröket,
- gyermekek érdeklődése és a modern világ elvárásai,
- hagyomány őrzése és tisztelete,
- humánus, a környezet, a környezetvédelem, a világ, az emberi alkotások tisztelete, képesség fejlesztés feladatai az óvodáskorban,
- szociális, érzelmi, értelmi fejlesztés, a lelki és fizikai egészségmegőrzés feladatai határozzák meg témáinkat.

A tervezett anyag a gyakorlatban

A tervezés folyamán a témaköröket figyelembe véve, minden műveltségi terület összefüggésében vizsgálunk, a minden mindennel összefügg elve alapján. Általában a környezeti témák határozzák meg a tervezés fő vonalát, mivel a témakörök is e köré csoportosulnak: Pl: az őszi témakörhöz kapcsolható a természeti és társadalmi világ és környezet feldolgozása, környezetvédelmi szemlélet kialakítása és a környezetesztétikai elemek tudatos alkalmazása: levelek, gyümölcsök, virágok, dekoráció stb. Az irodalmi anyag kiválasztása, a vizuális neveléshez kapcsolható hangulati és színvilág, az ének-zene, vagyis a hangok birodalma...

A tervezés rugalmasan, életszerűen történik. Mind folyamatában és megvalósításában is ettől el lehet térni, hiszen a gyermekek életében történnek egyéb események, legyen az testvér születés élménye, színházi előadás. A pedagógiai munkába be kell építeni a gyerekek kintől hozott élményeit, tapasztalatait.

Ezekhez kapcsolódóan természetesen megjelenik a folyamatban ezeknek az élményeknek az egyéni vagy közös feldolgozása, mind irodalmi, zenei vagy vizuális síkon.

A tervezés folyamán figyelembe vesszük a mérési és értékelési eredményeket.

A tanulási folyamat ebben a szellemben csak akkor sikeres, ha, a csoportokra stabil szokás-szabályrendszer jellemző, a gyermekek toleránsak, figyelnek másokra, önérvényesítő törekvéseik egészségesek.

A tanulási-tanítási szemléletünket a folyamatosság, az állandó tevékenykedési lehetőségek határozzák meg. Nem probléma, ha minden gyermek ugyanott és ugyanakkor nem vesz részt a folyamat minden

	Mindszenty József Katolikus Általános Iskola és Óvoda 2500 Esztergom, Kiss János vezérezredez út 1.	Elfogadva: 2019.0.
	Óvoda: Nevelési program	Hatályba lép: 2019.09.01

mozzanatában, mert valamilyen úton-módon kapcsolatba kerül az óvodapedagógus által meghatározott, tudatosan tervezett témával.

2.5.11. Matematikai nevelés

A matematikai tapasztalatok, akár a nyelv, áthatják életünk egészét. Az óvodában minden szituációban, tevékenységben adottak a lehetőségek a matematikai tapasztalatok szerzésére, valamint ezen ismeretek alkalmazóképes használatára. A tevékenységközpontokban elhelyezett eszközök, tárgyak, berendezések alkalmasak az azonosságok, különbségek felismertetésére, a sorba rendezésre, a matematikai műveletek végzésére. A gyermeki tapasztalatokat bármely tevékenységben bővíteni lehet: a szabályjátékokban, a társasjátékokban, a térben, élethelyzetekben. A manipulációs tevékenységközpontban a rendelkezésükre álló eszközökkel való manipuláció hatására részképességeik fejlődnek. A homok-víz asztali tevékenységek alkalmasak az anyagokkal való ismerkedésre, mérésre, kísérletezésre, összehasonlításra, stb. Az építőtevékenység központjában elhelyezett különböző formájú, méretű építőelemek is jól használhatók a térbeli matematikai játékokhoz. A tevékenységközpontok bármelyikében van mód a spontán és felajánlott tevékenységben matematikai tapasztalatok szerzésére.

Egyéni fejlettségüktől függően van lehetőség a matematikai műveletek indirekt módon történő modellezésére. A matematikai nevelés tartalma: tájékozódás a térben, téri irányok ismerete, személyek, tárgyak összehasonlítása, válogatása, osztályozása, összemérése és számlálása a tevékenységekben, spontán helyzetekben (szabad játék közben, direkt beavatkozások kerülésével). Nevelőmunkánk célja: a környező valóság formai és mennyiségi viszonyainak megismertetése, elsajátíttatása. Mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér- és síkbeli szemléletük alakítása az életkori sajátosságoknak megfelelően és azok tevékenységekben való alkalmazása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- gondoskodik arról, hogy a csoportszoba berendezései, tárgyai változatos lehetőséget biztosítsanak az alapvető matematikai, gondolkodási készségek fejlődéséhez
- konkrét élmények biztosításán keresztül fejlessze a matematikai nyelvet
- a matematika megtanulásának erőltetése helyett ismerje fel a gyermek által kezdeményezett játék kínálat lehetőségeit
- a matematikai gondolkodás megalapozása, matematikai készségek fejlesztése
- önálló véleménynyilvánítási, döntési képességeik fejlesztése, kortárs kapcsolatokban, és a környezet alakításában
- problémahelyzetek megoldása, logikus gondolkodás megalapozása, ok-okozati
- összefüggések felismertetése
- új fogalomrendszer alakítása, a gyermeki szókincs bővítése
- tehetségcsírák felismerése, támogatása.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- tudjanak összetartozó dolgokat megfeleltetni, azonosságot, különbséget felfedezni és tulajdonság szerint csoportosítani
- képesek legyenek sorba rendezésre, sorminta követésre, ritmikusalakzatokat ismételtetni
- értsek a mennyiségi összefüggéseket 10-ig
- ismerjék fel a geometriai alakzatokat, nevezzék meg, rajzolják le
- végezzenek méregetéseket alapegységekkel
- halmazokkal tudjanak műveleteket végezni
- alakuljon ki alapvető térbeli gondolkodásuk
- alakuljon ki a feladatok szükség szerint kreatív elvégzése.

Sikeresnek könyveljük el munkánkat, ha az óvodáskor végére a gyermekek:

- 70% tárgyak segítségével egytől tízig összead, kivon

Óvoda: Nevelési program

- 70% nagyság, forma, szín alapján tud csoportosítani
- 80% képes a sorba rendezésre
- 70% új tárgyakat is be tud illeszteni a helyére
- 70% megtalálja a hibát
- 70% tud sormintát követni
- 50 % önállóan alkot sormintát
- 80% képes gépiesen elszámolni 10-ig, 70% felismeri az egy az egyhez összefüggéseket
- 70% használja a fokozott mellékneveket

2.5.12. Közösségi magatartás kialakítása

Társas kapcsolatok, helyes viselkedés

Tartalma:

- Családos beszoktatás
- Helyes viselkedés, közösségi magatartás kialakítása

Az óvodai élet kezdete – családos beszoktatás

Óvodánkat egyéni beszélgetéssel mutatjuk be az érdeklődő szülőknek. A felvett gyerekek szüleivel júniusban kötetlenül beszélgetünk arról, „amit tudni kell, amit tudniillik, és amit tudni szükséges” az óvodai életről. Megkezdjük a családlátogatásokat, hogy a gyerekekkel családjuk körében, saját környezetükben, közvetlenebben megismerkedhessünk.

Első napok, hetek az óvodában: a családból bárki bejöhet a csoportba gyermekével együtt. Az óvodapedagógusok az első héten reggeltől délutánig a csoportban tartózkodnak azért, hogy a szülőkkel és a gyerekekkel mielőbb jó kapcsolatot alakíthassanak ki és megismerjék egymást. Minden szülővel egyenként megbeszéljük, a beszoktatás legoptimálisabb módját, a szülőtől való elszakadás idejét, módját, az ott alvás idejét – amennyiben nincs egyéb kényszer: pl: a szülőnek dolgoznia kell menni.

Helyes viselkedés – közösségi magatartás kialakítása

A gyermekek óvodai élete során kiemelt figyelmet fordítunk a helyes viselkedés, magatartás kialakítására és következetes betartására. A gyermekek egymással és a felnőttekkel is használják az udvariassági formákat: kérés, köszönés, bocsánatkérés, kivárás, lemondás, előreengedés, kompromisszumkészség, konfliktuskezelés és helyes kommunikáció.

Az erkölcsi és morális értékek épüljenek be személyiségükbe: igazságosság, kudarctűrés, mások tisztelete, megbecsülés, empátia.

Viselkedjenek tapintatosan, ha szükséges, halkán beszéljenek, ne zajongjanak, legyenek tekintettel másokra.

Legyenek figyelmesek, érezzék át az adás örömét, becsüljék az ajándékaikat, tárgyakat, könyveket, mások munkáját. Tudjanak örülni mások sikerének, érezzék át mások szomorúságát.

Kudarcaikat egészséges mederben dolgozzák fel, érzelmi életüket jellemezze a természetesség. Ne legyenek agresszívek, értsék, ha másnak fájdalmat okoznak, tudják konfliktusaikat kezelni, vagy kérjenek hozzá segítséget.

Nyújtsanak segítséget a rászorulóknak, a kisebbeknek.

Értsék az illik, nem illik fogalmakat, az udvariassági elvárásokat, és annak megfelelően viselkedjenek.

Tudjanak helyesen viselkedni az utcán, vásárlás közben, színházban, moziban, múzeumban, a természetben. Óvják, védjék és tiszteljék önmagukat, társaikat, szeretteiket, a természetet és mások munkáját.

Az óvodapedagógus feladatai gyermek – gyermek kapcsolatban

- Tudatosan segítjük és erősítjük a társas kapcsolatok kialakítását a csoportban.

	Mindszenty József Katolikus Általános Iskola és Óvoda 2500 Esztergom, Kiss János vezérezredez út 1.	Elfogadva: 2019.0.
	Óvoda: Nevelési program	Hatályba lép: 2019.09.01

- Fejlesztjük egymás iránti érdeklődésüket, együttérzésüket.
- Segítjük a gyermekek kudarctűrő és konfliktusmegoldó képességét és azt, hogy nézeteltérésüket viszonylag önállóan oldják meg.
- Világosan behatároljuk az együttélés szokásait, normáit, értékeit, és elősegítjük az ahhoz való alkalmazkodást példamutatással, szoktatással.
- Bensőséges kapcsolatot alakítunk ki a gyermekekkel: érintés, ölben ülés, négy szemközti beszélgetés, személyre szóló érdeklődés, „csak rá figyelés”.
- Érdeklődünk felőlük, családjukról, ahhoz szoktatva őket, hogy bátran osszák meg élményeiket, érzéseiket.
- Megismerjük a gyermekek értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi állapotát.
- A különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel differenciáltan foglalkozunk.

2.6. „Lépésről lépésre” óvodai program adaptációja a helyi programunk

Óvodánk saját pedagógiai programját „az Óvodai nevelés országos alpprogramja” alapján, a kormány 255/ 209. (XI. 20.) kormányrendelete és a „Lépésről-lépésre óvodafejlesztő program” (Hajdúböszörmény 1997.) adaptációjaként készítettük el.

Óvodai nevelésünk legjellemzőbb elemei, hogy egyénre szabott, a gyermekek képességeinek fejlődésbeli eltéréseit messzemenően figyelembe veszi, a családot elsődleges nevelő közegnek tekinti, a velük való együttműködést elengedhetetlennek tartja. Az óvodai nevelés a családi nevelést kiegészítve kell, hogy szolgálja a gyermekek optimális fejlődését.

Az óvoda helyi pedagógiai programjának több éves gyakorlata bebizonyította, hogy a nevelőtestület jól döntött, amikor a Lépésről- Lépésre óvodafejlesztő program adaptálását választotta. A program specifikumainak szellemében folyó nevelés elnyerte a szülők tetszését. A gyermekek nyugodtak, vidámak, jól érzik magukat az intézményben. A tanítónők visszajelzése alapján a gyermekek megállják a helyüket az iskolában. A gyermekekre szabott tevékenységek a természetes kíváncsiságra, az észlelésen alapuló tapasztalás élményére, a felfedező és kísérletező kedvre építenek. Ösztönöznek arra, hogy kifejezze érzéseit, a világ felfedezésében teljes személyiségével legyen jelen. A programunkból adódóan a gyermekek integrált fejlesztése lehetőséget ad arra, hogy megismerhessék sajátos, egyedi értékeiket. A programban dolgozó óvodapedagógusok nevelőmunkája nagy szaktudást, felkészültséget igényel, ezért továbbképzéseken sajátították el a szükséges ismerteket és folyamatosan élnek a lehetőséggel, hogy szaktudásukat gyarapítsák. A hozzánk látogató szülők, nevelők pozitív élménye tovább erősít bennünket, hogy jó úton járunk.

Programunk 4 alappillére:

2.6.1. Individualizálva szocializál és differenciál

A program gyermeklélektani és pedagógiai elvei más programoktól jól megkülönböztethetővé teszik azt. Ezek az elvek jelentik az alappilléreket, amelyre az egész rendszer épül.

Individualizált fejlesztés:

A program mindenkit individuumnak tekint, ahogy Kosztolányi Dezső is megfogalmazta a gondolatot:

*„Ilyen az ember. Egyedüli példány,
Nem élt belőle több és most sem él,
S mint fán se nő egyforma két levél
A nagy idő se lesz hozzá hasonló „*

Az individualizált fejlesztés a szocializációs folyamatba szervesen beilleszkedik, és az egyének közötti különbségek felismerésére épül. Minden egyéniséget figyelembe vesz a maga szintjén. A gyermekek ismeretében egyéni célokat tűz ki az egyéni erősségek és igények méltánylásával, figyelembe veszi azt is, hogy vannak egyetemes, eleve elrendelt fejlődési szakaszok, amelyeknek egyik fontos periódusa az óvodáskor.

Buda Béla pszichológus is utal arra, hogy egy-egy gyermekcsoport lehet biológiailag azonos életkorú, de a személyiségfejlődést illetően nagyon heterogén a gyermekek halmaza. A személyiség viszonylagos fejlettsége, vagy fejletlensége általában nem intellektuális érettséget, hanem az érzelmi, pszicho szociális, interperszonális fejlettséget jelenti. Ezen a téren a legnagyobbak az óvodás korúak közötti különbségek.

Az óvodai nevelésben az életkori szakaszonként jelentkező általános pszichikus jellemzők mellett az ember egyediségére, az egymás között meglévő különbségekre irányul a figyelem. Óvodai programunk a család és az óvoda szocializáló szerepét hangsúlyozza, hiszen a három-hétéves korban intenzív „én fejlődés” szakaszában kiemelt jelentőségű az egyediség, az egyéniség támogatása. Az individualizálás áthatja az egész óvodai életet, és annak minden tevékenységét. Óvodáskor végére jutnak el az önérvényesítéstől az együttműködésig, a társak szükségleteinek, igényeinek, szándékainak megértéséig. A személyiségfejlődés, az individuum alakulása döntően külső hatásokra következik be, miközben másokkal együtt létezik. Az individualizáló nevelés, fejlesztés olyan pedagógiai megközelítés, amely figyelembe veszi mindazt, amit a gyermekek egyéni különbségként hoznak magukkal. Az individualizáló nevelés egyszerre erősíti az egyediséget, és ösztönöz az együttműködésre, támogatja szocializációjukat.

Az azonos korúak között jelentős fejlődésbeli különbségek vannak. Ez megnyilvánulhat eltérő biológiai szükségleteikben, adottságaikban, tapasztalataikban, mozgásigényükben, szociabilitásban, az érdeklődésben, az egyéni élményekben, az énképben, a tanulás stílusában, és a kontaktusteremtésben.

A program arra a hitre épül, hogy az individualizálást megvalósító differenciálás a nevelés folyamatában a döntés és választás lehetőségét jelenti. A döntés és választás lehetőségeit minden helyzetben be kell építeni. A szabad játékban a játék önkéntessége sérthetetlen. Az óvodapedagógus azonban tudja, hogy a térrel való gazdálkodás is differenciál.

Differenciálás

A gyermek egyéni különbségeinek, sajátosságainak figyelembevételével, ehhez történő alkalmazkodással történő fejlesztés, melyben a tevékenységek által optimális fejlődést, fejlesztést biztosítunk.

Célunk, hogy mindenki a maga módján, maga ütemében, a maga képességei szerint a lehető leginkább tudjon kibontakozni, fejlődni. Minden gyermek „más”, (a teljesen átlagos is) ennek szem előtt tartásával történik az egyéni fejlesztés. A gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartásával, kielégítésével, a kreativitás előtérbe helyezésével cselekedtetés által a kompetenciaérvés kialakításával valósul meg fejlődése.

Feladatunk a nevelési-oktatási folyamat olyan átgondolt tervezése, szervezése, megvalósítása, amikor a folyamat egy részében a különböző egyéni sajátosságokkal rendelkezők párhuzamos, eltérő módon, testre szabott, speciális feladatokat végeznek. A programunk több szinten és több úton elérhető célokat, feladatokat, módszereket tartalmaz, mely az egyéni fejlettségi szinteket veszi figyelembe.

A differenciálás területei:

- a témák feldolgozásának tartalma
- célok, követelmények
- szervezeti keretek (a választhatóság és a kötelező választhatóság)
- technikai megoldások, módszerek, eszközök
- az információ közvetítés csatornái
- az információszerző tevékenység folyamatának felépítése
- munkaformák.

Az eltérő fejlettségűeknek minden helyzetben lehetőségük van más ütemben előrehaladniuk nem várva azokra, akik lassabban haladnak, vagy visszahúzza azokat, akik már jóval többre képesek. A differenciálás különösen fontos a sajátos nevelési igényű, és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekkel való foglalkozáshoz. Fejlesztésük egyéni fejlesztési terv alapján történik, melyet a velük foglalkozó óvodapedagógus, ill. gyógypedagógus készít el speciális szükségletek figyelembevételével.

Az individualizálás elvei:

- a személyiség megismerése az óvodába lépéstől kezdve

Óvoda: Nevelési program

- az erősségek és az esetleges hátrányok számbavétele alapján az egyéni fejlesztés elvének érvényesítése (képességek, részképességek elemzése)
- személyes kontaktus a tevékenységekben
- eltérő egyéni testi-lelki szükségletek figyelembevételével
- az igény szerinti szeparáció lehetőségeinek megteremtése (a terem berendezésével)
- az eltérő időpontban jelentkező mozgásigény folyamatos kielégítése
- az egyénre vonatkozó információk bizalmas kezelése.

Az óvodapedagógusnak együttműködőnek kell lennie, hogy támogató figyelmet és a segítségnyújtás biztonságát jelentse az óvodás számára. A nem toleráns felnőtt által nevelt gyermekek nem képesek arra, hogy elfogadják, aki nem úgy mozog, nem úgy fest, nem úgy beszél, mint ők, vagy aki eltérő magatartású. Amikor azt tapasztalják, hogy a felnőtt érzékeny a tiszteletre, udvariasságra, a másokkal való érintkezés módjára, akkor ezeket a magatartásformákat tudattalanul is átveszik.

Elengedhetetlen az érzelmi biztonság, a derűs légkör. Már a beszoktatásnál arra törekszünk, hogy az óvodába lépéskor kedvező hatások érhék a kisgyermeket, különös tekintettel a hátrányos helyzetűekre. A nevelés során alapvető, hogy az óvodapedagógus - gyermek, gyermek-dajka, gyermek-gyermek kapcsolatot a pozitív attitűd jellemezze: az elfogadás, a teljes bizalom, a feltétel nélküli szeretet.

2.6.2. A tevékenységközpontok rendszere

Az óvodai program tevékenységközpontú szemléletének legfőbb megnyilvánulása az a rendszer, amely egységbe foglalja, integrálja a személyiség fejlődésében meghatározó tevékenységformákat, a játékot, a tanulást és a munkajellegű tevékenységeket. Mindezt úgy tekintjük, mint az aktív személyiség megnyilvánulását, az óvodáskorú gyermek szükségleteinek kielégítőjét, összekötő szálát a belső világ és a külső környezet között. A tevékenységben, annak minőségében tükröződik a gyermek fejlődése, miközben az eredményes cselekvések, műveletek visszahatnak a belső feltételek alakulására.

Az önkifejezés, a kontaktusteremtés, kapcsolattartás fontos eszközei a tevékenységek, amelyek cselekvésre, manipulációra motiválnak, közvetlen szenzomotoros tapasztalásra épülő értelmi aktivitást váltanak ki. E szemlélet alapján a gyermekek fejlődését és fejlesztését a természetes életterben zajló és szervezendő tevékenységek, cselekedtető helyzetek szolgálják. A tevékenységközpontok állandó lehetőséget adnak a sokszínű tevékenységekre, a gyermekek igényeinek megfelelően.

A Lépésről- Lépésre óvodafejlesztő program 7 tevékenységközpontot szervez, melyek színterei a szabad játéknak és az óvónő által irányított tevékenységeknek. A pedagógus a megfelelően alkalmazott módszerek segítségével a cselekvésbe ágyazott tanulási-tanítási folyamatokat a központoknak köszönhetően működteti. Lényeges, hogy a spontán és szervezett tevékenységeket előre megtervezze és a gyermeknek megfelelő szabadságot biztosítva irányítsa az ott folyó tevékenységeket. A folyamatos eszközcsere és bővítésre már a tervezés szakaszában gondolnia kell, hiszen a gyermek motiváltsága nagyban függ az adott helyzetben biztosított eszközöktől.

A csoportszobák berendezési tárgyait, bútorait, azaz a tevékenységközpontok kialakítását az óvodapedagógusok maguk választják meg. A központok közötti átjárhatóság fontos, ugyanakkor az elmélyült tevékenységhez elengedhetetlen a jól elkülönített terület. Minden központ a profiljába illő eszközöket és lehetőségeket biztosítja a kisgyermek számára, felkínálva a szabad választás lehetőségét és a párhuzamos tevékenykedés megteremtését. A tevékenységközpontok választásokra ösztönöznek, elmélyült tevékenységekre ingerlő környezetet jelentenek. A gyermekek szabadon rendelkeznek az eszközökkel és a nyersanyagok felhasználásával. Szükségleteiknek megfelelően gazdagíthatják az eszköztárat. A kész eszközökön kívül több kreativitásra serkentő anyag áll rendelkezésre.

A tevékenységközpontok egységes rendszerbe integrálják azokat a tevékenységeket, amelyeket az óvodapedagógus tudatosan és átgondoltan - választási lehetőségként a gyermekek számára biztosít. Annak a gyermeknek, aki szabadon, kreatívan használhatja a rendelkezésére álló biztonságos eszközöket, és akinek módja van befejezni a maga választotta tevékenységeket, fejlődése jó irányba halad. Az elkülönült központok biztosítják a 20-25 fős óvodai csoportban gyermekeink kis létszámú mikroközösségének létrejöttét, amelyek ideális teret jelentenek a jó közérzet, a személyes kapcsolatok és

az elmélyült tevékenységek alakulásához. Lehetőségük nyílik a játszótársak megválasztására, a problémahelyzetek és konfliktusok önálló megoldására, a társakkal való egyezkedésre, így szociális fejlődésük is biztosított. Ebben a programban a nagy eszközválaszték tág lehetőséget ad arra, hogy a gyermek nézelődjön, válogasson, töprengjen, hogy végül a számára éppen legvonzóbb játéktevékenységbe bekapcsolódjon. A program egyszerre négy-öt dolog megtanítását és megtanulását teszi lehetővé.

A tevékenységekben az aktív gyermekek maguk is gyarapítják ismereteiket és kapcsolják az újakat a régihez. A sokoldalú élményszerzés lehetővé teszi, hogy látással, tapintással, hallással, érzelmekkel és gondolatokkal, verbális módon első kézből szerezzenek tapasztalatokat. Így válhat a tanulás élménnyé és teljes személyiséget aktivizáló folyamattá. A tevékenységközpontok körül határolt terek, lehetőséget adnak a sokféle tevékenységre. Választásokra és elmélyült tevékenységekre ingerlő környezetet jelentenek. A gyermekek szabadon rendelkeznek az eszközökkel és a nyersanyagok felhasználásával. Szükségeiknek megfelelően gazdagíthatják az eszköztárat. Kevesebb kész eszköz, több kreativitást serkentő anyag áll rendelkezésükre, segíti a pedagógust a differenciálás megvalósításában. A folyamatos játékot, a gyermekek tájékozódását segítik azok a kis kártyák, amelyek a polcokon az eszközök helyét jelzik.

A gyermekek öntevékenyen rakják el az eszközöket, ha már nem használják, következetességre, rendszeretetre neveli őket. A csoportszobában több napon át folytatódó játékban, a terem nagyságától függően megőrzik a kialakított teret, építményeket. Az eszközök elrakása elsősorban a művészeti tevékenységeknél szükséges (festék, olló stb.). A kártyák az élethelyzetekben szerzhető matematikai tapasztalatokat is gazdagítják (sorba rendezés, leképezés stb.)

2.6.2.1. Családi, szituációs, drámajáték tevékenységközpont

A dráma-, szituációs- és szerepjáték, valamint szükségleteikre szervezett munka jellegű tevékenységek színhelye, melyen keresztül a gyermekek kipróbálhatják, felfedezhetik a környező világot. Olyan helyzeteket, eseményeket és személyeket idézhetnek fel, melyek számukra ismerősek, utánozzák családtagjaikat, ismerőseiket, a felnőttek és gyermektársak viselkedését, megnyilvánulásait.

Spontán, önirányításos tevékenység, a teljes személyiség fejlődéséhez járul hozzá. Fejleszti a szociális kapcsolatokat, a viselkedésformákat, bővíti a világról szerzett ismereteket, tapasztalatokat. A szituációs játék szinte mindenkit vonz, és ezért is van nagy szerepe a szocializációban. Sokszor a helyzetek együtt hordozzák az együttműködés, kooperáció lehetőségeit, miközben megélhetik a többiekkel együtt a közös munka eredményeit és örömeit. Hozzájárul érzelmi fejlődésükhöz, mert újra élik, átérzik a helyzeteket akkor is, ha azok kellemesek, vagy netán fájdalmasak. Megélhetik saját erősségeiket és gyengeségeiket, átvehetik mások beállítódásait, attitűdjeit. Cselekvéseikben alakul a mozgás összerendezettsége, szárnyalhat a fantáziájuk, képzeletük. Kreativitásuk kibontakozását ezek a helyzetek jól szolgálják.

Az óvodapedagógus feladatai:

- megismerési vágy felkeltése
- a tanulást támogató környezet feltételeinek kialakítása, életszerű helyzetek biztosítása (babafürdetés, asztalterítés, vendéglátás)
- tapasztalási lehetőségek nagyszámú biztosítása (sütés-főzés)
- a játékos helyzetben való elmélyülés feltételeinek biztosítása.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- a drámajátékok eredményeként gondolatviláguk, nyelvi kifejezőmódjuk, erős önbizalmuk, együttműködési készségük és önfegyelmük megfelel az iskolaérettség szociális kritériumának
- fejlődik kommunikációs készségük, fantáziájuk, gyakorolják a konfliktushelyzetek megoldását

	Mindszenty József Katolikus Általános Iskola és Óvoda 2500 Esztergom, Kiss János vezérezredez út 1.	Elfogadva: 2019.0.
	Óvoda: Nevelési program	Hatályba lép: 2019.09.01

2.6.2.2. Művészeti tevékenységközpont

Ebben a tevékenységközpontban zajlik az ábrázoló tevékenység, a sokféle technikát alkalmazó kézművesség, a népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés (rajzolás, festés, mintázás, kézi munka, kézműves, konstruáló tevékenységek). Elérhető magasságban helyezkednek el azok az eszközök, amelyek a gyermeket önkifejezésre, alkotásra ösztönzik és a nap bármely szakaszában elővehetők, használhatók. A taktilis érzékelés fejlesztéséhez elengedhetetlen a festékekkel, az anyagokkal való közvetlen érintkezés, tapasztalatszerzés, a rajzolás, mintázás, és a különböző technikai alapelvekkel és eljárásaival való ismerkedés.

Az itt végzett önkéntes tevékenységek alkalmasak arra, hogy alkotókészségük kibontakozzék, kreativitásuk fejlődjön, valamint az, hogy igény alakuljon ki a gyermekekben az alkotásra, önkifejezésre, a környezetük esztétikai alakítására, és az esztétikai élmények befogadására. A művészeti nevelés célja: a művészeti alkotások megismertetésével, megszerettetésével alkotótevékenységükre építve az integrált művészeti eszközök felhasználásával esztétikai ismereteik gyarapítása, az esztétikai érzésük, ízlésük megalapozása, alkotóképességük fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a vizuális látásmód pozitív irányú befolyásolása, örömteli alkotó légkör biztosítása
- az alkotó önkifejezés fejlődésének segítése műalkotások, népművészeti elemek megismerésének szervezésével
- ízlésformálás, esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés
- az eszközök használatával, különböző anyagokkal, valamint a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival való ismerkedés
- a különböző vizuális technikai eszközök állandó biztosítása hozzáférhető helyen
- a gyermeki élmény és fantázia világának gazdagítása, formálása
- önértékelésre, egymás munkájának elismerésére, megbecsülésére nevelés

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- tudják kifejezni magukat a forma, és a képalkotás nyelvén
- tudjanak rácsodálkozni a szép látványára, gyönyörködni benne
- készítsenek egyénileg és csoportosan alkotásokat, ajándékokat, kellékeket, örüljenek egyénileg és közösen készített alkotásaiknak
- szívesen kapcsolódjanak be kreatív tevékenységekbe
- mutassanak érdeklődést esztétikus dolgok iránt
- alkossanak függetlenül, saját elképzelésüket valósítsák meg
- kreatív tevékenységek közben pozitív érzelmeiket fejezzék ki
- valódi tapasztalataikat kapcsolják elképzeléseikhez
- mások munkájához eredeti ötleteikkel járuljanak hozzá
- az alkotásokban - a változatos élmények hatására - már felismerhetően ábrázoljanak eseményeket, mozgást és teret, mindezt emlékezetből, természet után, vagy egyéni fantáziával
- képalkotásban egyéni módon jelenítsék meg élményeiket, elképzeléseiket
- téralakításban, építésben közösen vegyenek részt
- fogalmazzák meg értékítéletüket, tudjanak beszélni az alkotásokról
- finommozgásuk, szem-kéz koordinációjuk, megfigyelőképességük, emlékezetük fejlődjön, formálódjon.

	Mindszenty József Katolikus Általános Iskola és Óvoda 2500 Esztergom, Kiss János vezérezredez út 1.	Elfogadva: 2019.0.
	Óvoda: Nevelési program	Hatályba lép: 2019.09.01

2.6.2.3. Homok és vízasztali tevékenységek központja

Itt bonyolítódnak le a modellezések, terepasztali játékok, a babaruha-mosások, a kellékek tisztítása, itt zajlik sok vizes játék pl. horgászós szappanbuborék-fújás. stb.

A különböző kísérletezéseknek is helyet adó központ, mely sokféle tapasztalatszerzésre és képesség fejlesztésére alkalmas:

- ha vizet teszünk az asztalra, lehet az „tenger, folyó” de lehet fizikai – kémiai megtapasztalások, űrtartalom mérések színtere is.
- ha homokkal, földdel töltjük meg, alkalmas különféle fizikai tapasztalatszerzésre (száraz – vizes). A homok kiegészíthető különböző eszközökkel, növényekkel, termésekkel, makettekkel, állatokkal, emberfigurákkal, valamint a gyermekek által készített eszközökkel, játékokkal.

Képlékenysége, alakíthatósága érdekes és igen vonzó központtá teszi.

A homok-, vízasztali tevékenység jelen van a szabad játékban, ahol a pedagógusnak leginkább feltételteremtő szerepe van, a szervezett és spontán tanulási folyamatokban. Hangsúlyossá válik a kíváncsiság, az érdeklődés felkeltése, a tapasztalati úton történő ismeretszerzés, és megjelenik a munkára nevelésben is. Az itt folyó tevékenységek a teljes személyiség fejlesztését szolgálják. A feltételeket változtatva a fejlesztés célirányossá válik.

Az óvodapedagógus feladatai:

- megfelelő minőségű és mennyiségű eszköz biztosítása
- kísérletező kedv kialakítása, fenntartása
- lehetőségek biztosítása az anyagok tulajdonságaival való ismerkedésre.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- a játék szabályait egymás között megbeszélve dolgozzák ki, fogadják el
- erősödik együttműködésük, önérvényesítésük
- fejlődik fantáziájuk, kézügyességük, a taktilis csatornákon történő érzékelésük
- kialakul a választás és döntési képességük
- megvalósul a megtapasztalás, kommunikálás, a gondolkodás együttese.

2.6.2.4. Irodalmi és ének - zenei tevékenységközpont

Ez a tér alkalmas az énekes körjátékok megszervezéséhez. Szőnyegek, könyvek, bábok, hangszerek teszik érdekessé az éneklés, mesélés, verselés színhelyét. Legfontosabb hatása a tevékenységek érzelmekre ható, a közös éneklés és mesehallgatás élményét, örömet adó hangulata, mely biztosítja a gyermek saját ének, vers-és mesealkotását, annak mozgással, vagy ábrázolással történő kombinálását is. A mindennapos mesélés, éneklés, mondókázás a gyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan része. A mese – képi és konkrét formában – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákat. Mindkét tevékenység az óvodapedagógus – gyermek személyes kapcsolatára épül.

A felnőtt mintaadó szerepe itt határozottan fontos, különösen a hátrányos helyzetű gyermekeknél, akik nélkülözik a családban az ilyen jellegű felnőtt mintát. Ez a tér szolgál a beszélgető kör helyének biztosítására is. A meghitt, bizalmas légkörben érzelmi biztonságban érzik magukat, oldott hangulatban könnyebben mesélnek az őket foglalkoztató témákról, esetleges problémáikról. Az egymásra figyelés, a társ mondandójának figyelemmel kísérése, az udvariasság elemi szabályai a közösségi érzést erősítik, oldják a konfliktusokat.

Az óvodapedagógus feladata:

- az érzelmi nevelés fontos eszközeként a polarizált érzelmek megalapozása, az empátia, az önkifejezés erősítése (mese, vers, zene, ábrázolás, mozgás tevékenységen keresztül)

	Mindszenty József Katolikus Általános Iskola és Óvoda 2500 Esztergom, Kiss János vezérezredez út 1.	Elfogadva: 2019.0.
	Óvoda: Nevelési program	Hatályba lép: 2019.09.01

- esztétikai és etikai élmények nyújtásával az esztétikai, etikai fogékonyság formálása
- népi és klasszikus irodalmi művek megismertetése, esztétikai élmények közvetítése, hagyományok ápolása
- olvasóvá nevelés alapjainak lerakása, a könyv szeretetére, óvására nevelés
- oldott, derűs légkör teremtésével (beszélgető kör) természetes közlési vágyuk, a meglévő ismereteik különféle élethelyzetben való gyakorlásának biztosítása
- életkori sajátosságokhoz igazodó anyanyelvi és mozgásos játékok beépítése a mindennapi tevékenységekbe
- a csoportban dolgozók beszédmintájának, kommunikációjának összehangolása
- az esztétikai, irodalmi fogékonyság megalapozása, anyanyelvünk, szülőföldünk szeretetére nevelés
- népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a népi hagyományok megismertetése, a kultúra gyökereinek ápolása
- az érzelmek, gondolatok mozgással és egyéb eszközökkel történő kifejezésének segítése
- az alkotás, az esztétikum létrehozásának ösztönzése - az etnikum multikulturális értékeinek megismerése
- az énekes játékok, a zenélés örömeinek felfedezése, a zenei érdeklődés felkeltése
- a készségek fejlesztése a mozgás - hang - szöveg összekapcsolásával
- az egyéni és közös éneklés ösztönzése
- az improvizációk támogatásával a zenei kreativitás fejlesztése
- a zenei anyanyelv kialakulásának elősegítése.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- váljanak képessé esztétikai élmények befogadására
- szívesen ismételtetik a verseket, mondókákat, népi rigmusokat
- várják, igénylik a mondókákat, verseket, mesehallgatást
- szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak a kisebbeknek, és maguk szórakoztatására is
- megjegyeznek 10-14 gyermekmondókát, 6-8 verset és 15-20 mesét
- tudnak önállóan meséket, történeteket kitalálni, megjeleníteni, képesek történeteket, saját mesekönyvet alkotni
- élvezettel játszanak énekes dalos játékokat
- gátlások nélkül tudjanak egyedül énekelni
- képesek legyenek önmaguk kifejezésére alkotó tevékenység során
- élvezettel hallgassák a zenét
- érezzék az egyenletes löktetést, a dalok ritmusát, örömmel végezzék a ritmikus mozgásokat
- különböztessék meg a zenei fogalompárokat
- ismerjenek néhány dalt, zeneművet a kisebbség kultúrájából is, néhányat a település idős emberei által őrzött népdalokból, népi játékokból.

2.6.2.5. Természettudományos tevékenységközpont

Szintén a családi nevelés kiegészítésének egyik eszköze, mert a mai családok többségének életvitelében nem tartozik bele a természeti környezettel való ismerkedés, a kirándulás, túra, sátorozás. Egy – egy évszakban jelzi a változásokat a sokféle gyűjtemény, melyet rendszerben tartunk. A cselekedtetés, a tapasztalatszerzés és a folyamatában vizsgált megfigyelések tudatos pedagógiai tervezést igényelnek. Az együttműködés, a közösen átélt élmények, az ismert és ismeretlen természeti és társadalmi környezet felfedezése gazdagítja ismereteiket, erősíti bennük az összetartozás érzését.

Az otthonról begyűjtött lexikonok, könyvek, albumok segítik az egyes témák feldolgozását, a gyermek érdeklődésének fenntartását, ismereteinek bővítését. Az önálló felfedezés, megtapasztalás és kísérletezés helyszíne. E tevékenységközpont a tágabb és szűkebb környezet közvetlen, tapasztalati úton történő megismertetésére, választásokon alapuló, elmélyült tevékenységekre teremt lehetőséget.

Szabadon rendelkeznek az eszközökkel és a nyersanyagok felhasználásával, szükségleteiknek megfelelően gazdagíthatják az eszköztárat. Kevés kész eszköz, több kreativitásra serkentő anyag áll rendelkezésükre, melyeket folyamatosan gyűjtünk. Albumok, gyűjtemények összeállításának színtere, melyeket a szabadon tanulmányozhatnak, nézegethetnek. Természetismereti témájú kiadványokat, lexikonokat is gyűjtögethetnek, különféle folyamatokat, jelenségeket közvetlenül is megfigyelhetnek, megtapasztalhatnak. Mindezen tevékenységek az óvodáskorúak környezettudatos viselkedésének, magatartásának megalapozását szolgálja, így befogadóvá válnak a külső világ ingereire, valamint a tanulás örömeinek átélésére.

A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszony alakul ki a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulják azok védelmét, az értékek megőrzését.

Óvodapedagógus feladata:

- a természet, az élővilág szeretetére és környezetvédelemre való nevelés, az ehhez kapcsolódó szokások, szabályok alakítása, szakértők és szülők bevonásával
- a tapasztalatokhoz, kísérletekhez, megismerési tevékenységekhez a megfelelő feltételek biztosítása, különböző kommunikációs eszközök alkalmazása (vetítógép, laptop, számítógép)
- fedezések segítése közvetlen és tágabb környezetükben, élmények, tapasztalatok szerzése (védett növényeink, madaraink megfigyelése a természetben)
- végezzenek egyszerű kísérleteket
- az elméleti ismereteiket a gyakorlatban alkalmazzák a gyermekek, tudásukat tapasztalatokkal, megismerési funkciókkal mélyítsék el a pedagógus segítségével
- a jeles napok, néphagyományok beépítése az óvodai életbe
- funkciótáblák közös elkészítése, elhelyezése a csoportban (évszak, napszak, időjárás)
- kirándulások, élményszerző séták során szülők bevonása
- élmények rögzítésére albumok készítése

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- ismerjék a közvetlen környezetük természeti és társadalmi értékeit
- szívesen vegyenek részt élményszerző sétákon
- alakuljon ki a gyűjtögető szenvedély (nem virágok letépése)
- ismerjék a környezet növényeit, virágokat, fákat, állatokat
- vegyenek részt a mélyebb megismerést szolgáló kísérletekben mikro csoportos formában
- ismerjék az alapvető közlekedési szabályokat
- szimbólumok segítségével tudják felismerni az évszakokat, hónapokat, heteket, napokat és a hozzájuk kapcsolódó tevékenységet
- megismerkedjenek a szülőfölddel, az itt élő emberekkel, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és tárgyi kultúra értékeivel
- elemi ismeretekkel rendelkezzenek önmagukról
- ismerjék a községben lévő intézményeket, középületeket, nevezetességeket.

2.6.2.6. Manipulációs, asztali társasjátékok központja

Ez a központ biztosítja a társas játékok, az értelemfejlesztő szabályjátékok használatát. Itt helyezzük el azokat a képességfejlesztő eszközöket, amelyekkel megállapíthatjuk a matematikai, környezetismereti, gondolkodási szintet. (kirakós puzzle játékok, a dominó és memória játékok számtalan variációi, a

	Mindszenty József Katolikus Általános Iskola és Óvoda 2500 Esztergom, Kiss János vezérezredez út 1.	Elfogadva: 2019.0.
	Óvoda: Nevelési program	Hatályba lép: 2019.09.01

társasjátékok, a kéz ügyességet, logikát fejlesztő játékszerek). A játékok sokféle képességek fejlesztésére alkalmasak. A célirányos egyéni fejlesztés egyik hatékony eszköze a szabályjáték. A fejlesztéshez olyan térbeli eszközöket használunk, amelyek a cselekvést biztosítják. A részképességek tudatos alakítására ez a központ a legalkalmasabb, mert az egyénhez lehet igazítani a játékot.

Az egyéni és mikro-csoportos tevékenységek a szabályjáték során önkéntesek, ezért ez a helyzet csak akkor válhat célirányos fejlesztés színhelyévé, ha a gyermek is érdeklődik. A páros játékba társként az óvodapedagógus is bekapcsolódhat, segítve valamely részképesség fejlődését. A matematikai, logikai készség fejlesztésére kész játékokat is alkalmazunk, de érdekesebbek azok, amelyek elkészítésében maguk a is részt vesznek. Törekszünk arra, hogy a játékok, eszközök, különböző színű, méretű, formájú, anyagú, funkciójú eszközök legyenek, amelyek alkalmasak a képességek fejlesztésére. Ezek köre változtatható, aktualizálható minden témakörhöz, projekthez.

Az óvodapedagógus feladatai:

- érdeklődést felkeltő, változatos tevékenységi lehetőségek feltételeinek folyamatos biztosítása
- a tevékenységközpont mobilitásának biztosítása
- a kreativitás, fantázia, önmegvalósítás feltételeinek, eszközeinek biztosítása
- kooperatív együttműködésre való ösztönzés.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- könnyen felfogja a szabály lényegét, mindig betartja a szabályt, együttműködő
- észreveszi és korigálja a hibát
- csapat munkában is képes közös célokért tevékenykedni, együtt tud örülni mások sikereinek
- elviseli a kudarcot, tud várni a sorára
- igényli az önállóságot
- eszközhasználata célszerű
- mozgása folyamatos, a mozdulatsorok egymásutánisága helyes.

2.6.2.7. Építőjáték tevékenységközpont

A faelemekkel játszva felfedezhetik a faelemek fizikai tulajdonságait (tapintással), vagy a fa hangját, a sima felületű elemek csúszását mozgás közben. Az elemek alkalmasak arra, hogy megvalósíthassák ötleteiket, elképzeléseiket, kreatívak lehessenek. Az egyéni és közös élmények alapján megalkothatják a látott építmények modelljeit, képeken látható épületeket konkrét formába önthetnek. Közben az építőblokkokkal (melyek nagyrészt szabályos matematikai egységek) való játék során számtalan matematikai tapasztalatokhoz jutnak. Az elemek rakosgatásával fejlődnek motoros képességeik, a percepciójuk. A társakkal együttműködő gyermek szocializálódik, miközben kifejezi gondolatait, elképzeléseit, megfogalmazza akaratát, szókincse gazdagodik. Az építőelemek számára fenntartott hely, tér, az építőelemek minősége, variálhatósága, mennyisége, tárolhatósága, elrendezése, mind üzenetet közvetítenek (létrehozás, alkotás öröme, elképzelés kivitelezése). Az építőelemeket méret, forma szerint külön polcon helyezik el, helyét tárgykép jelzi.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- látott és elképzelt építmények alkotása, emeletek, tornyok építése, leképezése
- bonyolult építmények, célirányos építkezés, szerepjátékok feltételeinek létrehozása (bolt, farm, vár, hajó, színpad stb.)
- fejlődik viselkedéskultúrájuk (fegyelmezettség), alkalmazkodó képességük (összedolgozás), gyakorolják a döntést (változtatás)
- a tevékenységek során átélik az alkotás örömét, kreatívvá válnak.

A programban a szabad játék fogalmának használata jelzi azt, hogy a gyermekek önként vállalt tevékenységei időtartamban is dominánsak a nap folyamán. Ugyanakkor a szabad játék mellett,

ugyanabban a tevékenységrendszerben, a gyermekek választásai, kezdeményezései és az óvodapedagógus felajánlásai a tanulás sajátos formáit eredményeik. A szervezett tevékenységeket életkoruktól és fejlettségüktől függően választhatják. Ezekre a helyzetekre szolgál „az óvodapedagógus által felajánlott tevékenység” elnevezés. Ugyanúgy örömforrásként élük meg, mint a szabad játékot. A felajánlott tevékenységben az óvodapedagógus szempontjából vannak megkötések, a gyermekek a folyamatot önállóságuktól és kreativitásuktól függően szabadon alakítják.

Ezek a tevékenységek a műveltségtartalmat tervszerűbben közvetítő, kezdeményezett, vagy irányított játéknak is minősíthetők. (pl. egy szabadjáték blokk kezdeményezése, vagy tapasztalatok szerzésére inspiráló helyzet előkészítése a homok- víz asztalnál; a gyermekek által elképzelt, a szabad játékhoz szükséges eszközök készítését segítő technikák bemutatása; ének- zenei tevékenység kezdeményezése).

Ez a rendszer a szabad játék és az óvodapedagógus által felajánlott, választható tevékenységek színtere, a kisgyermek természetes élettere.

2.6.3. A családok bevonása az óvodai életbe

Az óvodai nevelés elsődleges segítője a család. Programunk egyik kiemelt területe a családdal való szoros együttműködés, a szülők bevonása a napi tevékenységekbe, az óvoda életébe. A család és az óvoda harmonikus együttműködése elengedhetetlen a gyermekek sikeres nevelésében. Annak érdekében, hogy a legmegfelelőbb módszereket alkalmazzuk, szükség van igazi, szoros együttműködésre, nyitottságra, őszinteségre, kölcsönös bizalomra, problémák iránti érzékenységre. Programjainkban, óvodai életünkben a szülők aktívan részt vállalhatnak. A gyermek szeretete olyan közös pont a szülővel, melyre építve a partneri kapcsolattartás hatékony formáit találtuk meg.

Szülők bevonásának célja: óvodánkban hagyománnyá vált programjaink átadása, mely a szülők óvodai életbe történő bevonását helyezi előtérbe. A szülők és a gyermekek közösen szereznek tapasztalatokat, élményeket a sokrétű tevékenységek által. Lehetőségük van a szülőknek arra, hogy gyermekükről több információt szerezzenek, más oldalukról is megismerhessék egymást. Ezen tevékenységek alkalmával megalapozódnak azon képességek, készségek, jártasságok, mely képessé teszi a résztvevőket az együttélésre, a hanyatlóban lévő értékek továbbvitelére. Megvalósul általa a népi kultúránk sokoldalú megismerése, megismertetése, a nemzeti identitástudat megalapozása.

A család közvetlen bevonása az óvodai életbe segíti a gyermekek fejlődését, elősegíti a szoros kapcsolattartást, erősíti az óvoda és a szülők kommunikációját. Az óvoda programja jobban megfelel a családok szükségleteinek, igényeinek a nevelési és fejlesztési célok megvalósulásának. A hagyományos együttműködési formákkal szemben új minőségű kapcsolattartó formák is működnek. Az óvodapedagógusnak figyelembe kell venni a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során és érvényesíteni kell az intervenciók gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

2.6.3.1. Együttműködés csatornái:

- a szülő részvétele a napi munkában, az óvodapedagógussal való egyeztetés után az év bármelyik napján, nemcsak mint szemlélők, hanem mint résztvevők is jöhetnek, egyes projektek feldolgozásának aktív részesei lehetnek (anyag- és eszközgyűjtés projektekhez, sütés-főzés, kirándulás, családi nap stb.)
- ismerkedő látogatás az óvodában: mielőtt a gyermek bekapcsolódik a programba, a család valamelyik tagjával tegyenek látogatást az óvodában, ahol figyelemmel kísérhetik az óvodai életet, találkozhatnak a nevelőkkel, a leendő társakkal, s összességében megismerhetik a programot (anyás beszoktatás)
- tájékoztató jellegű találkozók: miután a gyermek óvodai felvétele megtörtént, a szülők kérésére rendezett tájékoztatók szervezése, hogy találkozzanak egymással, megismerjék a napi munka rendjét és hasznos információk birtokába jussanak. (kérvények kitöltésében segítségnyújtás, egészséges táplálkozás, magatartási problémák)
- beszélgető kör, előadások: szülőket érdeklő témában szervezzük külső szakemberek bevonásával igény szerint (szobatisztaságról, szintézisről)

Óvoda: Nevelési program

- munkadélutánok: éppen aktuális közös rendezvény előtt eszközkészítés, díszítés, előkészítés közben kötetlen beszélgetés a szülőkkel, kapcsolat erősítése, tanácsadás, ötletcsere
- hagyományok, ünnepek, jeles napok rendezvényein való szülői részvétel: együttműködés a hagyományok átadásában, a szülők szemléletformálása, gyermekkel közös élmény biztosítása (kirándulás, Márton-nap, gyereknap)
- családlátogatások: a csoportban dolgozó óvodapedagógus meglátogatja otthonukban az óvodába kerülő gyermek szüleit annak érdekében, hogy megismerje azok otthoni környezetét, otthoni viselkedését
- előre egyeztetett fogadóórák alkalmával az óvodapedagógus részletes tájékoztatást nyújt az adott gyermek fejlődéséről, esetleges lemaradásokról, a fejlesztés módjairól. erről kell legalább egy időpont megjelölés, szülő aláírása, szem. lapok elolvasásának biztosítása)
- a reggeli és délutáni találkozás a szülővel: a nevelőtestület szervezze úgy a napirendet és a személyi feltételeket, hogy a gyermekek reggeli átadása az óvodában és a délutáni hazavitel együttal informális kommunikációs lehetőség is legyen
- telefonbeszélgetések: a telefonbeszélgetések lehetőleg külön céllal történjenek és lehetőleg csak rendkívüli esetben (gyermek megbetegedése, ételrendelés)
- szülői értekezletek: az értekezletek olyan, formális, tervezett találkozók, amelyeken a gyermekek általános fejlődését beszéljük meg és a szülőknek lehetőségük nyílik arra, hogy elképzeléseiket, észrevételeiket, fenntartásaikat nyilvánosan elmondhassák. Az értekezletek a programok közös megtervezésére, aktuális témák megbeszélésére használjuk fel
- előadások megszervezése valamilyen szülőt érdeklő témában igény szerint
- „kézikönyv”: (az óvoda pedagógiai programja) a néhány oldalas nyomtatvány ismerteti a program rövid leírását. (A szülők egész évben mintegy útmutatóként használhatják. A teljes programot az irodában, eredeti példányban, másolt példányban az óvoda honlapján találhatják meg az érdeklődők.)
- hirdetőtáblák, faliújságok: a hirdetőtáblák olyan, falra kifüggesztett táblák, amelyeket a családok figyelmének a felhívására rendszeresítettünk és jelzik a soron következő találkozokat és rendkívüli eseményeket, a napi menetrend szerinti teendőket, a szülők számára igénybe vehető erőforrásokat, tehát összességében bepillantást engednek a szülőknek az óvoda napi életébe
- beszámolók: az írott beszámolók a szülőkkel való információ-megosztás formális módjai. (Bár hasznosak is lehetnek, a személyes kapcsolattartást mégsem helyettesíthetik.)
- kérdőívek: kizárólag mérés, vagy értékelés céljából alkalmazzuk (igény- és partneri elégedettség mérési vizsgálatok)
- szórólapok, írásos tájékoztatók: minden rendezvény előtt egy héttel írásban is értesítjük a szülőket rendezvényeinkről, szolgáltatásainkról (fényképész, előadás).

A kapcsolattartáshoz családi szoba kialakítására lenne szükségünk, hiszen az alapkövetelménye a programunknak. Mivel épületünk eredetileg nem óvodának épült, nem áll módunkban kialakítani olyan helyiséget, mely alkalmas lenne ennek a funkciónak a betöltésére. Jelenleg a vezetői iroda ezt a feladatot is ellátja. Az óvodában szülői szervezet tevékenykedik, tagjait a szülők választják. Működési rendjüket és éves munkatervüket a szülők önállóan határozzák meg.

2.6.4. A családgondozás és szociális munka

Az elmúlt évek gyakorlatából következően szoros kapcsolatba kerültünk a családokkal, így sok információt szereztünk belső életükről. Nem egyszer érzékeljük, hogy a családok gondjai negatívan érintik a gyermekeket, és a szülő megoldatlan problémái nála viselkedési zavarokban nyilvánul meg. Családsegítő munkát már évek óta folytatunk, hisz nem tudtunk személynél a nap mint nap jelentkező problémák felett, amelyek az óvodában csapódtak le. A helyi pedagógiai programunkban megterveztük és tudatosan felvállaltuk ezt a segítő munkát.

A családokkal való kapcsolatépítés már a beíratással megkezdődik. Már akkor fel tudjuk mérni a családok igényeit, szükségleteit, és ezek ismeretében meg tudjuk tervezni, hogyan működhetünk jobban együtt

	Mindszenty József Katolikus Általános Iskola és Óvoda 2500 Esztergom, Kiss János vezérezredez út 1.	Elfogadva: 2019.0.
	Óvoda: Nevelési program	Hatályba lép: 2019.09.01

velük annak érdekében, hogy a erősségeik stabilizálódjanak. Az óvodavezető feladata, hogy felkutassa a településen lévő erőforrásokat, elérhető szociális szolgáltatásokat, és közvetítse a rászoruló családok felé. A családsegítést csak abban az esetben végzi, amikor a hozzátartozók élnek az elfogadás lehetőségével. Az intézményes nevelés során az óvoda dolgozói is felelősséggel tartoznak a rájuk bízott gyermekekért (Kjt. IV. fejezet 19.§.). Nevelőmunkánk akkor eredményes, ha az óvoda mindhárom funkcióját - óvó-védő, szociális, nevelő- személyiségfejlesztő – maradéktalanul teljesíteni tudja.

2.6.4.1. Az óvodapedagógus lehetőségei a családsegítésben:

- nagyobb érzelmi biztonságot és mentális támogatást nyújt a krízishelyzetben élő gyermeknek és szüleinek
- szakemberekkel együttműködve életviteli tanácsadást tart a szülőknek
- tájékoztatást szervez családjogi kérdésekben, bemutatja a szociális támogatások rendszerét
- képviseli a halmozottan hátrányos gyermekek érdekeit és támogatja a segítő kapcsolatok keresését a bajba jutott családok esetében
- esetjelző lapon továbbítja a felmerülő tapasztalatait, információit a gyermekvédelmi felelősnek, intézményvezetőnek, aki a megfelelő szakemberek, segítő intézmények felé továbbítja azt
- a családok kezdeményezésére ellátja érdekeik képviselőjét a szolgáltató intézmények megkeresésével.

A KUCKÓ családsegítő és gyermekjóléti Szolgálat munkatársa alapos helyismeretekkel és információval rendelkezik, igénybe veszi azon személyek, intézmények, szervezetek segítségét, akik a családok ügyeiben a legtöbbet tudják nyújtani.

2.7. Az óvoda szakmai dokumentumai

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését, fejlesztését és fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok adják.

2.7.1. Csoportnapló

Programunkhoz – több év tapasztalatait figyelembe véve – saját magunk által készített csoportnaplót vezettünk, de a törvényi változások miatt elavult, hiányos volt a dokumentum, ezért döntöttünk úgy, hogy módosítjuk, kiegészítjük.

A csoportnapló tartalmazza:

- a gyermekek neve, beceneve, jele, születésnapja
- a csoport összetétele
- óvó-védő intézkedések
- két féléves nevelési program, csoportterv
- napi és heti időbeosztás
- éves kalendárium
- eseményterv, tervezett programok, és azok időpontja
- nevelési értékelések
- a csoportszoba berendezési terve
- „amihez a szülők értenek”
- önértékelés kiscsoportban negyedévente, középső és nagycsoportban fél évente
- csoportlátogatások, vizsgálatok, ellenőrzés
- a család és az óvoda kapcsolata.

	Mindszenty József Katolikus Általános Iskola és Óvoda 2500 Esztergom, Kiss János vezérezredez út 1.	Elfogadva: 2019.0.
	Óvoda: Nevelési program	Hatályba lép: 2019.09.01

2.7.2. Projekt terv, heti munkatervék:

Komplex témakörökben tartalmazza az ismertek feldolgozásának lehetőségeit a különböző tevékenységközpontokban lebontva. A heti tervben egy témát 1-2 hétre (szükség szerint akár többre is) projekt feldolgozásban differenciáltan, minden műveltségtartalomra kiterjedően dolgozunk fel. A gyermeki tevékenységek mellett tartalmazza a nevelés feladatait. Témafeldolgozásunk alapját képezik a gyermekek ötleti, érdeklődése, aktualitások. Korosztályokra tervezünk, három szintre differenciálunk négy képességfejlesztési területen a programelemek feltüntetésével.

2.7.3. Fejlődési lap:

A gyermekek fejlődését nyomon követő dokumentum.

A személyiség lap tartalmazza:

- szociális és érzelmi fejlődést
- nyelvi fejlődést
- kognitív fejlődést
- testi fejlődést.

A pedagógus napi megfigyelései alapján fél évente feljegyzéseket végez a gyermek fejlődési lapján. (A féléves értékelés ideje: január 31, éves értékelés ideje: június 30.)

Minden évben november közepére áttekintjük a 6 éves gyermekek fejlődésének szintjét, s ez alapján javaslatot teszünk a szülőnek a beiskolázásra vonatkozóan. Ha szükséges, problémajelzéssel élünk a Pedagógiai Szakszolgálat felé. A feljegyzések alapján évente egy-két alkalommal informálja a szülőt akkor is, ha az nem érdeklődik. A gyermekeket mindig az előző időszakhoz nyújtott teljesítményéhez mérten értékeljük. Az iskolába menő gyermekek fejlettségéről időben tájékoztatjuk a szülőket. A fejlődési lapon az utolsó bejegyzés mindig a gyermek kimeneti fejlettségét tükrözi, és alapját képezi az év végi értékelésnek. Az óvodáskor végén a fejlődési lapok bejegyzéseit összehasonlítva sikerkritériumokkal számszerűsíteni is tudjuk eredményeinket. A kapott eredmények alapján levonjuk a következtetéseket, és ezek figyelembevételével tervezzük meg a következő nevelési év kiemelt feladatait.

2.7.4. Felvételi és mulasztási napló:

Tartalmazza a gyermek személyes adatait, nyomon követi óvodai jelenlétét, hiányzásait. Mint minden dokumentumot, ezt is naprakészen kell vezetni, a javítás nem megengedett. Az óvodából kiiratkozott gyermeket törölni kell a naplóból, és a távozás pontos időpontját fel kell tüntetni. Az SNI-s gyermek adatainál fel kell tüntetni a Szakértői Bizottság megállapítását, kiállítás időpontját, számát, elvégzett vizsgálat időpontját, a felülvizsgálat idejét.

2.7.5. SNI gyermekek egyéni fejlődési naplója

Gyógypedagógus vezeti, konzultál a gyermek óvodapedagógusát, együttműködésével segíti munkáját, tanácsot ad.

2.8. Ünnepeink

Nevelésünk szerves részének tekintjük hagyományaink ápolását.

Célunk: Minden kisgyermek számára örömteli, közösen átélt élmény biztosítása, amely a környezetéhez való kötődési segíti elő, tartalmilag és külsőségeiben kiemelkedve a hétköznapiakból. Ezeken a napokon éljük át az ünnep hangulatát, a közös tervezetést, a közös készülődés élményét. Formáljuk érzelmi, esztétikai, erkölcsi érzéküket, megalapozzuk hazafias nevelésüket.

Az ünnepek lehetőséget adnak a hétköznapiakból való kilépésre és ez által nagyobb aktivitásra, kreativitásra ösztönöznek.

Alapelvünk: Koruknak megfelelően megismertetni a gyermekeket a népszokások, az ünnepek eredetével, megszerettetni a népi kultúrát, hogy szépséget és örömet találjanak benne-

Óvoda: Nevelési program

Elsajátíttatni a megfelelő magatartási és viselkedési formákat Ünnepeink segítségével színessé varázsolni gyermekközösségünk életét.

Óvodánk fontos feladata a hagyományőrzés, a keresztyén értékek megőrzése és továbbadása. A hagyományokhoz, népszokásokhoz kapcsolódó, együttesen átélt ünnepek, az érzelmi kötődés mellett elősegítik a gyermekek személyiségformálását is. Ünnepeink mind külsőségeikben, mint tartalmukban kiemelkednek a mindennapokból. Már a készülődés, a lélekben való fokozott várakozás - és maga az ünnep - segíti az összetartozás érzését, nemcsak a gyermek-csoportban, hanem a szülők-óvoda kapcsolatában is. A gyermekek és dolgozóink az alkalomhoz illően ünneplő ruhába öltöznek.

Katolikus hitünnkhöz kapcsolódó ünnepeink

Célja: az ünnepek tartalmának megismertetése, az összetartozás erősítése.

- Magyarok Nagyasszonya
- Don Bosco nap – az óvoda védőszentjének ünnepe
- Advent – gyertyagyújtás
- Mikulás – Szent Miklós ünnepe
- Karácsony
- Vízkereszt – házszentelés
- Balázs áldás
- Gyümölcslő Boldogasszony
- Húsvét
- Mindszenty nap
- Te Deum

Gyermekeink életéhez kapcsolódó ünnepeink, hagyományaink, programjaink

Célja, az óvoda megszerettetése, közösségi nevelés, a közösen átélt élmények által az összetartozás erősítése, a szülők tiszteletére nevelés.

Hagyományok:

- születésnapok megünneplése
- almás pite sütése, gyümölcslő készítése (őszi projekt keretében)
- szüret, szüreti mulatságon való részvétel, a helyi népi hagyományok felelevenítése, a község rendezvényén való aktív részvétel
- idős emberek köszöntése községi rendezvényen – igény szerint
- mézeskalács sütése
- farsangolás, óvodás bál
- kislebáb égetés, télűzés
- gyereknapi versengések a focipályán
- májusfa állítása a kislányoknak
- nagyoknak program- és játékszervezés (1 hetes- mozi látogatás, kerékpározás a lovardáig, Öreg kőre kirándulás, tűzoltóságon látogatás, Állatkerti kirándulás). A nagycsoportosok év végi kirándulásának megszervezésébe a szülőket is bevonjuk (új)
- a leendő elsősök iskolalátogatása, ajándékkészítés az elsősök számára, ismerkedés a tanító nénivel, iskolával.

„jeles” napok:

- az állatok világnapja: látogatás egy előre megbeszélte családi háznál
- Márton napi hagyományok felelevenítése, lampionos felvonulás
- víz világnapja alkalmával élményszerzés, víz gyűjtése a községben más-más helyszínről
- a föld világnapja alkalmából virágpalánták ültetése, óvoda kertjének szépítése

	Mindszenty József Katolikus Általános Iskola és Óvoda 2500 Esztergom, Kiss János vezérezredez út 1.	Elfogadva: 2019.0.
	Óvoda: Nevelési program	Hatályba lép: 2019.09.01

- madarak és fák napi kirándulás
- magyar kultúra napján óvodapedagógusok közös bábelőadása
- magyar költészet napján versek előadása
- cigányság napja - verselőadás, zenére tánc, képnézegetés cigány szülővel
- egészség heti rendezvények
- zenetanárok koncertjei
- családi nap megszervezése.

Ünnepek:

- október 23-ai faluszintű rendezvényen való részvétel
- március 15 faluszintű megemlékezés
- anyák napja csoportonként az óvodában
- tanévzáró

Sikeresnek könyveljük el munkánkat, ha óvodáskor végére a gyermekek:

- 100% ismeri a nevét, 90% életkorát, 80% címét, 70% szülei pontos nevét
- 80% megkülönböztetik az évszakokat, 70% a hozzájuk fűződő tevékenységeket
- 80% ismeri a helyi intézményeket, üzleteket, Öregköt, ivó forrást
- 60% helyi közlekedés szabályainak megfelelően biztonsággal közlekedik
- 60% valódi tapasztalatait érdekesen kapcsolja elképzeléseikhez
- 70% szívesen gyűjtöget és a tudományos sarok készletét állandóan gazdagítja
- 80% ismeri a színeket

2.9. Környezetvédelem – felelősségünk a teremtett világért

A környezetvédelem fontos területe a környezet megismerésének és a munkatevékenységekkel szorosan összefüggő feladatokat tartalmaz. Lényegében a környezet ismeretén, megbecsülésén, a természet szeretetén alapul, elsősorban tevékenység és szemlélet központú. A megfelelő érzelmi viszonyulás kialakításának eredményeként a legnagyobb fokú tiszteletre nevel, a természetes, épített technikai és a társadalmi környezet iránt. Arra, hogy aktívan saját cselekedeteinkkel védjük, óvjuk, tegyük szebbé, otthonosabbá környezetünket, de úgy, hogy ezáltal, ne sérüljön.

A játék hatásos eszköze a környezetvédelmi nevelésnek, mert e tevékenység közben a gyermek megismeri a környezetet, a valóságot.

Célja: olyan szemléletű és gondolkodásmódú, a környezetvédelemben aktív cselekvő gyermek nevelése, akik képesek lesznek a környezetüket alkotó módon, de a környezet védelmének, tisztelésének megtartásával részt vállalni a természet megóvásában.

Feladata: a gyermekek védjék az élő és élettelen környezetet, ne rongáljanak, ne szemeteljenek. Szokják meg már kisgyermekkorban a természettudatos magatartást, érezzék, hogy ők is a természet részesei. Gondozzák környezetüket, vigyázzanak az értékekre, fedezzék fel aktívan a szépségeket, és tevékenyen vegyenek részt a szép fenntartásában, gondoskodjanak, tevékenykedjenek, közvetlen tapasztalatokat szerezzenek a környezetükben élő élőlények életfeltételeinek biztosításával.

Tartalma: A természet tisztelete, közvetlen környezetünk rendjének fenntartása, a tisztaság védelme, a szemét, szemetelés kérdése, hasznos hulladékok, az egészség védelme, a környezetszennyezés kérdései, növény és állatgondozás, megfigyelés, ráébresztés – melyekkel aktívan gyakorolható a környezet védelme.

	Mindszenty József Katolikus Általános Iskola és Óvoda 2500 Esztergom, Kiss János vezérezredes út 1.	Elfogadva: 2019.0.
	Óvoda: Nevelési program	Hatályba lép: 2019.09.01

2.10. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek

2.10.1. Gyermekvédelem

Minden óvodai dolgozó a saját területén felelős azért, hogy maradéktalanul megvalósuljon a gyermekvédelmi munka célja, a prevenció, a hátrányos helyzet csökkentése, a veszélyeztetettség megelőzése, illetve megszüntetése és az abban való segítségnyújtás. Gyermekvédelmi szempontból ki kell használni az óvoda nyújtotta lehetőségeket. Az óvodának jelzőrendszerként kell működnie, hiszen a gyermekkel való mindennapi kapcsolat lehetőséget nyújt arra, hogy a nevelő észrevegye a kedvezőtlen változásokat, viselkedés-, teljesítmény-, vagy kapcsolat zavarokat. Ezeknek a tüneteknek az okait vizsgálva következtetni lehet a kedvezőtlen családi háttérre, a megváltozott szociális, gazdasági és családi hatásokra.

Rendszeres napi és közvetlen kapcsolatban vagyunk a gyermekkel, így állapotát, hogylétét nyomon követhetjük, és megfelelő információhoz juthatunk, melyből következtetni lehet hátrányos, vagy veszélyeztetett helyzetére. Az intézményben folyó gyermekvédelmi munka színvonaláért az intézmény vezetője a felelős, aki napi szinten együttműködik az illetékes hatóságokkal, segítő szervezetekkel.

A köznevelési és gyermekvédelmi törvény alapján meghatározza azokat a feladatokat, amelyeket a nevelőtestületnek kell megvalósítania a gyermekvédelemmel kapcsolatban:

- minden nevelőnek közre kell működnie a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében – esetjelentések, megbeszélések
- biztosítani kell a hátrányos helyzetű gyermekek fejlesztését
- az óvónőnek észre kell vennie a gyermek fejlődésének megakadását és jeleznie kell a gyermekvédelmi felelősnek tapasztalatait.

Az óvoda gyermekvédelmi felelőse az intézmény vezetőjének megbízása alapján látja el a gyermekvédelmi munkát.

Gyermekvédelmi felelős általános feladatai:

- elősegíti a csoportvezető óvodapedagógusok felderítő tevékenységét, segíti a veszélyeztetettség kritériumainak intézményi szintű meghatározását
- közreműködik a helyi program gyermekvédelmi részének meghatározásában
- összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az intézményben dolgozó óvodapedagógusok között
- szükség esetén a csoportban dolgozó óvodapedagógussal, védőnővel, gyermekjóléti szolgálat képviselőjével családlátogatást végez
- hatáskörén kívüli intézkedésekre a vezetővel történt egyeztetés után az illetékes hatósági szerv segítségét kérheti.

Az óvodás gyermekek családi helyzetének felmérését évente végezzük.

Szempontok:

- az óvodások száma összesen
- ebből védelembe vett gyermekek száma (védőnő, családsegítő jelzése alapján)
- hátrányos, és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma (jegyzői határozat)
- három-és többgyermekes családban élők száma (nyilatkozat)
- munkanélküli szülők száma (szülő elmondása alapján)
- egészségügyi szempontból problémás gyermekek (orvosi szakvélemény)
- gyermekvédelmi támogatásban részesülők (jegyzői határozat alapján)
- egyszülős családban nevelkedők száma (szülő elmondása alapján).

	Mindszenty József Katolikus Általános Iskola és Óvoda 2500 Esztergom, Kiss János vezérezredez út 1.	Elfogadva: 2019.0.
	Óvoda: Nevelési program	Hatályba lép: 2019.09.01

A problémajelzést követően szükséges a szakemberek közötti – óvodapedagógus, gyermekvédelmi felelős, szolgáltató intézmények szakemberei - „team” munka megléte, melyben fontos jelentősége van a kompetencia határok betartásának.

Az óvoda gyermekvédelmi feladatai:

- 2 és fél-3 éves kortól a hátrányos helyzetűek óvodába kerülése és folyamatos óvodába járásának biztosítása
- gyermekvédelmi szempontból problémás esetek kiszűrése, segítségkérés
- megbízható, partneri kapcsolat kialakítása a családokkal, segítségnyújtás
- környezettanulmány, nyilvántartások vezetése
- preventív gyermekvédelem, korrekció megvalósítása
- integráció biztosítása
- óvoda-család kapcsolatát mélyítő programok
- kapcsolattartás a gyermekvédelmi szervekkel
- szociális támogatások lehetőségeinek megismertetése a szülőkkel (jogi szabályok, rendeletek, törvény szerinti járandóságok ismerete)
- a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek (adományok gyűjtése)
- a gyermeki, szülői jogok megismertetése, érvényesítése az óvodában.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén:

- beilleszkednek az óvodai csoportba, a másságot társaik elfogadják, megvalósul a szocializáció folyamata
- megvalósul a hátránykompenzálás, az esélyegyenlőség megteremtésével egyéni képességeik kibontakoznak
- csökkennek az indulási hátrányokból, fogyatékoságból adódó különbségek.

2.10.2. Gyermekkel kapcsolatos feladatok

2.10.2.1. Veszélyeztetett gyermekekre vonatkozó feladatok

- felmérésük az óvodapedagógusok segítségével, nyilvántartásba vétel, a veszélyeztetettség súlyosságának megállapítása, mérlegelése javaslattétel, egyezkedés a gyermekjóléti szolgálattal.
- fejlődésük figyelemmel kísérése:
- A csoportvezető óvónővel konzultáció
- A gyermek fejlődési lapjának vezetése
- A rendszeres óvodába járás elérése
- A gyermek állapotának folyamatos vizsgálata
- tanácsadás szülőknek
- szociális ellátások számbavétele.

2.10.2.2. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre vonatkozó feladatok

- felmérés a törvényi meghatározás figyelembevételével az óvodapedagógusok közreműködésével
- nyilvántartásba vétel, helyzetük mérlegelése és ez alapján a további teendőkre javaslattétel
- fejlődésük figyelemmel kísérése, adott esetben javaslattétel változtatásokra
- veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése
- tanácsadás szülőknek
- szociális ellátások számba vétele.

	Mindszenty József Katolikus Általános Iskola és Óvoda 2500 Esztergom, Kiss János vezérezredez út 1.	Elfogadva: 2019.0.
	Óvoda: Nevelési program	Hatályba lép: 2019.09.01

2.10.2.3. Az intézmény valamennyi gyermekére vonatkozó feladatok

- általános prevenciós tevékenységek a társadalmi környezet függvényében
- szülőkkel, társ intézményekkel, védőnővel, orvossal, gyermekjóléti szolgálattal, önkormányzattal való kapcsolattartás, jelzések megtétele
- szociális ellátások számbavétele, szülő figyelmének felhívása
- minden gyermek érdekeinek képviselője.

Kapcsolattartás gyermekvédelmi jelzőrendszeri tagokkal, szervezetekkel:

- Kuckó Családsegítő és gyermekjóléti Szolgálat, HÍD központ
- Nyergesújfalui Gyámhivatal
- Iskolaorvos, védőnő
- Pedagógiai Szakszolgálat
- Segítő karitatív szervezet vezetője (Karitás)
- Nyergesújfalui Rendőrőrs

2.10.3. Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése

Általános alapelvek

Sajátos nevelési igényűnek azt a gyermeket tekintjük, akiről a szakértői bizottság szakértői véleményt adott ki. A helyi pedagógiai programunkban meghatározott nevelési, fejlesztési tartalmak mindenki számára szükségesek. Az óvodai nevelő munkánk során a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszünk. speciálisan képzett szakember közreműködésével. A nevelés hatására a sérült kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés.

A környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges. Nevelésükben eredményt jelent minden, a bemeneti állapothoz képest pozitív irányú elmozdulás. Végső célunk, hogy az iskolai életre való alkalmasság esélyeit a lehető legnagyobb mértékben növeljük. Folyamatos, speciális szakemberi segítséggel végzett pedagógiai munka mellett elérhetjük az iskolakezdéshez szükséges feltételeket.

Az integrált nevelés célja

Az integrált nevelés célja, hogy a pedagógiai programban foglaltak és a sajátos nevelési igény összhangba kerüljenek. Ezért fontosnak tartjuk, hogy

- az elvárások igazodjanak fejlődésük üteméhez
- fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg
- a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl őket
- a rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő terápia váljon az óvodánk helyi programjának tartalmi elemévé.

A rehabilitációs, rehabilitációs ellátás közös elvei

A sajátos nevelési igény kifejezi:

- életkori sajátosságainak a fogyatékoság által okozott részleges vagy teljes körű módosulását
- bizonyos képességek részleges, vagy teljes kiesését, fejletlenségét, eltérő ütemű fejleszthetőségét.

Az egészségügyi és pedagógiai rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység olyan team munkában kialakított és szervezett nevelési folyamatban valósul meg, mely az egyes gyermekek, vagy gyermekcsoportok igényeitől függő eljárások (időkeret, eszközök, módszerek, terápiák) alkalmazását teszi szükségessé.

Óvoda: Nevelési program

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé. A nevelés, a fejlesztés feltételeit a köznevelési törvény és az ahhoz kapcsolódó jogszabályok határozzák meg. A gyermekek habilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja a szakértői bizottság szakvéleménye.

Az óvodai nevelőmunkánk során figyelemmel kísérjük, hogy:

- a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segítse
- az elvárásokat fogyatékoságának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg
- terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága, személyiségjegyei befolyásolják.

A habilitációs, rehabilitációs egyéni és/vagy csoportos fejlesztés gyógypedagógiai kompetencia. Az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez, az Egészségügyi és Pedagógiai Célú Habilitáció, Rehabilitáció Egyéni Fejlődési Lap vezetéséhez a gyermek fogyatékoságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógiai tanár, terapeuta közreműködése szükséges.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenység közös céljai és feladatai

- az érzékszervi, enyhe értelmi fogyatékoságból fakadó hiányzó, vagy sérült funkciók helyreállítása, újak kialakítása
- a meglévő ép funkciók bevonása a hiányok pótlása érdekében
- a különféle funkciók egyensúlyának kialakítása
- az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése.

A fejlesztés rövid távú céljait minden esetben a fejleszthetőséget megfogalmazó gyógypedagógiai orvosi-pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira kell építeni.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők:

- a fogyatékoság típusa, súlyossága
- a fogyatékoság kialakulásának, diagnosztizálásának és a speciális ellátás megkezdésének ideje
- **a gyermek:**
 - életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei,
 - képességei, kialakult készségei,
 - kognitív funkciói, meglévő ismeretei.

Mindezek alapján a fejlesztés magába foglalja a vizuális, akusztikus, taktilis mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd- és nyelvi készségek fejlesztését. Az egyes fogyatékosági típusok függvényében más-más terület kap nagyobb hangsúlyt. Minden esetben a pedagógiai programot egyéni fejlesztési terv is kiegészíti.

A szükséges pedagógiai feltételek biztosítása a sajátos nevelési igényű gyermek számára

- a sérülés specifikus módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása
- az egyéni szükségletekhez igazodóan speciális segédeszközök használata; a segédeszközök elfogadtatása, azok következetes használatára és megóvására nevelés
- a kompenzációs lehetőségek körének bővítése a nem, vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével
- annak felismerése, hogy egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képes lehet rugalmas szervezeti keretek kialakítása az egyéni foglalkoztatás megvalósulásához az óvoda pedagógusai, pedagógiai munkát segítő alkalmazottai és a szülők megfelelő tájékoztatása, befogadására ösztönzés, együttműködés a sérült gyermek családjával.

Az óvodánkban megvalósuló integrált nevelés

	Mindszenty József Katolikus Általános Iskola és Óvoda 2500 Esztergom, Kiss János vezérezredez út 1.	Elfogadva: 2019.0.
	Óvoda: Nevelési program	Hatályba lép: 2019.09.01

Közösségbe való beilleszkedését elősegíti/elősegítheti a többi gyermekkel együtt történő integrált nevelésük. Az együttnevelést vállaló intézményünk többet vállal, magasabb értéket kínál nekik, mint pusztán részvétet és védettséget. Speciális tartalmak közvetítésénél figyelembe vettük fejlesztésük igényeit, külön gondot fordítva arra, hogy minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdéséhez. A többieket a különbözőségek elfogadtatására, tiszteletére neveljük megértő, toleráns attitűd kialakításával. A fejlesztési stratégiák kidolgozását a gyermek fogyatékoságának típusához igazodva a szakképzettséggel rendelkező, - jelenleg a helyi iskolában is dolgozó, az integrált fejlesztésben tapasztalatokkal rendelkező oligofrénpedagógia, szurdopedagógia, korai fejlesztő szakos - gyógypedagógus, valamint szakképzett logopédus segíti. Közreműködésük kiterjed a gyermekkel foglalkozó óvodapedagógusok felkészítésére, a fogadó óvoda sajátos teendői ellátásának tervezésére, folyamatos tanácsadásra, így az óvodai nevelőmunkán túl a szülők és az óvoda együttműködésére is kellő hangsúlyt helyez.

Az integráltan fejlesztett gyermek számára biztosítjuk mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai rehabilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői és rehabilitációs bizottság javaslatot tesz. Sikerkritériumnak a beilleszkedést, a fejlődést, az együtt haladás lehetőségét tekintjük, melynek eredményes megvalósítását az alábbiak szolgálják:

- az együttnevelés megvalósításában érvényesül a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet és a sérülés specifikus módszertani eljárások alkalmazása
- a módszerek, módszerkombinációk megválasztásában a „sérülésspecifikusság” alkalmazkodást jelent a sajátos nevelési igény típusához, az eltérő mértékéhez, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz.

Az integrált nevelésében, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógus:

- individuális módszereket, technikákat alkalmaz
- a foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, az adott szükségletre igazodó módszereket megválasztja
- egy-egy nevelési helyzet, problémamegoldásához alternatívákat keres
- alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez
- együttműködik a különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

A gyermek fogyatékoságának típusához igazodó szakképesítéssel rendelkező - gyógypedagógiai tanár/terapeuta - az együttműködés során:

- a szakértői bizottság szakvéleményében előírt rehabilitációs, rehabilitációs órákat a törvény által meghatározott módon megtartja és adminisztrálja
- segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését, figyeli a haladást
- javaslatot tesz gyógypedagógia-specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására, az egyéni fejlesztési szükségletre igazodó módszerváltásokra, a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására
- segítséget nyújt a szükséges speciális (segéd) eszközök kiválasztásában, tájékoztat a beszerzés lehetőségéről
- együttműködik az óvodapedagógusokkal, figyelembe veszi azok tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait
- kapcsolatot tart a szülővel a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásával.

Intézményünk az Alapító Okiratában meghatározott alábbi sajátos nevelési igényű gyermekek sérülés specifikus fejlesztésének elvei, feladatai az óvodai nevelés során:

A hallássérült – nagyothalló – gyermek

Az enyhe fokban hallássérült - nagyothalló - gyermekek a beszédterületben mért hallásszintek enyhe nagyothallás esetében 30-45 dB, közepes esetében 45-65 dB, súlyos esetében 65-90 dB hallásvesztést mutatnak. A nagyothalló óvodás korú gyermekek az emberi beszédhang, a környezeti hangok korlátozott felfogására, differenciálására képesek. Beszédfejlődésük késve, általában spontán (hallókészülék segítségével), esetenként azonban csak speciális segítséggel indul meg. A nagyothalló gyermekek óvodai fejlesztésében hangsúlyt kap a nyelvi kommunikáció megindítása, a kommunikációs igény és tevékenység állandó erősítése, a beszédértés, a szókinccsfejlesztés, a szintaktikai elemek nyelvhasználatba építése, a beszédérthetőség folyamatos javítása, melynek eredményeként különböző mértékben közelítik meg a halló társak nyelvi teljesítményét. Eredményes fejlesztésének feltétele az őt körülvevő környezet minden elemében a nyelvi kommunikációs helyzetekhez kötött alkalmazása, szükség esetén a beszédértést és a konkrét megnyilvánulást segítő egyéb eszközrendszerek használata, valamint a családi szociális háttér bekapcsolása a kommunikáció-fejlesztés rendszerébe.

Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek

Fejlesztésében meghatározó a nem fogyatékos óvodás korúakkal történő együttnevelés. A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyeket a kortárs csoportban megél. Az integrált óvodai nevelés keretében szükség szerint gondoskodunk a folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről.

Beszéd-fogyatékos, akadályozott beszédfejlődésű gyermek

A beszéd-fogyatékos, akadályozott beszédfejlődésű gyermek, illetve beszédhibáihoz csatlakozó tanulási és / vagy magatartási zavarai miatt eltérően fejlődik. Mindez az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjében, a beszédszervek gyengeségében, a beszédhangok tiszta ejtésének hiányában, a szegényes szókinccsben, a beszédmozgásokról szerzett emlékképek felhasználásának hiányában, a grammatikai fejletlenségben, az utánozóképesség gyengeségében nyilvánul meg. Fejlesztésükhöz az életkori sajátosságokat és a játékoság elvét szem előtt tartva az anyanyelvi nevelést állítjuk a középpontba. Napi szinten az óvodai nevelés során, a mozgás, kommunikáció illetve a vizuomotoros koordinációs készség fejlesztése a cél. Szakember segítségével speciális terápiák alkalmazása segíti az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérésében.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a gyermek viselkedésében, magatartásában tapasztalt zavarok kompenzálása, oldása
- beilleszkedés segítése, közösségi magatartásának koordinálása
- tanulási képességek egyénre szabott fejlesztése, rugalmas szervezeti keretek biztosítása
- az óvodapedagógus és a pedagógiai munkát segítők tájékoztatása a nevelés, gondozás főbb irányairól
- a szülők megfelelő tájékoztatása, jó kapcsolat kialakítása a családokkal.

Sikerkritériumok:

- a folyamatos fejlesztések hatására fejlődnek képességeikhez és lehetőségeikhez mérten
- együttműködőek a fejlesztést végző szakemberekkel és elfogadják az alkalmazott eljárásokat
- személyiségük a nevelés, egyéni és közösségi fejlesztés hatására olyan szintre jut, hogy lehetővé teszi integrált iskolai fejlesztésüket
- érzelmi biztonságuk képessé teszi őket pozitív interperszonális kapcsolatok kialakítására, eredményességük megélésére.

Az etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek nevelésével járó sajátos feladatok

Az óvodába járó gyermekek 60-65%-a az etnikai kisebbséghez tartozik. Fejlesztésük integráltan történik, a cigány kulturális nevelés keretében, magyar nyelven.

Célunk, hogy a roma gyermekek 2 és fél, 3 éves kortól rendszeresen járjanak az óvodába. Helyi pedagógiai programunk egésze biztosítja az egyéni fejlesztést, a másság elfogadására, toleranciájára épít. Fejlesztésük érdekében alapvető feladatunk a cigánykultúra átadása, közvetítése az életkori

	Mindszenty József Katolikus Általános Iskola és Óvoda 2500 Esztergom, Kiss János vezérezredez út 1.	Elfogadva: 2019.0.
	Óvoda: Nevelési program	Hatályba lép: 2019.09.01

sajátosságokhoz illeszkedő nevelési módszerekkel olyan módon, hogy abban az örök emberi értékek, saját kultúrájuk színeivel gazdagodjanak.

Az óvodapedagógus sajátos feladatai a roma gyermekek fejlesztése érdekében:

- a cigány kultúra, művészetek, hagyományok megismerése, ápolása
- a cigányjátékok mesék, versek, dalok megjelenítése
- sajátos szín- és formaviláguk helyének biztosítása
- mozgásos tevékenységek között szerepeljen a cigány tánc, kultúra
- felkészítés a sikeres iskolai előmenetelre
- tudatosan építkezés a cigány kultúra és a többségi kultúra közötti hasonlóságokra
- a migráns gyermekek esetében a lehetőség megteremtése, hogy megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Várható eredmények az óvodáskor végére:

- alakuljon ki benne a pozitív viszony a kisebbség kultúrája és nyelve iránt
- tudjon tájékozódni a kommunikációs helyzetekben
- ismerjen a kisebbség kultúrájából ismert dalokat, verseket, mondókákat
- ismerje a helyi kisebbségi szokások, hagyományok és tárgyi kultúra értékeit.

Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése

Az óvoda fontos feladata a tehetséges gyermekek felismerése, képességeik kibontakoztatása, fejlődésük nyomán követése. Az óvodában nem tehetségekről beszélünk, hanem „tehetségcsírákról”- ígéretes képességekkel rendelkező gyermekekről. Általában iskoláskorban mutatkoznak meg az átlagon felüli képességek, de már óvodás korban segíthetjük, felismerhetjük a rá utaló jeleket, melyek különféle területeken megnyilvánuló adottságokból, készségekből alakulnak ki. Ennek területei: intellektuális -, művészi -, zenei -, vizuális -, és pszicho motoros képességek. A fentiek alapján egyértelmű, hogy a tehetségígéretes gyermekek számára képességeik kibontakoztatásának minél erőteljesebb elősegítése és a szülők figyelmének felhívása a gyermek kiemelkedő képességeire egyaránt fontos óvodapedagógusi feladat.

Nagyon fontos azonban szem előtt tartanunk azt, hogy óvodás korban még inkább a cselekvés öröme, és ne a teljesítménykényszer uralja a tevékenységeket - még a nagyon tehetségesnek mutatkozóak számára is biztosítani kell a szabad képzettársításon alapuló szabad játéktevékenységet - az óvodás életkorban játék közben még „mindenből minden lehet”. A kreativitással már óvodáskorban foglalkozni kell.

Az óvodapedagógus feladatai:

- felismerni a kreativitást, segíteni őket a különböző helyzetekben
- differenciált fejlesztéssel ösztönzés, megerősítés
- egyéni fejlődési ütemének megfelelő feltételrendszer biztosítása
- a szülők figyelmének felhívása a gyermek kiemelkedő teljesítményére.
- a családi házzal közösen biztosítani a kiemelkedő képességeinek optimális fejlesztéséhez szükséges feltételeket
- az esetlegesen beszűkült, túlzottan egy képességre fókuszálás megakadályozása változatos tevékenységek biztosításával.

Fakultatív tevékenységek

- 5 éves kortól vízhez szoktatás, úszás előkészítése a nagycsoportosok részére évi 15 alkalommal
- hittanos foglalkozások szülői igények szerint a nagycsoportosok számára
- logopédiai fejlesztés.

„Vegyétek észre, ha egy gyermek különleges, nem azért különleges, mert külön ember akar lenni, hanem azért, mert nem tud más lenni”

2.11. Mérés, értékelés, nyomon követés

A gyermek önmagához mért fejlődése áll a középpontban. Globális megismerése apró részletekben, elsősorban természetes környezetben történik. Jellemzői a folyamatos nyomon követés, a tapasztalatok rögzítése. Ez által információt szerzünk a gyermek egyéni képességeiről, beazonosítjuk fejlettségi szintjét, ha szükséges, fejlesztési tervet készítünk. Az értékelés során a fejlődési ütem megállapítása, a konkrét fejlettségi szint meghatározása, a következő fejlesztési szint, terület meghatározása történik.

Feladatai:

- a gyermekek folyamatos megfigyelése, megismerése, dokumentálása a fejlődési naplóban
- az értékelés feladata, hogy rögzítse az elért eredményeket, többek között a hibák, hiányosságok feltárása, a fejlesztés segítése
- óvodáskor végén az iskolakészültségi állapot megállapításakor a szükséges intézkedések meghatározása.

Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott Pedagógiai Program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével!

2.12. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

Az óvodáskor végére az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja szerint értelmezzük, határozzuk meg.

„ A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai munkához, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet.

Az iskolaérettségnek az iskolai életre való felkészültségének testi, lelki és szociális kritériumai vannak, amelyek közül az egyik sem hanyagolható el, mindegyik szükséges a sikeres iskolai munkához.

a.) Testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik az első fogváltás, teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erősen fejlődik a mozgáskoordinációja és a finommotorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségleteinek kielégítését szándékosan irányítani képes.

b.) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik, (különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának). Óvodai élete során folyamatosan találkozott művészeti élményekkel, ezáltal lelkileg gazdagabb, zeneileg műveltebb, mozgása kifinomultabb lesz.”

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztás és átvitel.
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

Érthetően és folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni; minden szófajt használ; különböző mondat szerkezetet és mondatfajtákat alkot; tisztán ejti a magán és mássalhangzókat. (Fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések is lehetnek); végig tudja hallgatni és megérteni mások beszédét; elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását,

felismeri a napszakokat, ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait, ismeri szűkebb lakóhelyét, környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.

Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

„c.) **Az óvodáskor végre** a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtellel és gyermektársaival, amennyiben ezt az iskolai légkör lehetővé teszi. A szociálisan érett gyermek egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését; feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.”

Az öt éves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.

Óvoda iskola átmenet

Az iskolába kerülés a jelenleg érvényben lévő közoktatási törvény alapján az óvodából történhet. Feladatunk a gyerek iskolára való alkalmassá tétele, mely folyamat jellegű, az óvodába lépéssel veszi kezdetét. Az életkori és egyéni sajátosságokból kiindulva, a gyerekeket megismerve adottságainak, képességeinek, készségeinek figyelembevételével ehhez alkalmazkodva tervezünk, alkalmazunk megfelelő módszereket, eszközöket az óvodai élet során.

A gyerekekről elfogadjuk, hogy a saját képességeinek megfelelő ütemben kell haladnia, életkorának, fejlettségi szintjének megfelelő ismeretet kell kapnia saját személyiségfejlődése útján.

A képességfajták szerinti fejlesztés képezheti az óvoda–iskola átmenet zökkenőmentesség alapját. Figyelembe vesszük a gyerekek érési folyamatait, fajtáit (biológiai, pszichológiai és szociális), mivel ez a tanulás alapja.

A biológiai érés (fogzás, hangadás, idegpályák érése stb.) viszonylag független a külső hatásoktól.

A pszichológiai érés, ahol a fejlettségben a külső környezeti hatások (nevelés) is benne foglaltnak.

A szociális érés, amikor a társak igénye felmerül, és a velük való együttműködés, alkalmazkodás formálódik.

Ebben az időszakban, ha nem kap elég gyakorlási lehetőséget a képesség, az idegrendszer nem kap kellő megerősítést a gyakorlás által, a képesség elvész vagy hiányosan alakul ki (hiába volt meg az adottsága, nem lesz belőle képesség), mint nevelő környezetnek lényeges szerepünk van abban, hogy mire adunk több lehetőséget a gyermeknek.

Az érettség a fejlődés előfeltétele. Az érés és a tanulás együtt alkotják a fejlődést.

11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet 20/B. § (1) Az óvoda az óvodás gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követi, indokolt esetben kezdeményezi a szülőnél a szakszolgálat igénybevételét. (2) Az óvoda a gyermek értelmi, beszéd-, hallás-, látás-, mozgásfejlődésének eredményét - szükség szerint, de legalább félévenként - rögzíti. Rögzíteni kell a gyermek fejlődését szolgáló intézkedéseket, megállapításokat, javaslatokat. A szülő kérésére az óvoda tájékoztatót készít a gyermek óvodai fejlődéséről, és javaslatot tesz a gyermek további fejlődéséhez szükséges intézkedésekre (a továbbiakban: fejlesztési javaslat). A fejlesztési javaslat elkészítését a szülő az iskolába lépést megelőző három, illetve az iskola megkezdését követő hat hónapon belül kérheti. A fejlesztési javaslatot az óvoda átadja a szülő részére.

Iskola megkezdése előtt a szülőket tájékoztatjuk az iskolaérettség feltételeiről, lehetőség szerint a gyermekkel ellátogatunk közösen egy iskolába, egy órára.

Ha szükséges a csoportos óvónő, logopédus, fejlesztő pedagógus a szülővel megbeszélve iskola érettségi vizsgálaton való részvételre javasolja a gyermeket. Felelősségteljesen, szakmailag kompetens módon döntünk a gyermek iskolára való alkalmasságáról.

	Mindszenty József Katolikus Általános Iskola és Óvoda 2500 Esztergom, KISS János vezérezredes út 1.	Elfogadva: 2019.0.
	Óvoda: Nevelési program	Hatályba lép: 2019.09.01

2.13. Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás

Törekszünk módszertani kultúránk kiművelésére, pedagógiai gyakorlatunk folyamatos elemzésére, fejlesztésére.

Az óvodapedagógus tudatosan fejleszti pedagógiai kommunikációját.

Kihasználjuk a továbbképzési lehetőségeket a szakmai tájékozottságunk és szaktudásunk fejlesztéséhez.

A tevékenységek megtervezése és megvalósítása során használjuk a digitális eszközöket.

Igényünk, hogy az óvodapedagógia legújabb eredményeiről tájékozódjunk és a mindennapi tevékenységünkbe beépítsük.

Az óvodánk fejlesztése, fejlődése érdekében részt veszünk pályázatokban, intézményi innovációkba

